5

G.P. Cornell

MELBA MELKERY/DAIRY
710 Voortrekkerweg/Road
Wonderboom-Suid/South

Geagte Klient

Soos u bewus is is die produsenteprys van melk met 4c per liter verhoog vanaf 1/7/86. Aangesien ons nie die koste tesame met verhoogde verpakkings, distribusie en arbeidskoste kan absorbeer nie word die melkprys vanaf 1/7/86 verhoog na 87c per liter. Die prys geld vir beide kontant en koepon- aankope tuis afgelewer of by melkdepots.

Nuwe maroen tekens teen R17.40 per rolletjie van 20 tekens is nou beskikbaar by Depots en afleweringsbodes.

Blou tekens nog in u besit kan:

a) ingeruil word vir nuwe Maroen tekens met 'n bybetaling van 4c per teken of

b) aangewend word vir die aankoop van melk met 'n bybetaling van 4c per liter in kontant.

Aangesien die prys van vrugtesappe reeds geruime tyd deur ons gesubsidieer word, tree dieselfde verhoging as by melk in werking.

DANKIE

---000000000 000000000---

Dear Customer

As you are aware the producer price of milk has been increased by 4c per liter from 1/7/86. We are not able to absorb this cost together with increased labour and packaging cost and the price of milk has unfortunately to be increased to 87c per liter from 1/7/86 for both coupon and cash purchases from depots or delivered at home.

New maroon tokens are available from depots and delivery staff @ R17.40 per roll of 20 tokens.

Blue tokens still in your posession can be:

a) changed for Maroon tokens with an extra payment of 4c per token or

b) used to purchase milk by adding 4c cash per liter.

As we have been subsidising the price of fruit juices for some time the same increase as that of milk is applicable.

THANK YOU

---000000000 000000000---

KRUGERFEES en SAAMTREK van OUDSTRYDERS.

(Georganiseer deur die Volksfeestekomitee van die Johannesburgse Skakelkomitee).

Saterdag 8, Sondag 9, en Maandag 10 Oktober 1949.

Inligting verstrek deur Oudstryders wat deelgeneem het aan die Vryheidstryd 1899 - 1902 en wat die Feesverigtinge in Johannesburg, 1949 bygewoon het.

Volle naam Abraham Johannes Dewyers

Huidige Posadres Smitsniff Potgieterstr

Geboortedatum 1. Julie 1885 Ouderdom 10 Oktober 1949 64 jaar

DEELNAME AAN DIE VRYHEIDSTRYD (1899 - 1902).

1. Waar was u woonagtig by die uitbreek van die oorlog? Johannesburg

2. Kan u iets meedeel in verband met die oomblik toe u van die oorlogsverklaring teen Engeland verneem het
met goud van Robinson out crop onder Handley Maarniek. & toe Naar Machadorp

3. In watter Kommando(s) het u diens gedoen? President Steyn se Staff & Generaal Dewet & Haase Brook

4. Onder watter offisier(e) het u diens gedoen? Commandant Haase Brook, Van Eeden

5. Het uself offisiersrange beklee? Burger

Indien wel, noem die range met die datum naastenby

6. Noem die veldslae waaraan u deelgeneem het (met datums indien u dit onthou).
Dalmanutha Bothaville, Doornbosch Graven, Kaffer van Berg ons voormake

7. Was u gewond gedurende die oorlog? Ja Shel shock

Hoeveel keer? 1

Tydens watter gebeurtenis? Dalmanutha & Bothaville

2/.....8.

2

8. Was u ooit gevang? Ja

Waar? Boosnberg Weinburg

9. Het u ooit ontsnap? Nee

Deel iets mee i.v.m. die ontsnapping? —

10. Het u baie skade gely wat u eiendom betref? geen Kop te Honk

My geleentheid het uit Apollons coffee/ weg geloop Johannesburg

11. Hoeveel van u huisgesin (dit geld slegs die gesinslede wat saam met u in dieselfde huis gewoon het) is gedurende die oorlog?

(a) gewond — (b) gedood —

(c) Na vrouekampe vervoer? — (d) Na krygsgevangenekampe gevoer

(e) Hoeveel is in die kampe dood

12. Was u 'n krygsgevangene? Ja

Waar was u in daardie tyd? Kamp Bellary, Dagshai India

13. Kan u iets onthou i.v.m. die vredesluiting op 31 Mei 1902?

Krieket gespeel op Dagshai India

Waar was u op daardie tydstip? India

14. Deel iets mee i.v.m. een of ander heldedaad wat u kan onthou:

President Steyn uit gehelp Bothaville 18 tomies gevang in Blockhuis by Senekal langs Generaal Dewet en Boere teruggeval by Bothaville eerste Generaal [illegible] Botha gehelp [illegible] [illegible] is by [illegible]

15. Vertel een of meer grappie of grappige voorval Ek het baie Hoslans gesoek & tou Hollanders genoem, dit was Johannesburg deur die Boere het altoos my in veel gegooi & het vir hulle tolk dans & [illegible] & [illegible] oor Germiston [illegible]

16. Het iets werkliks treurig voorgeval wat u diep geroer het? Vertel iets daarvan

Generaal Dewet Mate Kopjie broer nie [illegible] vir president Steyn & [illegible] voor Botha was so Slag ... het Kaki al ons Kanonne gevang

17. Oorlogswoorde: Stel 'n lys van net soveel oorlogswoorde op as wat u kan onthou (veral die woorde wat ons vandag glad nie meer hoor nie of baie selde. Gebruik 'n ekstra vel papier indien nodig. Dink aan krygsterme, byname, oorlogstuig, kossoorte, ens. ens.)

Is oor die Hout saak of Hair is die) Kakie [illegible] Boere

18. Algemeen: Enige ander belangrike inligting wat u graag wil meedeel:

daar was nie Kruger Miljoene nie was ander vermoed. Engelse het Miljoene Na Boere oorlog uit ge[illegible] & Engeland toe ge[illegible]

[illegible]

HANDTEKENING.

KRUGERFEES en SAAMTREK van OUDSTRYDERS.

(Georganiseer deur die Volksfeestekomitee van die Johannesburgse Skakelkomitee).

Saterdag 8, Sondag 9, en Maandag 10 Oktober 1949.

Inligting verstrek deur Oudstryders wat deelgeneem het aan die Vryheidstryd 1899 - 1902 en wat die Feesverigtinge in Johannesburg, 1949, bygewoon het.

Volle naam Christian Jacobus Stephanus Hatting

Huidige Posadres "Menteith" P.K. Tayside Dist. Dundee

Geboortedatum 4 Junie 1883 Ouderdom 10 Oktober 1949 66. jaar

DEELNAME AAN DIE VRYHEIDSTRYD (1899 - 1902).

1. Waar was u woonagtig by die uitbreek van die oorlog?
"Heidelberg" P.K. Newcastle. Natal.

2. Kan u iets meedeel in verband met die oomblik toe u van die oorlogsverklaring teen Engeland verneem het
groot verwarring en wanorde. en donker ongekende toe koms, daar ons volks vryheid op die spel was.

3. In watter Kommando(s) het u diens gedoen? Newcastle Komando.

4. Onder watter offisier(e) het u diens gedoen? Thomas Joubert. (Komandant, Veldkornet Chris Botha.

5. Het uself offisiersrange beklee? —

Indien wel, noem die range met die datum naastenby —

6. Noem die veldslae waaraan u deelgeneem het (met datums indien u dit onthou).
Nqutu Vryheid, Scheepers Nek Oleinkel Kop. Ermelo Machadodorp.

7. Was u gewond gedurende die oorlog? nee

Hoeveel keer? nee.

Tydens watter gebeurtenis? —

2/.....8.

5

8. Was u ooit gevang? Ja

Waar? Tussen Volksrust & sandspruit,

9. Het u ooit ontsnap? nee

Deel iets mee i.v.m. die ontsnapping? nee.

10. Het u baie skade gely wat u eiendom betref? Ja.

11. Hoeveel van u huisgesin (dit geld slegs die gesinslede wat saam met u in dieselfde huis gewoon het) is gedurende die oorlog?

(a) gewond — (b) gedood

(c) Na vrouekampe vervoer? 5 (d) Na krygsgevangenekampe gevoer —

(e) Hoeveel is in die kampe dood 1

12. Was u 'n krygsgevangene? Ja

Waar was u in daardie tyd? Volksrust Ladysmith Newcastle Dundee, Maritzburg.

13. Kan u iets onthou i.v.m. die vredesluiting op 31 Mei 1902?

Groot blydskap maar tog ook baie teleurgestel oor die neerlaag van volk.

Waar was u op daardie tydstip? in die gevangenis of Maritzburg

14. Deel iets mee i.v.m. een of ander heldedaad wat u kan onthou:

Iets treffends wat ek onthou was in Swaziland waar ons deur die vyand gevolg was. 'n vol rivier wat in die donker nog moes deur geswem word. Daar was dapper mense wat moes help met behulp van weerlig strale, daar het een burger verdrink weens donker 'n aaklige toneel met 'n vol rivier voor & vyand agter,

15. Vertel een of meer grappie of grappige voorval 'n grappie wat ek onthou, een van die wagte gewaar 'n perd in die donker en roep die wag woord drie keer & het 'n skoot af in die donker, met die gevolg die laer in rep & roer, en toe die klomp op die skiet toneel kom was dit maar 'n dooie perd in plaas van 'n vyand.

16. Het iets werkliks treurig voorgeval wat u diep geroer het? Vertel iets daarvan

Die verwonding van ons Veld Kornet. Abraham Greyling hy was in sy gesig doodelik gewond. We het ons hom in sy wol skuur gaan le. waar hy alleen moes woosel tot hy die nag dood is.

6

17. **Oorlogswoorde**: Stel 'n lys van net soveel oorlogswoorde op as wat u kan onthou (veral die woorde wat ons vandag glad nie meer hoor nie of baie selde. Gebruik 'n ekstra vel papier indien nodig. Dink aan krygsterme, byname, oorlogstuig, kossoorte, ens. ens.)

Werdaar, (wagwoord)
Longton, mauser,

18. **Algemeen**: Enige ander belangrike inligting wat u graag wil meedeel:

Ons as natal rebelle het 'n baie onmenselikke behandling gekry in die gevangenisse, Die kos was van die allertreurigste en van die behandeling wil ek nie eers praat nie, ons was nie eers toegelaat om teen 'n muur te leen nie nog minder enige rus te geniet party was in donker selle toegesluit

C.J.H. Hatting
HANDTEKENING.

KRUGERFEES en SAAMTREK van OUDSTRYDERS.

(Georganiseer deur die Volksfeestekomitee van die Johannesburgse Skakelkomitee).

Saterdag 8, Sondag 9, en Maandag 10 Oktober 1949.

Inligting verstrek deur Oudstryders wat deelgeneem het aan die Vryheidstryd 1899 - 1902 en wat die Feesverigtinge in Johannesburg, 1949, bygewoon het.

Volle naam Johannes Frederik Hattingh

Huidige Posadres 13 Botha Straat Geduld Uitbreiding Springs

Geboortedatum 3 Junie 1875 Ouderdom 10 Oktober 1949 74 jaar

DEELNAME AAN DIE VRYHEIDSTRYD (1899 - 1902).

1. Waar was u woonagtig by die uitbreek van die oorlog? Heilbron O.V.S.

2. Kan u iets meedeel in verband met die oomblik toe u van die oorlogsverklaring teen Engeland verneem het

Dadelik gereed gemaak vir die stryd.

3. In watter Kommando(s) het u diens gedoen? ~~Wyle Kommandant Steenkamp.~~ ~~Wyle Kommandant Van~~ Coller. Heilbron Kommando

4. Onder watter offisier(e) het u diens gedoen? Wyle Komd Steenkamp. Komd Van Coller

5. Het uself offisiersrange beklee? Nee.

Indien wel, noem die range met die datum naastenby —

6. Noem die veldslae waaraan u deelgeneem het (met datums indien u dit onthou).

6 Jan Suffolk Hill Colesberg, (Knoppiesfontein Vaalrivier 24 Mei) 1902

7. Was u gewond gedurende die oorlog? Ja

Hoeveel keer? Twee Keer

Tydens watter gebeurtenis? Suffolk Hill en Knoppiesfontein Vaalrivier. By Vaalrivier is Manie Lemmer Gewond en Volgende dag oorlede

8

8. **Was u ooit gevang?** Ja

Waar? Renosterrivier Heilbron Distrikt

9. Het u ooit ontsnap? nee

Deel iets mee i.v.m. die ontsnapping? —

10. Het u baie skade gely wat u eiendom betref? Ja

11. **Hoeveel van u huisgesin** (dit geld slegs die gesinslede wat saam met u in dieselfde huis gewoon het) is gedurende die oorlog?

(a) gewond — (b) gedood — My Eggenote

(c) Na vrouekampe vervoer? Ja (d) Na krygsgevangenekampe gevoer —

(e) Hoeveel is in die kampe dood Eggenote

12. Was u 'n krygsgevangene? Ja

Waar was u in daardie tyd? India

13. Kan u iets onthou i.v.m. die vredesluiting op 31 Mei 1902?

Onthou gevangenis was taamlik opgewonde.

Waar was u op daardie tydstip? India

14. Deel iets mee i.v.m. een of ander heldedaad wat u kan onthou:

15. Vertel een of meer grappie of grappige voorval

16. Het iets werkliks treurig voorgeval wat u diep geroer het? Vertel iets daarvan

Negentien van ons mede Burgers is in die Kamp Kakiel oorlede meestal aan Maagkoors

9

17. Oorlogswoorde: Stel 'n lys van net soveel oorlogswoorde op as wat u kan onthou (veral die woorde wat ons vandag glad nie meer hoor nie of baie selde. Gebruik 'n ekstra vel papier indien nodig. Dink aan krygsterme, byname, oorlogstuig, kossoorte, ens. ens.)

18. Algemeen: Enige ander belangrike inligting wat u graag wil meedeel:

J. F. Hattingh
HANDTEKENING

KRUGERFEES en SAAMTREK van OUDSTRYDERS.

(Georganiseer deur die Volksfeestekomitee van die Johannesburgse Skakelkomitee).

Saterdag 8, Sondag 9, en Maandag 10 Oktober 1949.

Inligting verstrek deur Oudstryders wat deelgeneem het aan die Vryheidstryd 1899 - 1902 en wat die Feesverigtinge in Johannesburg, 1949, bygewoon het.

Volle naam Jan Hendrik van der Walt

Huidige Posadres Perthweg 137, Westdene, Johannesburg.

Geboortedatum 21 Julie 1883 Ouderdom 10 Oktober 1949 66 jaar

DEELNAME AAN DIE VRYHEIDSTRYD (1899 - 1902).

1. Waar was u woonagtig by die uitbreek van die oorlog? Rietfontein 84 Dist. Krugersdorp

2. Kan u iets meedeel in verband met die oomblik toe u van die oorlogsverklaring teen Engeland verneem het

3. In watter Kommando(s) het u diens gedoen? Krugersdorp, Wyk III.

4. Onder watter offisier(e) het u diens gedoen? Sarel Alberts, Kommandant Oosthuizen + Genl. Kemp + Komdt. Grobler, Veldk. Roos.

5. Het uself offisiersrange beklee? Nee

Indien wel, noem die range met die datum naastenby —

6. Noem die veldslae waaraan u deelgeneem het (met datums indien u dit onthou).
Doornkop, Pienaarspoort, Dalmanutha

7. Was u gewond gedurende die oorlog? Nee

Hoeveel keer? —

Tydens watter gebeurtenis? —

2/.....8.

8. **Was u ooit gevang?** Ja

Waar? Komatipoort

9. Het u ooit ontsnap? Nee

Deel iets mee i.v.m. die ontsnapping? /

10. Het u baie skade gely wat u eiendom betref? Nog Jonk onder ouerlike toesig

11. Hoeveel van u huisgesin (dit geld slegs die gesinslede wat saam met u in dieselfde huis gewoon het) is gedurende die oorlog?

(a) gewond: Geen (b) gedood Een Dood aan Koors op weg na Portugal op see.

(c) Na vrouekampe vervoer? Drie (d) Na krygsgevangenekampe gevoer Drie

(e) Hoeveel is in die kampe dood Geen

12. Was u 'n krygsgevangene? Ja

Waar was u in daardie tyd? Portugal

13. Kan u iets onthou i.v.m. die vredesluiting op 31 Mei 1902? Alleenlik dat nadat ons dit te Portugal verneem het, die teleurstelling baie groot was.

Waar was u op daardie tydstip? Portugal.

14. **Deel** iets mee i.v.m. een of ander heldedaad wat u kan onthou:

15. **Vertel** een of meer grappie of grappige voorval

16. Het iets werkliks treurig voorgeval wat u diep geroer het? Vertel iets daarvan

Gedurende gevangeskap te Lourenco Marques het 'n aantal van ons koors opgedoen. 'n Mede gevangene, my broer en ek sou aanvanklik moes agterbly terwyl die res vervoer word na Portugal. Terselfdertyd is ook ons saam met dieselfde skip waarop my broer oorlede is en in die see begrawe.

12

17. Oorlogswoorde: Stel 'n lys van net soveel oorlogswoorde op as wat u kan onthou (veral die woorde wat ons vandag glad nie meer hoor nie of baie selde. Gebruik 'n ekstra vel papier indien nodig. Dink aan krygsterme, byname, oorlogstuig, kossoorte, ens. ens.)

18. Algemeen: Enige ander belangrike inligting wat u graag wil meedeel:

J H v d Walt
HANDTEKENING.

KRUGERFEES en SAAMTREK van OUDSTRYDERS.

(Georganiseer deur die Volksfeestekomitee van die Johannesburgse Skakelkomitee).

Saterdag 8, Sondag 9, en Maandag 10 Oktober 1949.

Inligting verstrek deur Oudstryders wat deelgeneem het aan die Vryheidstryd 1899 - 1902 en wat die Feesverigtinge in Johannesburg, 1949, bygewoon het.

Volle naam Roelof Liebenberg

Huidige Posadres 50 Rissik Str. Krugersdorp

Geboortedatum 23 Junie 1883 Ouderdom 10 Oktober 1949 66 jaar

DEELNAME AAN DIE VRYHEIDSTRYD (1899 - 1902).

1. Waar was u woonagtig by die uitbreek van die oorlog? Hartebeesfontein dst Philippolis O.V.S.

2. Kan u iets meedeel in verband met die oomblik toe u van die oorlogsverklaring teen Engeland verneem het

Van die burgers in die Komando het Hurah! uit ge roep en ge se laat ons die Koloonie in trek, maar ek het dit ernstig op ge neem en bedruk ge voel.

3. In watter Kommando(s) het u diens gedoen? By Kom M. Hertzog en Kom H. Pyper

4. Onder watter offisier(e) het u diens gedoen? Aspioen onder Luit. Gert Bester en later Luit Beukes.

5. Het uself offisiersrange beklee? Nee

Indien wel, noem die range met die datum naastenby —

6. Noem die veldslae waaraan u deelgeneem het (met datums indien u dit onthou).

Teen einde van 1900 op Vetkop dis Philippolis
Gedurende 1901 op Mosterspoek (Suurvlakte. Aliwal. Noord.)
Tontelboschkolk 28.11.1901

7. Was u gewond gedurende die oorlog? Ja

Hoeveel keer? Een keer.

Tydens watter gebeurtenis? Tijdens die geveg op Tontelboschkolk van 5 dae met Hottentots

2/.....8.

 14

8. Was u ooit gevang? Nee

Waar? —

9. Het u ooit ontsnap? —

Deel iets mee i.v.m. die ontsnapping? —

10. Het u baie skade gely wat u eiendom betref? Ja het al die vee verloor

11. Hoeveel van u huisgesin (dit geld slegs die gesinslede wat saam met u in dieselfde huis gewoon het) is gedurende die oorlog?

(a) gewond: Net ek (b) gedood Niemand

(c) Na vrouekampe vervoer? 3 (d) Na krygsgevangenekampe gevoer Niemand

(e) Hoeveel is in die kampe dood Nie een

12. Was u 'n krygsgevangene? Nee

Waar was u in daardie tyd? —

13. Kan u iets onthou i.v.m. die vredesluiting op 31 Mei 1902? Ons was toe in Hopetown dst. Gen Smuts het ons kom sien. ons was verbaas om te hor van ons af le van wapens

Waar was u op daardie tydstip? By die komando op Rooidam. Hopetown dst.

14. Deel iets mee i.v.m. een of ander heldedaad wat u kan onthou:

15. Vertel een of meer grappie of grappige voorval Ons het een nag op Hartebeesfontein ge slaap waar ek aan ge ~~stuit~~ sluit het. al die mense was toe weg. van die burgers het in die waanhuis ge slaap en seckre Philip Snyman het in sy slaap Slang! Slang! ge roep terwyl hy sy oom langs hom vas klou wat skrikrap is die het ook Slang ge roep die heele klomp hark loop toe kaalvoet die veld in wat vol doorns is en moes kaalvoet terug sukkel.

16. Het iets werkliks treurig voorgeval wat u diep geroer het? Vertel iets daarvan

Ons was 12 wat raporte weg ge bring het ver Gen. Kritzinger in oos Kaapland en toe ons Oranje revier deur is het 'n patrollie Engelse ons ge jaag. en terwyl ons vlug het hulle een van ons manne dood ge skiet en ek het baie sleg ge voel daar oorgeene J. Koetzee

15

17. Oorlogswoorde: Stel 'n lys van net soveel oorlogswoorde op as wat u kan onthou (veral die woorde wat ons vandag glad nie meer hoor nie of baie selde. Gebruik 'n ekstra vel papier indien nodig. Dink aan krygsterme, byname, oorlogstuig, kossoorte, ens. ens.)

Ons het die Burgers Torre ge noem
As iemand iets wat hy nie aan rep het neem
nie se ons hy het dit ge alarm. Deeg op die
blys gaar te maak Doughboys. Machine
geweer Katlagter. Ome te koets ver 'n bom
wat aan kom roep ons "Tapsy" dan val almaal plat.

18. Algemeen: Enige ander belangrike inligting wat u graag wil meedeel:

As 'n burger ge vang word met dum dum
patroone dan staan hy bloot om dood
ge skiet te word en dan is dit maar
patroone wat by die Engelse af ge neem
is

R. Liebenberg.
HANDTEKENING.

16

KRUGERFEES en SAAMTREK van OUDSTRYDERS.

(Georganiseer deur die Volksfeestekomitee van die Johannesburgse Skakelkomitee).

Saterdag 8, Sondag 9, en Maandag 10 Oktober 1949.

Inligting verstrek deur Oudstryders wat deelgeneem het aan die Vryheidstryd 1899 - 1902 en wat die Feesverigtinge in Johannesburg, 1949, bygewoon het.

Volle naam Johannes magiel Kuhn

Huidige Posadres P.K. middelwei oor Randfontyn

Geboortedatum 2 agustes 1886. Ouderdom 10 Oktober 1949 63 jaar

DEELNAME AAN DIE VRYHEIDSTRYD (1899 - 1902).

1. Waar was u woonagtig by die uitbreek van die oorlog? Lutuizy's pan P.K. Kreekloof Dist Priska

2. Kan u iets meedeel in verband met die oomblik toe u van die oorlogsverklaring teen Engeland verneem het

ek ont houw dat Soo ge Praat is dat ouleden om Paumel ner Engelland Sy Konegin 1 Sak Koffie Ge Stuur het in too het die Konegin 1 Sak rys

(in margin: ner hom ge Bedoel Soveel is die engelse troepe.)

3. In watter Kommando(s) het u diens gedoen? ek was een rebell in Priska Komedand Schute het die Bebel gehad

4. Onder watter offisier(e) het u diens gedoen? veld Kornet Schalk. Burger was ek oner my konoz Priska ik

5. Het uself offisiersrange beklee? het Kamp werk gehaat

Indien wel, noem die range met die datum naastenby nie ge Inegenie Behalwe in 1914 By orloog het ek geher.

6. Noem die veldslae waaraan u deelgeneem het (met datums indien u dit onthou).

Kuruman in mazo die in wet sand na die Slag Het ons een Seekar Piet nell Gavang 1 man ons mense

7. Was u gewond gedurende die oorlog? nee

Hoeveel keer?

Tydens watter gebeurtenis?

2/.....8.

 17

8. Was u ooit gevang? nee

Waar?

9. Het u ooit ontsnap? nee

Deel iets mee i.v.m. die ontsnapping?

10. Het u baie skade gely wat u eiendom betref? ja 5 Parde[n]geneem
het die Engelse gouvernment Komeskeer

11. Hoeveel van u huisgesin (dit geld slegs die gesinslede wat saam met u in dieselfde huis gewoon het) is gedurende die oorlog?

(a) gewond: nee (b) gedood my vader

(c) Na vrouekampe vervoer? nee (d) Na krygsgevangenekampe gevoer nee

(e) Hoeveel is in die kampe dood nee

12. Was u 'n krygsgevangene? nee

Waar was u in daardie tyd? weer By di huis die Komedand het
Sig orde ge gee dat aldie Rebele moet huistoegan

13. Kan u iets onthou i.v.m. die vredesluiting op 31 Mei 1902? ja ons het die
aand 2 mei die bure bymekaar ge Kom en
rees Ge houm

Waar was u op daardie tydstip? By my huis die Boodskap het

14. Deel iets mee i.v.m. een of ander heldedaad wat u kan onthou: te voedoor
Ge dra a van een Plaas na die aner

15. Vertel een of meer grappie of grappige voorval atjiand L. Rasmes:
in hel kornet S. Burger was en Perde Komande
in het op die Plaa Zaar opge Slaan my ma in
Suster het vir helle Brood ge Bak in was in Stry
met die 2 ofesire een dag het een Klomp troepe daar ange
Kom Regen huis maar een dam wal na By was
to moes ons die wal in neem vir Pleesie na die Slag toe

16. Het iets werkliks treurig voorgeval wat u diep geroer het? Vertel iets daarvan
het een met die naam van Olfi inree ge Seeto hy
die dam daar in ga to Kon Jy Sweer dit is een
jentelman wat op Zaurdag Set want toe val
die Kooill Suis Haal maar nie een Beseer

18

17. <u>Oorlogswoorde</u>: Stel 'n lys van net soveel oorlogswoorde op as wat u kan onthou (veral die woorde wat ons vandag glad nie meer hoor nie of baie selde. Gebruik 'n ekstra vel papier indien nodig. Dink aan krygsterme, byname, oorlogstuig, kossoorte, ens. ens.)

Die woorde wat ons gebruik het in die Vryheid oorlog was altyd die Kakies eet Boelie Bief darom is hull soo Styf in ons eet Piekie Pap darom is ons soo Lekker Slaap dat ons ons Pere op kan Spring in Storem jaa in die grooste Kos maak was!! Storem jaars wort in die Pot ge Bak in het

18. <u>Algemeen</u>: Enige ander belangrike inligting wat u graag wil meedeel:

almal darome

in verbant met 14 in 1919 Bey orlog was ons nie Saam nie maar vedag is ons almal ortuig daat die an val van Duitswes is her ons groot mut ve dag ons het By Rietfontyn die Lyn oor ge Steek daar is van my maats P. Bardenhas gehad in gasia velgoen ge wond ek weet nie of hy mog Leeme nie

J. M. Kuhn
HANDTEKENING.

KRUGERFEES en SAAMTREK van OUDSTRYDERS.

(Georganiseer deur die Volksfeestekomitee van die Johannesburgse Skakelkomitee).

Saterdag 8, Sondag 9, en Maandag 10 Oktober 1949.

Inligting verstrek deur Oudstryders wat deelgeneem het aan die Vryheidstryd 1899 - 1902 en wat die Feesverigtinge in Johannesburg, 1949, bygewoon het.

Volle naam Hendrik Nicolaas Johannes Meyer.

Huidige Posadres 26. Kilmore Laan Oost
Crosby Johannesburg

Geboortedatum 18 Dec. 1881 Ouderdom 10 Oktober 1949 67 jaar

DEELNAME AAN DIE VRYHEIDSTRYD (1899 - 1902).

1. Waar was u woonagtig by die uitbreek van die oorlog? Hoegekraal Dist Standerton

2. Kan u iets meedeel in verband met die oomblik toe u van die oorlogsverklaring teen Engeland verneem het
Toe die oorlog uit Breek was ons Dadelig gekomadeer.

3. In watter Kommando(s) het u diens gedoen? Standerton Komande.

4. Onder watter offisier(e) het u diens gedoen? J. J. Janse Van Vuuren. en J. G. Engelbrecht.

5. Het uself offisiersrange beklee? nee Burger.
Indien wel, noem die range met die datum naastenby nee

6. Noem die veldslae waaraan u deelgeneem het (met datums indien u dit onthou).
30. Oct. 1899. Ladysmith en Wakkerstroom en Piet Relief en toe weer Dist Standerton

7. Was u gewond gedurende die oorlog? ~~Ja~~ nee
Hoeveel keer? niks.
Tydens watter gebeurtenis? nee niks

2/.....8.

80

8. Was u ooit gevang? nee

Waar? nee

9. Het u ooit ontsnap? nee

Deel iets mee i.v.m. die ontsnapping? niks

10. Het u baie skade gely wat u eiendom betref? als was ver nietig

tie ons terug keer. na Vrede.

11. Hoeveel van u huisgesin (dit geld slegs die gesinslede wat saam met u in dieselfde huis gewoon het) is gedurende die oorlog?

(a) gewond niks (b) gedood niks

(c) Na vrouekampe vervoer? aners. (d) Na krygsgevangenekampe gevoer Ja Mees Bank.

(e) Hoeveel is in die kampe dood niks

12. Was u 'n krygsgevangene? nee

Waar was u in daardie tyd? was nee ge vang het gevee.

13. Kan u iets onthou i.v.m. die vredesluiting op 31 Mei 1902? Toe Vrede

beslut is het ons wapen neer gelee

Waar was u op daardie tydstip? Oost Volkrust.

14. Deel iets mee i.v.m. een of ander heldedaad wat u kan onthou:

Ons het ons manskap los geskiet.

wat vasgekeer was by Lady smith en met

daardie slag het ons 3 manskape daar

verloor

15. Vertel een of meer grappie of grappige voorval As maat het jy

tog nie vir my en bietjie tabak om te rook nie

dan moet ons maar die ou vaal bossie droog maak

en dit maar rook vir die tabak

16. Het iets werkliks treurig voorgeval wat u diep geroer het? Vertel iets daarvan

nee niks

17. Oorlogswoorde: Stel 'n lys van net soveel oorlogswoorde op as wat u kan onthou (veral die woorde wat ons vandag glad nie meer hoor nie of baie selde. Gebruik 'n ekstra vel papier indien nodig. Dink aan krygsterme, byname, oorlogstuig, kossoorte, ens. ens.)

Ossewa om te vervoer. en ook muile
Kanno. t gewere; en die ou poenna gewere.
wat net een skoot skiet, af slag en later het ons
mausters gewere gekry. en kos was
soms was dit Bullie Beef en klinkers en blons
vlees. coffee was maar mielies. wat ge Brand was

18. Algemeen: Enige ander belangrike inligting wat u graag wil meedeel:

H N J Meyer
HANDTEKENING.

27

KRUGERFEES en SAAMTREK van OUDSTRYDERS.

(Georganiseer deur die Volksfeestekomitee van die Johannesburgse Skakelkomitee).

Saterdag 8, Sondag 9, en Maandag 10 Oktober 1949.

Inligting verstrek deur Oudstryders wat deelgeneem het aan die Vryheidstryd 1899 - 1902 en wat die Feesverigtinge in Johannesburg, 1949, bygewoon het.

Volle naam Hendrik Johannes Christoffel Cloete

Huidige Posadres 46 Cranbourne Laan Benoni

Geboortedatum 2de Julie 1877 Ouderdom 10 Oktober 1949 72 jaar

DEELNAME AAN DIE VRYHEIDSTRYD (1899 - 1902).

1. Waar was u woonagtig by die uitbreek van die oorlog? Jolickop Distrik Bethlehem O.V.S.

2. Kan u iets meedeel in verband met die oomblik toe u van die oorlogsverklaring teen Engeland verneem het
Ek het gedink dat dit sou swaar gegaan het, maar het gehoop ons sou wen.

3. In watter Kommando(s) het u diens gedoen? Pretoria Kommando

4. Onder watter offisier(e) het u diens gedoen? Lt Baai, Gen. Lambert Gen. deLa Rey.

5. Het uself offisiersrange beklee? Nee

Indien wel, noem die range met die datum naastenby —

6. Noem die veldslae waaraan u deelgeneem het (met datums indien u dit onthou).
Colesberg, Gadsrand (Johannesburg) Donkerhoek (Pretoria)

7. Was u gewond gedurende die oorlog? Ja

Hoeveel keer? 4 Keer.

Tydens watter gebeurtenis? 2. Colesberg, 1. Bethlehem 1. Grenaars Rivier

2/.....8.

27

8. Was u ooit gevang? Ja

Waar? Malan's Post Distrik Bethlehem

9. Het u ooit ontsnap? Nee

Deel iets mee i.v.m. die ontsnapping?

10. Het u baie skade gely wat u eiendom betref? Ja alles.

11. Hoeveel van u huisgesin (dit geld slegs die gesinslede wat saam met u in dieselfde huis gewoon het) is gedurende die oorlog?

(a) gewond: een (b) gedood —

(c) Na vrouekampe vervoer? 11. (d) Na krygsgevangenekampe gevoer 1.

(e) Hoeveel is in die kampe dood 3.

12. Was u 'n krygsgevangene? Ja

Waar was u in daardie tyd? Bloemfontein en Durban

13. Kan u iets onthou i.v.m. die vredesluiting op 31 Mei 1902?

Waar was u op daardie tydstip? Bloemfontein Hospitaal

14. Deel iets mee i.v.m. een of ander heldedaad wat u kan onthou:

15. Vertel een of meer grappie of grappige voorval

16. Het iets werkliks treurig voorgeval wat u diep geroer het? Vertel iets daarvan

17. <u>Oorlogswoorde</u>: Stel 'n lys van net soveel oorlogswoorde op as wat u kan onthou (veral die woorde wat ons vandag glad nie meer hoor nie of baie selde. Gebruik 'n ekstra vel papier indien nodig. Dink aan krygsterme, byname, oorlogstuig, kossoorte, ens. ens.)

Hellfire, Tenne Pennie Pampom, Kniedoa, Tooienrag
Deaths Bell, OnRyf. Fink stompie Galvoël
"Vat aan Jou dood"

18. <u>Algemeen</u>: Enige ander belangrike inligting wat u graag wil meedeel:

H J C Cloete
HANDTEKENING.

KRUGERFEES en SAAMTREK van OUDSTRYDERS.

(Georganiseer deur die Volksfeestekomitee van die Johannesburgse Skakelkomitee).

Saterdag 8, Sondag 9, en Maandag 10 Oktober 1949.

Inligting verstrek deur Oudstryders wat deelgeneem het aan die Vryheidstryd 1899 - 1902 en wat die Feesverigtinge in Johannesburg, 1949 bygewoon het.

Volle naam PIETER ANDRIES JOHANNES SWANEPOEL.

Huidige Posadres LOMBARDSTRAAT 20,
POTCHEFSTROOM.

Geboortedatum 19de MAART 1881 Ouderdom 10 Oktober 1949 68 jaar

DEELNAME AAN DIE VRYHEIDSTRYD (1899 - 1902).

1. Waar was u woonagtig by die uitbreek van die oorlog?
BERTRAMS, JOHANNESBURG

2. Kan u iets meedeel in verband met die oomblik toe u van die oorlogsverklaring teen Engeland verneem het

3. In watter Kommando(s) het u diens gedoen?
JEPPESTOWN

4. Onder watter offisier(e) het u diens gedoen?
VELDKORNET JOUBERT.

5. Het uself offisiersrange beklee? NEE
Indien wel, noem die range met die datum naastenby

6. Noem die veldslae waaraan u deelgeneem het (met datums indien u dit onthou).
ELANDSLAAGTE, 21-10-1899.

7. Was u gewond gedurende die oorlog? NEE
Hoeveel keer?
Tydens watter gebeurtenis?

20

8. Was u ooit gevang? JA

Waar? ELANDSLAAGTE NATAL.

9. Het u ooit ontsnap? ______

Deel iets mee i.v.m. die ontsnapping? ______

______

______

10. Het u baie skade gely wat u eiendom betref? ______

______

11. Hoeveel van u huisgesin (dit geld slegs die gesinslede wat saam met u in dieselfde huis gewoon het) is gedurende die oorlog?

(a) gewond ✓ ______ (b) gedood ✓ ______

(c) Na vrouekampe vervoer? ✓ ______ (d) Na krygsgevangenekampe gevoer ✓ ______

(e) Hoeveel is in die kampe dood ✓ ______

12. Was u 'n krygsgevangene? JA

Waar was u in daardie tyd? ST. HELENA

______

13. Kan u iets onthou i.v.m. die vredesluiting op 31 Mei 1902? ______

______

Waar was u op daardie tydstip? ST HELENA

14. Deel iets mee i.v.m. een of ander heldedaad wat u kan onthou: ______

______

______

______

______

______

______

15. Vertel een of meer grappie of grappige voorval ______

______

______

______

______

______

______

16. Het iets werkliks treurig voorgeval wat u diep geroer het? Vertel iets daarvan

______

______

______

______

17. Oorlogswoorde: Stel 'n lys van net soveel oorlogswoorde op as wat u kan onthou (veral die woorde wat ons vandag glad nie meer hoor nie of baie selde. Gebruik 'n ekstra vel papier indien nodig. Dink aan krygsterme, byname, oorlogstuig, kossoorte, ens. ens.)

18. Algemeen: Enige ander belangrike inligting wat u graag wil meedeel:

P. A. J. Swanepoel
HANDTEKENING.

KRUGERFEES en SAAMTREK van OUDSTRYDERS.

(Georganiseer deur die Volksfeestekomitee van die Johannesburgse Skakelkomitee).

Saterdag 8, Sondag 9, en Maandag 10 Oktober 1949.

Inligting verstrek deur Oudstryders wat deelgeneem het aan die Vryheidstryd 1899 - 1902 en wat die Feesverigtinge in Johannesburg, 1949, bygewoon het.

Volle naam JOSEPH FREDERIK JOUBERT

Huidige Posadres EDWARD HUIS, 72 LOVEDAY STRAAT, JOHANNESBURG.

Geboortedatum 6de APRIL 1880 Ouderdom 10 Oktober 1949 69 jaar

DEELNAME AAN DIE VRYHEIDSTRYD (1899 - 1902).

1. Waar was u woonagtig by die uitbreek van die oorlog? LICHTENBURG, TRANSVAAL.

2. Kan u iets meedeel in verband met die oomblik toe u van die oorlogsverklaring teen Engeland verneem het

NA ONS DIE BERIG VAN OORLOGSVERKLARING GEKRY HET DAAR N' GEVOEL VAN VREES MY EERS BEETGEPAK, MAAR NA DIE AANMOEDIGENDE WOORDE "STAY TOT DIE BITTER EINDE" DEUR MY VADER GEBESIG, WAS EK MET HOOP EN VASBERADENHEID BESIEL.

3. In watter Kommando(s) het u diens gedoen? LICHTENBURGSE KOMMANDO, WYKE 1- 2 EN 3

4. Onder watter offisier(e) het u diens gedoen? GENERAALS DE LAREY, HERTZOG EN KEMP. VEG GENERAAL JOHANNES CILLIERS. VELDKORNET JAN CRONJE EN KOMMANDANTE PIENAAR EN HENDRIK VERMAAS.

5. Het uself offisiersrange beklee? NEE.

Indien wel, noem die range met die datum naastenby —

6. Noem die veldslae waaraan u deelgeneem het (met datums indien u dit onthou).

VEERTIEN STROME, CALEMBERG, CAMPHER DAM, KIMBERLEY, KREEFASKRAAL, WARRENTON, MAFEKING, HARTEBEESFONTEIN, ROOIWAL, LICHTENBURG, YZERSPRUIT,

7. Was u gewond gedurende die oorlog? JA

Hoeveel keer? TWEE KEER.

Tydens watter gebeurtenis? EERSTENS MET DIE SLAG VAN CALEMBERG, EN DIE TWEDE KEER BY VEERTIEN STROME

2/.....8.

8. Was u ooit gevang? NEE.

Waar? —

9. Het u ooit ontsnap? HET 4 KEER ONTSNAP NA ONS OMSINGEL WAS.

Deel iets mee i.v.m. die ontsnapping? NA ONS KOMMANDO UITEEN GEJAAG WAS TE BETHLEHEM DIST LICHTENBURG HET EK EN BURGER BOSHOFF GEVIND DAT ONS TOTAAL OMSINGEL WAS DEUR 'N OORMAG VAN VYANDIGE PERDE RUITERS. ONS HET PROBEER UITJAAG MAAR WAS GEDWING OM TE HANDSOP. ONS HET DIE PERDE INGEHOU EN SODRA DIE KAKIES HULLE GEWERE LAAT SAK HET, HET ONS DIE PERDE OMGERUK EN ONDER DIE LOOD UITGEJAAG.

10. Het u baie skade gely wat u eiendom betref? HET ALLES PRYS GEGEE. B.A. TWEE SPAN OSSE VAN 14 ELK, 35 KOEIE, EN BUL, TWEE BOKWAENS, EEN KAR, 6 PERDE EN TUIE EN MY HUIS VERBRAND

11. Hoeveel van u huisgesin (dit geld slegs die gesinslede wat saam met u in dieselfde huis gewoon het) is gedurende die oorlog?

(a) gewond. EEN (b) gedood NIL.

(c) Na vrouekampe vervoer? VIER (d) Na krygsgevangenekampe gevoer NIL.

(e) Hoeveel is in die kampe dood DRIE

12. Was u 'n krygsgevangene? NEE.

Waar was u in daardie tyd? —

13. Kan u iets onthou i.v.m. die vredesluiting op 31 Mei 1902? ONS HET VOOR DIE VREDESLUITING 'N DAE STILSTAND VAN WAPENS GEHAD EN DAARNA IS ONS DEUR GEN. DE LAREY VERWITTIG DAT VREDE GESLUIT IS OP MEI 31. HY HET DIE BURGERS WAT DIE STRYD NIE WOU GEWONNE GEE GEVRA OM HULLE AF TE SKEI VAN DIE RES. EK WAS EEN VAN ONGEVEER 3000 IN DIE KOMMANDO WAT WOU STRY TOT DIE BITTER EINDE MAAR ONS WAS IN DIE MINDERHEID

Waar was u op daardie tydstip? DISTRIK HARTEBEESFONTEIN.

14. Deel iets mee i.v.m. een of ander heldedaad wat u kan onthou (TE VEEL OM ALLES HIER TE GEE). BY EEN GELEENTHEID WAS 15 VAN ONS OP WAG UITGESTUUR DEUR KORPORAAL STEYN IN DIE OMGEWING VAN WOLMARANSSTAD. ONS IS VERRAS DEUR ONGEVEER 80 ENGELSE WAT OP DIE RAND VERSKYN HET TERWYL ONS BESIG WAS OM 'N WATERPAN DEUR-TE-STREK. MY MAAT ENE PHILIP McCARTHY SE PERD IS ONDER HOM DOODGESKIET EN TERWYL EK HOM TE HULP GESNEL HET, HET DIE RES VAN ONS WAG UITGEJAAG. MY PERD IS OOK OP SLAG GEDOOD MET GEVOLG DAT EK EN McCARTHY LATER OMSINGEL WAS. GELUKKIG WAS DIE GRAS IN DIE PAN ONGEVEER VIER VOET HOOG EN DEURDAT ONS GEDURIG IN DIE LANG GRAS POSISIE KON VERANDER EN DAARBY 'N DODELIKE VUUR OP DIE ENGELSE GERIG HET IS HULLE GETAL BAIE GOU VERMINDER. ONS HET DIE VUUR OPGEHOU TOT ONGEVEER 12 UUR TOE ONS MAATS WAT UITGEJAAG HET MET VERSTERKINGS OPGEDAAG HET EN DIE 20 ENGELSE WAT OORGEBLY HET PRISONIER GENEEM IS.

15. Vertel een of meer grappie of grappige voorval GEDURENDE DIE OORLOG HET DIE KOMMANDO EEN NAG IN DIE OMGEWING VAN MARICO GEKAMPEER. DIE BRANDWAG IS UITGESTUUR EN DIE BURGERS ALMAL DOODMOEG HET DADELIK AAN DIE SLAAP GEVAL. DAAR HET ONVERWAGS 'N VALS ALARM GEKOM EN DIE KOMMANDO MOES MAAR OPSAAL EN JAAG. MY MAAT HIER LANGS AAN MY HET SY PERD SE HALTER RIEM AAN 'N GROOT KALK KLIP VASGEMAAK. IN DIE VERWARRING VAN DIE OOMBLIK KON HY NIE DIE HALTER RIEM LOS KRY NIE EN HET TOE MAAR DIE KLIP OOR DIE PERD SE NEK GEHANG OPGESPRING EN GEJAAG. TOE ONS 'N PAAR MYL DAARVANDAAN TOT STILSTAND KOM HET DIE KOMMANDO GESKATER VAN DIE LAG TOE HULLE DIE GROOT KLIP OM DIE PERD SE NEK SIEN. HY HET OOK SOMMAAR DIE KNIPMES UITGERUK EN DIE HALTERRIEM AFGESNY

16. Het iets werkliks treurig voorgeval wat u diep geroer het? Vertel iets daarvan

SAL DIT LIEWERS VERSWYG.

17. Oorlogswoorde: Stel 'n lys van net soveel oorlogswoorde op as wat u kan onthou (veral die woorde wat ons vandag glad nie meer hoor nie of baie selde. Gebruik 'n ekstra vel papier indien nodig. Dink aan krygsterme, byname, oorlogstuig, kossoorte, ens. ens.)

18. Algemeen: Enige ander belangrike inligting wat u graag wil meedeel:

(1) N' VOORVAL WAARVAN EK GRAAG WIL MELDING MAAK IS DIE FEIT DAT
EK DIE LAASTE RAPPORT VOOR SY OORGAWE AAN GENERAAL CRONJE
OORHANDIG HET, DIT WAS NA GENERAAL DE LA REY OM VRYWILLIGERS
GEVRA HET DAT EK DIE TAAK ONDERNEEM HET. EK HET NA 'N DAG SE
RY DIE SKANSE VAN DIE AGTERKANT GENADER WANT DIE GEVEG WAS AL
N' PAAR DAE AAN DIE GANG EN HET NOG STEEDS GEWOED. EK HET MY PERD AAN
DIE KOMMANDO PERDE GEKOPPEL EN TOE KRUIPENDE DIE ROOI SLOOT WAAR
DIE BOERE VERSKANS WAS BEREIK. EK HET NA GENERAAL CRONJE GEVRA
EN NA DIE MANSKAPPE HOM AANGEWYS HET, HET EK DIE RAPPORT OORHANDIG.
NA GENERAAL CRONJE DIE RAPPORT GELEES HET, HET HY MY BEVEEL OM IN
DIE SKANSE TE BLY. EK HET BESLIS GEWEIER EN GENERAAL GESE DAT DIT
LAAT WORD EN DAT EK MY NIE DEUR DIE ENGELSE GAAN LAAT VANG NIE.
HY HET MY GEEN ANTWOORD OP GENERAAL DE LAREY SE RAPPORT GEGEE
NIE, EN NA EK DIE GEVEG IN OËNSKOU GENEEM HET, EN GESIEN

A. F. Joubert
HANDTEKENING.

HET DAT DINGE GAAN VERKEERD LOOP, IS EK KRUIP, KRUIP MET
DIE LOOPGRAAF TERUG NA MY PERD. TOE EK MY PERD BEREIK VIND
EK DAT EEN VAN DIE BURGERS NAMELIK KOOS DU TOIT MY GEVOLG HET
UIT DIE SKANSE. ONS HET IN DIE SAAL GESPRING EN GEJAAG, VOOR
EK DEUR DIE OPENING KON JAAG IS MY PERD SE NEK AFGESKIET, DU
TOIT HET DEUR GEJAAG, EK HET TERUG GEHARDLOOP EEN VAN DIE
KOMMANDO PERDE BESTYG EN DIE KEER DAARIN GESLAAG OM UIT TE
JAAG. TOE EK GENERAAL DE LAREY BEREIK HET EK HOM VERTEL WAT
GEBEUR HET. DIE VOLGENDE DAG HET GEN. CRONJE OORGEGEE.

(2) NOG N' VELDSLAG WAARVAN EK GRAAG WIL MELDING MAAK IS DIE MET
LORD METHEUN. NA ONS DEUR HULLE AANGEVAL IS EN MOES TERUG VAL
HET ONS OP ONS BEURT GESTORM, ONS KOMMANDO HET DRIE KEER
UIT DIE SAAL GESPRING EN OP DIE TOE VLUGTENDE ENGELSE GESKIET
EN HULLE DEUR HULLE LAËR GEDRYF. BY DIE KEER IS KEROS
DRIE PERDE ONDER MY DOODGESKIET, EK HET TOE IN DIE LAËR IN
GEHARDLOOP OM VIR MY EEN VAN DIE ENGELSE PERDE TE VANG, EN
TOE EK BY DIE GEWONDES VERBY HARDLOOP HET EEN MY OP ENGELS OM
WATER GEVRA, EK HET VASGESTEEK MY WATER FLES AFGEHAAL EN DIT
AAN HOM GEGEE. HY HET MY TOE GEVRA OF EK WEET WIE HY IS, EN
TOE EK SE NEE HET HY MY VERWITTIG DAT HY LORD METHEUN WAS. DIE SON
WAS BITTER WARM, EK HET TOE VIER LEE METFORDS VAN DIE DOOIES GEWEER
DIT RONDOM LORD METHEUN IN DIE GROND GESLAAN EN 'N KHAKI KOMBERS
DAAROOR GETREK OM HOM VAN DIE SON TE BESKUT. DAARNA HET EK
GEN DE LAREY GAAN ROEP. GENERAAL HET TOE BESLUIT OM LORD METHEUN
NA KLERKSDORP TE STUUR. LORD METHEUN HET GEN DE LAREY VERSOEK
DAT DIE BURGER WAT HOM DIE WATER GEGEE HET HOM MOET VERVOER
EK HET HOM TOE NA KLERKSDORP GENEEM MET 'N VIER PERDE WA EN 'N WIT
VLAG VOOROP. BY ONS AANKOMS HET LORD METHEUN MY £5 GEGEE EN OOK
PADKOS, ASOOK 'N WAG OM MY DEUR HULLE LINIES TE VERGESEL

KRUGERFEES en SAAMTREK van OUDSTRYDERS.

(Georganiseer deur die Volksfeestekomitee van die Johannesburgse Skakelkomitee).

Saterdag 8, Sondag 9, en Maandag 10 Oktober 1949.

Inligting verstrek deur Oudstryders wat deelgeneem het aan die Vryheidstryd 1899 - 1902 en wat die Feesverigtinge in Johannesburg, 1949, bygewoon het.

Volle naam Daniël Rudolph Jansen van Vuuren

Huidige Posadres Kareekuil No 139 P.K. Ottosdal
Distrek Lichtenburg transvaal.

Geboortedatum 5 Junie 1880 Ouderdom 10 Oktober 1949 69 jaar
4 maande en 5 dae

DEELNAME AAN DIE VRYHEIDSTRYD (1899 - 1902).

1. Waar was u woonagtig by die uitbreek van die oorlog? Op die plaas Welgevonden No 174 P.K. Koeranafontein Dist Lichtenburg

2. Kan u iets meedeel in verband met die oomblik toe u van die oorlogsverklaring teen Engeland verneem het

Ja. My Ouers en die bure van die omgewen was op pad na Walmaransstad vir Nagmaal en waar die aand was het die oproeper daar die burgers aangesê ons dit was die 27 september 1899

3. In watter Kommando(s) het u diens gedoen? die Lichtenburg wyk 3 Komando Die Lichtenburg was in 3 wyke 1 2 en 3 verdeel

4. Onder watter offisier(e) het u diens gedoen? Genl. J. H. delaRey. Komdt H.C.W. Vermaas en Hoof Veldk. J.C. Coetzee

5. Het uself offisiersrange beklee? Ja Veg Korporaal Nag Korperaal
Indien wel, noem die range met die datum naastenby Nag Korperaal van af 10 Oktober 1899 en Veg Korperaal van 1 November 1899

6. Noem die veldslae waaraan u deelgeneem het (met datums indien u dit onthou).
1ste Veldslag Kraaipan helfte Oktober 1899 en by Kimmerly waterwerk Kanferdam 3 Ottoskoppie begin November 1899

7. Was u gewond gedurende die oorlog? Ja deur die linker Skedel 17/10/1901
Hoeveel keer? 3 die linker hand se deum lig en n Splint en die been
Tydens watter gebeurtenis? Geveg by Bokkop Marico en later met n geveg en Marico waar byna die hele laer van die Engelse gemeen is. Van Gen Kekewits

2/.....8.

 32

8. **Was u ooit gevang?** Nee was 7 dae en die Hospitaal toe die vyand

Waar? Lichtenburg weer besitt het en toe Kom daar en sie inag

9. Het u ooit ontsnap? 'n Report dat die Boere die Dorp was trek en toe het

Deel iets mee i.v.m. die ontsnapping? Vyand die Vlug geneem en ons gewondes agtergelaat en 3 dae na hulle die Dorp ontruim het My Vader met 'n Kar My Kom haal en uit geneem

10. Het u baie skade gely wat u eiendom betref? nie te veel nie en die begin nie Maar en Janaurie 1902 het hulle alles verwoes net die woonhuis het oorgebly omdat die

11. Hoeveel van u huisgesin (dit geld slegs die gesinslede wat saam met u in dieselfde huis gewoon het) is gedurende die oorlog? plat dak van riet Klyen bra was

(a) gewond: ik alleen (b) gedood nie een nie

(c) Na vrouekampe vervoer? eNeks (d) Na krygsgevangenekampe gevoer nie 1 nie

(e) Hoeveel is in die kampe dood was nie gevang nie

12. Was u 'n krygsgevangene? nee

Waar was u in daardie tyd? op die Veld by die Komandos Transvaal en ook en die Vrystaat en Kaap Land

13. Kan u iets onthou i.v.m. die vredesluiting op 31 Mei 1902? Ja. Gen delaRey was daar heen met die eerste bymekaar Koms en toe was Gen J.C.G Kemp en bevel van westlieke Komandos en dit was

Waar was u op daardie tydstip? toe wat Rooiwal Seslag was 11 de April 1902

14. Deel iets mee i.v.m. een of ander heldedaad wat u kan onthou: die inname van Pretoria die 2 of 3 de van Junie 1901 en die Komando van Lichtenburg was daar wat ik weet nie een van ons groot offisiere nie waar hulle was weet ik nie en as Seun van nog 2 dae binne die 21 Jaar het ik die dag die bevel gevoer en en het die Vyand terug gehou van ongeveerd 11 uur die more tot teen 4 uur die n.m. en het my vader daar uit gebring wat in aoma lyer was

15. Vertel een of meer grappie of grappige voorval toe ik nag Korperaal was het ik goei grap gehad met 'n burger wat altyd Slaap op die wag en as hy gevang word moet hy voor die Krygsraad Kom en dan moet hy gestraf word met 'n uur Salpak en om die laer Stap of 'n uur op die Kanowloop sy en die warm Son of Koue en toe Se ik aan die V.C.omy 'n Kans die Man Sal nie weer Slaap nie en die moes hy wag hou op die laer en ik het 'n Klip en die hande gegee en 'n Stiek dat onder sy vooti en met as hy slaap val die Klip op die Stink dan is hy wakker en nie weer geslaap nie

16. Het iets werkliks treurig voorgeval wat u diep geroer het? Vertel iets daarvan nee noit hoe meer van die Vyand ik Kan Sien oorval hoe lekkerter ik voel Maar die treurigste vir my was die 5de van Junie 1901 toe die Vyand die Krygsgevangene by waterval die More Kom los het 'n gen Kosthuizen is daar Gesneuwel en toe Se ik Krow gaan ons die Stryd Verloor waar nou heen met gevangene

17. Oorlogswoorde: Stel 'n lys van net soveel oorlogswoorde op as wat u kan onthou (veral die woorde wat ons vandag glad nie meer hoor nie of baie selde. Gebruik 'n ekstra vel papier indien nodig. Dink aan krygsterme, byname, oorlogstuig, kossoorte, ens. ens.)

ik en 24 ander burgers was altyd op ons pos dag of nag en die naam van ons Klompie word toe genoem die Vinknes Ons was altyd op gereum en vol grappe en alles was by ons volop Kos Klere en geld en soms ook uitstuk was en ons het behoord aan die kuns van die Noorde Genr Delarey nie aan gena agter om nie, oorlogs woorde kan ik nie ge

18. Algemeen: Enige ander belangrike inligting wat u graag wil meedeel:

Dit is seker bekend dat lord Methuen op verlof was toe ons sy haer by Eiserspruit gebeurd het naby Klerksdorp toe was hy die lord op Vryburg en toe raporte kom beryk dat die boere sy haer gevat het het hy daar by Vryburg geneem wat hy kon kry troep Tensappers basters en trug gekom om Genr Delarey te kom vang en toe hy die nederlaag gely by Sanonsbos en is ook self daar gewond en krygsgevange geneem 11 maart 1902

Komdt D. R. J. van Vuuren
HANDTEKENING.

34

KRUGERFEES en SAAMTREK van OUDSTRYDERS.

(Georganiseer deur die Volksfeestekomitee van die Johannesburgse Skakelkomitee).

Saterdag 8, Sondag 9, en Maandag 10 Oktober 1949.

Inligting verstrek deur Oudstryders wat deelgeneem het aan die Vryheidstryd 1899 - 1902 en wat die Feesverigtinge in Johannesburg, 1949, bygewoon het.

Volle naam HENDRIK CRISTOFFEL STANDER.

Huidige Posadres KEMPTON PARK STASIE.

Geboortedatum 14 Januarie 1878 Ouderdom 10 Oktober 1949 71jr. 10 mde. jaar

DEELNAME AAN DIE VRYHEIDSTRYD (1899 - 1902).

1. Waar was u woonagtig by die uitbreek van die oorlog? KLIPDRIFT DISTRIK ABERDEN. KAAP PROVINSIE.

2. Kan u iets meedeel in verband met die oomblik toe u van die oorlogsverklaring teen Engeland verneem het

Het was my onmoontlik om my volk te sien verdruk

3. In watter Kommando(s) het u diens gedoen? Generaal Smuts eerste later onder Generaal [redacted] BRAND.

4. Onder watter offisier(e) het u diens gedoen? Luitenant Geyer en Veldkornet Du Toit.

5. Het uself offisiersrange beklee? Nee.

Indien wel, noem die range met die datum naastenby Nee.

6. Noem die veldslae waaraan u deelgeneem het (met datums indien u dit onthou).

Inneem Aberdeen , ook inneem Pearston. Te veel ander wedernemings om op te neem

7. Was u gewond gedurende die oorlog? ~~Ja~~

Hoeveel keer? Twee keer.

Tydens watter gebeurtenis? Die slag waar Mnr. Van Heerden die dag daarna op sy plaas doodgeskiet is voor sy deur.

2/.....8.

35

8. Was u ooit gevang? Ja.

Waar? By Kranskop Distrik De Wetsdorp Die hele kommando is gevang het alleen ontsp

9. Het u ooit ontsnap? Ja.

Deel iets mee i.v.m. die ontsnapping? Die hele kommando is gevang ons was ~~deu~~ mislei deur ons Brandwagte en was geheel omsingel waar ek onder koeëls en kanonskote moes uithardloop

10. Het u baie skade gely wat u eiendom betref? Alles verloor Het saam met vriend geboer, hy was aan die verkeerde kant en het my rineweer soveel as hy kon.

11. Hoeveel van u huisgesin (dit geld slegs die gesinslede wat saam met u in dieselfde huis gewoon het) is gedurende die oorlog?

(a) gewond ______ (b) gedood ______

(c) Na vrouekampe vervoer? ______ (d) Na krygsgevangenekampe gevoer ______

(e) Hoeveel is in die kampe dood ______

12. Was u 'n krygsgevangene? ______

Waar was u in daardie tyd? ______

Was ongetroud en het geen huislike verlieste gehad nie.

13. Kan u iets onthou i.v.m. die vredesluiting op 31 Mei 1902? ~~Ja. Ek was in~~ India alles was in traan en ongeloofbaar die vrede wat daar was

Waar was u op daardie tydstip? [redacted] India NANITAL

14. Deel iets mee i.v.m. een of ander heldedaad wat u kan onthou: Daar is sovele wat aan deel geneem is het ongelukkig nie genoeg spasie om in te vul nie. + ik is ge Vangen September 1901. en is en be gend Oktober na Indie Ge stiur

Gedurende die tyd op 10 Oktober was ons op reis na India die aand van 10 Oktober het die skip kaptein ons die eetsaal gegee waar ons ter ere van Oom Paul 'n konsert gegee het en waar die lied wat aangeheg is daar ook gesing is.

DEER MY. GB.

15. Vertel een of meer grappie of grappige voorval Groot rivier deur geswem en nakend in die Vrystaat aangekom al die kledingstukke verloor in die water Het drie dae in 'n sak gekleed geloop . Die dag toe ek gevange geneem is het 'n raport ryers van ons mense aan gekom met 'n rapport ons was reeds gevang en toe hy sien dat ons gevang is toe jaag hy terug en terwyl klere skaars was het hy een van die outydse lang stert manelle aangehad en dit was aandoenlik om te sien hoe hy wegjaag met die lang manel agter op die perd.

16. Het iets werkliks treurig voorgeval wat u diep geroer het? Vertel iets daarvan Ja. Op 'n goeie dag het twee dames by ons aangekom wat uit die kamp van Aliwal Noord ontsnap het kaal voet en ons al die droewige tyding meegedeel het van die kamp en [redacted] ~~gevang is~~. na ek gevang is , is

Vervolg agterop

ons na Paddafontein geneem waar die pragtige woning met pragtige meubels sonder iets vir die familie gegee is waar die vrou moes bystaan en alles aanskou waar al haar meubels en kosbare besittings verbrand is VROEG en ook die more van Kapokfontein Distrik Reddersburg waar die Engelse die ~~Veuelaer~~ Vrouelaer aangeval het so vinnig als die Engelse die vroue karre verby gaan en die stringe van die perde afsny las die vrouens weer die stringe met die leisels en jaag ander oorde uit sodat daar net 'n paar karre gevang is. Een van ons ouvaders was in een van die karre doodgeskiet en ook 'n baba in haar moeder se arms. Wat die oë gesien het kan geen pen beskryf nie.

36

17. Oorlogswoorde: Stel 'n lys van net soveel oorlogswoorde op as wat u kan onthou (veral die woorde wat ons vandag glad nie meer hoor nie of baie selde. Gebruik 'n ekstra vel papier indien nodig. Dink aan krygsterme, byname, oorlogstuig, kossoorte, ens. ens.)

~~Saans as die Kommando nou bymekaar kom om vir die nag te rus dan roep~~ elke Korporaalskap nou sy manne Korporaal dikeet se manne hiernatoe, Witkoppe hiernatoe, Vaalvere hiernatoe,. Ons gewone lewe was maar skaapvleis roosterkoek enkele dag pampoen en waterlemoen wat gou kon gaarkom. Vele male is vir tabak Wilgerblare en Populierblare met 'n bietjie Twakekstrak nat gemaak. Ons was met alles tevrede en opgeruim ~~en plesierig.~~

18. Algemeen: Enige ander belangrike inligting wat u graag wil meedeel:

~~Daar is sovele belangrike gebeurtenisse dat 'n mens dit nie in~~ so 'n tyd alles kan seg. die dag toe ik ge ~~Vang~~ ~~is~~ ontsnap het. het ik om tient 2 ekill ge Haat loop. ik het een ander Seun ontmoed het. Met Bloods Pert. ons het tot By Boskopie gejaag. die Pert daar ge Soos. en en die Bug. en ge Haat loop. toe Was ons al ook om Singel. maar hou. Die Kakies. en die Bosse waar die pert ge staan het. ge Sonk het. hat ons tyd om te ontsnaap.

HG STANDER.
HANDTEKENING.

die aan het ons toe op Bassers Drief. aan ge kom. By een Familie Du Plessies. wat ons weer Voor Sien het met Pert zaal en toom, en ge weer. die Was en kloof ver steek. die nag het ons Smietfield za kand ge treek en die Volgende dag. by ander af deling Van Ganeraal Brand, se komandoe aan ge Sluit.

die komdand. wat die heel komando die dag ge Van is Was komdand Coetzee. Zy Pert. Was op ge zaal Voor die Huis. en hy het ook Weg ge jaag. maar ik het hem noord weer ge sien.

toe ik die dag ge Vang is was ons Ver Rooiyjer en die nag om 3 uir aan ge Val. hy was die Vorege dag ge Vang. en het ge weet Waar Ganeraal Brand ze slassie was. ge lukieg het die Ganraal die aand met zy manne op die Spoor ge gaan na Ganeraal ~~Dewet~~ President Steyn ons 13 man ze Pene Was moeg ons het die zelfde dag met Reporte aan ge kom. zo zey ganeraal Brand dat ons maar. daar moet Asseblief bly tot Hy weer te Rug kom. ons Was Heelle maal om singel deel Perde komando. Van zoo wat 800 en ons Was maar 13 Man

ons Vas Raaffer Was een Zeker meneer Du Plessis Van die Smitsfield

Die mielieplant is door Gods hand aan ons Transvaal gegee
Dat mens en dier nog altyd daar kan lewe
Ons arme land is swart verbrand door die Engelse Tommies
Maar die mieliekop raak nog nie op
Hy gee ond drank en voedsel
Gode dank nie die soort drank wat deur ou Marks gestook
Maar mielienat dat drink ons wat in die koffiepot gekook is.
Vrystaat het brood ons bondsgenoot
Wens ons geluk daarmee
Maar voor ons deur met mieliemeel is ons al hoogs te vrede
In Vredestyd ook sonder Stryd het koringmeel meer waarde
Maar in oorlog is mielies tog die beste kos op aarde
Op hoevele wyse jy mielie klaar kan maak is bo my gal
Daarom sal ek dit maar verwyse
Van blare kan jy kooigoed maak
Van die stronke kan jy vuurmaak
Van die as kan jy klere was as jy dit eers tot seep maak
Als die boer niet groen voor heef dan weet hy goed wat hy moet doen
Hy wil hul mieliestronke gee
Transvaal besit die mieliepit
Laat khakie ruk en pluk
Sy twak is nat ons land te vat
Voor wat staan daat een adelaar op ons Transvaalse wapen
Sit een daarop een mieliekop en laat die rowers skraap.

KRUGERFEES en SAAMTREK van OUDSTRYDERS.

(Georganiseer deur die Volksfeestekomitee van die Johannesburgse Skakelkomitee).

Saterdag 8, Sondag 9, en Maandag 10 Oktober 1949.

Inligting verstrek deur Oudstryders wat deelgeneem het aan die Vryheidstryd 1899 - 1902 en wat die Feesverigtinge in Johannesburg, 1949, bygewoon het.

Volle naam Joachim Frederick. Kahts.

Huidige Posadres 44 Rif Straat. Langlaagte

Geboortedatum 19 Oktober 1883 Ouderdom 10 Oktober 1949 65 jaar 11 maande 21 dae.

DEELNAME AAN DIE VRYHEIDSTRYD (1899 - 1902).

1. Waar was u woonagtig by die uitbreek van die oorlog? Riëtvlei Dist. Lichtenburg.

2. Kan u iets meedeel in verband met die oomblik toe u van die oorlogsverklaring teen Engeland verneem het

Ja. Ek onthou dit was omtrent 12 uur die nag toe ou Mnr. Berrie v. Jaarsveld my vader en my kom opkommandeer het. met perd, saal, toom en mond-provisie vir 8 dae.

3. In watter Kommando(s) het u diens gedoen? Wyk 2. Lichtenburg.

4. Onder watter offisier(e) het u diens gedoen? Ou Mnr. Isak Claasen, (Effektief) en Assistent Veldkornet Mark Fourie

5. Het uself offisiersrange beklee? Nee.

Indien wel, noem die range met die datum naastenby

6. Noem die veldslae waaraan u deelgeneem het (met datums indien u dit onthou).

Modder-rivier, Twee-riviere, Magersfontein Kraaipan (Eerste geveg van die oorlog)

7. Was u gewond gedurende die oorlog? Ja ~~(twee keer.)~~

Hoeveel keer? Twee keer.

Tydens watter gebeurtenis? In Marico.

2/.....8.

39

8. Was u ooit gevang? Ja die 24ste Maart 1902.

Waar? Op Buisfontein dist. Klerksdorp.

9. Het u ooit ontsnap? Nee

Deel iets mee i.v.m. die ontsnapping? —

—

—

10. Het u baie skade gely wat u eiendom betref? Ja. Alles wat ons besit het.

11. Hoeveel van u huisgesin (dit geld slegs die gesinslede wat saam met u in dieselfde huis gewoon het) is gedurende die oorlog?

(a) gewond. Net ek (b) gedood Nul.

(c) Na vrouekampe vervoer? Hele gesin (d) Na krygsgevangenekampe gevoer Ek alleen

(e) Hoeveel is in die kampe dood Twee (broer en suster)

12. Was u 'n krygsgevangene? Ja.

Waar was u in daardie tyd? Oos-Indië in Kakool-kamp.

13. Kan u iets onthou i.v.m. die vredesluiting op 31 Mei 1902? Ons het die berig ontvang maar ek het geweier om die deklarasie te teken

Waar was u op daardie tydstip? Nog in Indië (tuis gekom Jan. 1904)

14. Deel iets mee i.v.m. een of ander heldedaad wat u kan onthou: Ons het gaan beeste buit in Brits-Betsjoeana-land en domo soos 'n kind is het ek alleen na een klomp beeste gejaag. iemand agter my gewaar wat my wink om stil te hou. Toe die persoon by my kom was dit Komdt. Vermaas wat my 'n hou met die sweep oor die kop gee. Ek het voort gejaag. Komdt. en ek het hard geveg maar die beeste geval.

15. Vertel een of meer grappie of grappige voorval Een nag in Marico was dit bitter koud en ek het geen jas gehad nie. Ek het die komberss oor my kop en met 'n stap om my nek vasgemaak. Daantjie le Roux skree "haai kêrels Kahtsie wil homself verwurg". Dit het my nie juis gehinder ek het lekker warm gekry.

16. Het iets werkliks treurig voorgeval wat u diep geroer het? Vertel iets daarvan Die slag van Rooiwal die aand toe 8 van my vriende in een graf begrawe is wat ek daagliks mee saam was. Lord Methune was onder ons knie.

40

17. Oorlogswoorde: Stel 'n lys van net soveel oorlogswoorde op as wat u kan onthou (veral die woorde wat ons vandag glad nie meer hoor nie of baie selde. Gebruik 'n ekstra vel papier indien nodig. Dink aan krygsterme, byname, oorlogstuig, kossoorte, ens. ens.)

Wagwoorde:- Skaapvel, Biltong, Werdaar

18. Algemeen: Enige ander belangrike inligting wat u graag wil meedeel:

J. F. Kahts

HANDTEKENING.

KRUGERFEES en SAAMTREK van OUDSTRYDERS.

(Georganiseer deur die Volksfeestekomitee van die Johannesburgse Skakelkomitee).

Saterdag 8, Sondag 9, en Maandag 10 Oktober 1949.

Inligting verstrek deur Oudstryders wat deelgeneem het aan die Vryheidstryd 1899 - 1902 en wat die Feesverigtinge in Johannesburg, 1949, bygewoon het.

Volle naam Cornelis. johannis. joubert

Huidige Posadres Kempton Park. Bus 39

Geboortedatum 1 Augustus 1874 Ouderdom 10 Oktober 1949 76 jaar

DEELNAME AAN DIE VRYHEIDSTRYD (1899 - 1902).

1. Waar was u woonagtig by die uitbreek van die oorlog? Wolvefontein Dist- Kroonstad O.V.S

2. Kan u iets meedeel in verband met die oomblik toe u van die oorlogsverklaring teen Engeland verneem het
Ons was baja angstig en ook baja sleg gevoel

3. In watter Kommando(s) het u diens gedoen? Onder Wyk Kroonstad

4. Onder watter offisier(e) het u diens gedoen? onder veltkornet C.j. Bolma

5. Het uself offisiersrange beklee? ja veldkonet en
Indien wel, noem die range met die datum naastenby korperaal van 5. Januarie tot 6 Febriarie

6. Noem die veldslae waaraan u deelgeneem het (met datums indien u dit onthou).
Skolznek. Kimberlei. Belmond Rooilaagte Graspan. Tweerefier magersfontein Perreberg

7. Was u gewond gedurende die oorlog? nee
Hoeveel keer? —
Tydens watter gebeurtenis? —

42

8. Was u ooit gevang? ja te Paardeber met Cronje

Waar? Paardeberg 27. Febriorie 1900

9. Het u ooit ontsnap? nee

Deel iets mee i.v.m. die ontsnapping? —

—

10. Het u baie skade gely wat u eiendom betref? ja ~~bo~~ alles

11. Hoeveel van u huisgesin (dit geld slegs die gesinslede wat saam met u in dieselfde huis gewoon het) is gedurende die oorlog?

(a) gewond: nie een (b) gedood 3 broers

(c) Na vrouekampe vervoer? 7 (d) Na krygsgevangenekampe gevoer 2

(e) Hoeveel is in die kampe dood 1

12. Was u 'n krygsgevangene? ja

Waar was u in daardie tyd? Groenpund en St-Helena

13. Kan u iets onthou i.v.m. die vredesluiting op 31 Mei 1902?

Ons was baja hartseer en ontevrede

Waar was u op daardie tydstip? in St Helena

14. Deel iets mee i.v.m. een of ander heldedaad wat u kan onthou: dat ons het die kakies langs Modderrefier ge skiet dat hul voor klippe of kooring gerwe ge le het

15. Vertel een of meer grappie of grappige voorval ja my strawwe op komando. perde by die kakies se kamp ge steel. straf Kenon rei 2 uir. komedant se skoene ge steel, straf saal pak draa 2 uir, man se kare ge brand. straf onder disselboom op 1 been 3 uir. ~~Oo~~ juni. Kondier se baard skeef af ge snai weer saal pak draa 3 uir

16. Het iets werkliks treurig voorgeval wat u diep geroer het? Vertel iets daarvan

ja dat ek het my moeder. 3 broers en al my besittings ver loor maar die Ergste is my dier baar vader land

17. Oorlogswoorde: Stel 'n lys van net soveel oorlogswoorde op as wat u kan onthou (veral die woorde wat ons vandag glad nie meer hoor nie of baie selde. Gebruik 'n ekstra vel papier indien nodig. Dink aan krygsterme, byname, oorlogstuig, kossoorte, ens. ens.)

woorde kan ek nie meer onthouo
maar kriegs tuig ai die ou Martinie die
drag patrone en moet nie praat die skop
nouw die kos dit is my vertel en Engeland
wort die vark heel in die masien ge steek
ander kant kom hy heel in die blik uit

18. Algemeen: Enige ander belangrike inligting wat u graag wil meedeel:

ik gloo dit goet want op magersfontein
het ons blikkie vleis ge krei wat die
vark se stert in ge krei wat nog heel was
en ook nog die hare aan
dus gloo ik dit goet, en ou oog klappe
wat in 1880 ge maak is of ge bak is

C. J. Joubert
HANDTEKENING.

KRUGERFEES en SAAMTREK van OUDSTRYDERS.

(Georganiseer deur die Volksfeestekomitee van die Johannesburgse Skakelkomitee).

Saterdag 8, Sondag 9, en Maandag 10 Oktober 1949.

Inligting verstrek deur Oudstryders wat deelgeneem het aan die Vryheidstryd 1899 - 1902 en wat die Feesverigtinge in Johannesburg, 1949, bygewoon het.

Volle naam Christiaan Laurens du Plessis

Huidige Posadres Kampstr 94 Potchefstroom

Geboortedatum 11de Januarie 1877 Ouderdom 10 Oktober 1949 72 jaar

DEELNAME AAN DIE VRYHEIDSTRYD (1899 - 1902).

1. Waar was u woonagtig by die uitbreek van die oorlog? Buffelsvoorn Dist: Potchefstroom

2. Kan u iets meedeel in verband met die oomblik toe u van die oorlogsverklaring teen Engeland verneem het

Ons was met n hele lot waens op pad nagmaal toe tóe Kry ons op pad die berig tóe moes ons maar Kort om Kenk en ligaam Vlaamanz

3. In watter Kommando(s) het u diens gedoen? Potchefstroom Kommando Bestaande uit 5 of 6 Veldkornet Skappe

4. Onder watter offisier(e) het u diens gedoen? Wyk Gasirant Veldkornet Tommie Martins. Kommandant Woolmarans Genr. Piet Cronje

5. Het uself offisiersrange beklee? nee

Indien wel, noem die range met die datum naastenby /

6. Noem die veldslae waaraan u deelgeneem het (met datums indien u dit onthou).

11de December 1899 Magersfontein later naby Johannesburg Alwynskoppe. Donkerhoek naby Pretoria

7. Was u gewond gedurende die oorlog? nee

Hoeveel keer? /

Tydens watter gebeurtenis? /

2/.....8.

Daar het natuurlik baie Nieuwdelinge
met die uitbreek van die oorlog by die Boere
magte aangesluit; Onderandere was by ons kommando
so 'n ketter Hollander, ek vergeet sy naam. Ons het
baie sport met hom gehad. Hy kon in die begin
nie 'n geweer hanteer, hy kon ook nog nie perd ry nie
vir so 'n man is daar ook so baie goed wat hy moet
vas hou soos die geweer, teuels die saalboom en die kroes
kort kort; het hy maar met die grond kennis gemaak
Hy het dalgraag hoendereiers geeet; As ons verby
'n plaas gaan of by 'n kafferstad, dan laat draf hy
om na eiers te soek. So op 'n vroeë more, het hy
weer laat draf na 'n kafferstad, net toe om
die strooise kom, kom 'n kaffer met 'n kombers
om die hoek, die perd skrik en ge eenkant toe
pad, met die gevolg dat hy maar weer op die
grond te lande kom. Toe hy weer by ons kom, vra een
aan hom, wat het hy gesê, of gevloek toe hy daar te
Hy sê: Ou: ik heb ze toegevoege, mag de duivel van
de hel nedervaale, en met ze vurige nagele, ge de
vel van de dierne rappe, om 'n kaars van te malle
om ge pad ~~[illegible]~~ na de hel te verlichte

45

8. Was u ooit gevang? ja

Waar? Gatsrand, selfde dag toe Danie Theron gesneuwel het.

9. Het u ooit ontsnap? nee

Deel iets mee i.v.m. die ontsnapping? (

10. Het u baie skade gely wat u eiendom betref? alles. Toe ek na die Vrede op [illegible] gekom het en daar kom [illegible] huis van my af nie was op aarde van my niks

11. Hoeveel van u huisgesin (dit geld slegs die gesinslede wat saam met u in dieselfde huis gewoon het) is gedurende die oorlog?

(a) gewond: (b) gedood

(c) Na vrouekampe vervoer? Vrou en kind (d) Na krygsgevangenekampe gevoer

(e) Hoeveel is in die kampe dood my vrou is na die Vrede in die Kamp oorlede

12. Was u 'n krygsgevangene? ja

Waar was u in daardie tyd? Ceylon

13. Kan u iets onthou i.v.m. die vredesluiting op 31 Mei 1902? In Ceylon het ons dit met gemengde gevoelens en verskillende gevoelens ontvang

Waar was u op daardie tydstip? In Ragama Straf kamp Kamp Ceylon

14. Deel iets mee i.v.m. een of ander heldedaad wat u kan onthou: nie juis heldedaad maar ek het drie maande Trunkstraf in Ceylon uitgedien omdat ek een van die sogenaamde (Convicts) oproermakers was. Die verpletterende slag het my daar bereik na die Vrede dat my vrou in die moordkamp oorlede is en 'n dogtertjie nagelaat het, wat ek gelukkig klaar kry het

15. Vertel een of meer grappie of grappige voorval In ons gevangenskap was so baie grappies dat mens nie weet wat om te vertel. Een aand na Vrede het die boere handgemeen geraak met die kamp polisie, toe een Hollander het van die [illegible] af weg gehardloop. Toe ek hom later vra hoekom hy weg gehol het, sê hy O, Baklyers, daar aan doe ik niet mee, want of je wenne of verlore op je donder krijg je tog

16. Het iets werkliks treurig voorgeval wat u diep geroer het? Vertel iets daarvan die eerste was dat my een broer gesneuwel het by Mafeking kort daarna, een broer oorlede by Gatsrand Rydal [illegible] toe daarna dood van my vader op die plaas. Later ander broer gesneuwel Holfontein naby Krugersdorp laaste en ergste die berig van die dood van my jong vrou[illegible]

 46

17. <u>Oorlogswoorde</u>: Stel 'n lys van net soveel oorlogswoorde op as wat u kan onthou (veral die woorde wat ons vandag glad nie meer hoor nie of baie selde. Gebruik 'n ekstra vel papier indien nodig. Dink aan krygsterme, byname, oorlogstuig, kossoorte, ens. ens.)

Wanneer die kanone kwaai geskiet het het [illegible] geskree [illegible] of aan lê werk nie een wat baie kom eet, het ons gesê kommandant "Dikeet", en wat sy mond nie [illegible] kon hou het ons gesê [illegible] het. Wie [illegible] kom oor het ons gesê nie se [illegible] lê daar. [illegible] het ons gesê [illegible]

---

18. <u>Algemeen</u>: Enige ander belangrike inligting wat u graag wil meedeel:

Met die uitbreek van die oorlog, was ons nege broers onder die wapen. Vader was bo die jare en het tuisgebly, een het gesneuwel by [illegible] en is [illegible] begrawe en [illegible] naby Krugersdorp en was swaar gewond met die slag met [illegible] naby Lichtenburg. Portret van Vader en nege seuns het al lang in die Huisgenoot verskyn

[signature]
HANDTEKENING.

KRUGERFEES en SAAMTREK van OUDSTRYDERS.

(Georganiseer deur die Volksfeestekomitee van die Johannesburgse Skakelkomitee).

Saterdag 8, Sondag 9, en Maandag 10 Oktober 1949.

Inligting verstrek deur Oudstryders wat deelgeneem het aan die Vryheidstryd 1899 - 1902 en wat die Feesverigtinge in Johannesburg, 1949, bygewoon het.

Volle naam: Jan Christoffel Heyneke

Huidige Posadres: Witkoppies P.K. Ryssmierbult

Geboortedatum: 27 Januari 1873 Ouderdom 10 Oktober 1949: 76 jaar 8 maande

DEELNAME AAN DIE VRYHEIDSTRYD (1899 - 1902).

1. Waar was u woonagtig by die uitbreek van die oorlog? Zandfontein wyk W.W. Band distr Pretoria

2. Kan u iets meedeel in verband met die oomblik toe u van die oorlogsverklaring teen Engeland verneem het

28 Sept 1899 Ik het op order van Veldcornet D J Opperman die Burgers wyk W.W. Band aan gesê op met paard zaal en toom te op te kom geweer en

3. In watter Kommando(s) het u diens gedoen? Pretoria V.C. D.J.E. Opperman

4. Onder watter offisier(e) het u diens gedoen? Generaal Erasmus Generaal P.R. Viljoen Generaal H.A. Alberts

5. Het uself offisiersrange beklee? — —

Indien wel, noem die range met die datum naastenby —

—

6. Noem die veldslae waaraan u deelgeneem het (met datums indien u dit onthou).

Dundee 30 October 1899 Lydesmith 6 Januari 1900 Lydesmith spioen kop

7. Was u gewond gedurende die oorlog? — —

Hoeveel keer? — —

Tydens watter gebeurtenis? —

2/.....8.

48

8. Was u ooit gevang? —

Waar? —

9. Het u ooit ontsnap? —

Deel iets mee i.v.m. die ontsnapping? —

10. Het u baie skade gely wat u eiendom betref? ja al my lewende Beeste waens Kar mielies Koringens

11. Hoeveel van u huisgesin (dit geld slegs die gesinslede wat saam met u in dieselfde huis gewoon het) is gedurende die oorlog?

(a) gewond: (b) gedood

(c) Na vrouekampe vervoer? (d) Na krygsgevangenekampe gevoer

(e) Hoeveel is in die kampe dood 1 Seuntjie

12. Was u 'n krygsgevangene? —

Waar was u in daardie tyd?

13. Kan u iets onthou i.v.m. die vredesluiting op 31 Mei 1902? was Baie te leur gestel wapen af gegee Kraal stasie (Heidelberg)

Waar was u op daardie tydstip? tussen die Blok huise Springs

14. Deel iets mee i.v.m. een of ander heldedaad wat u kan onthou: —

15. Vertel een of meer grappie of grappige voorval —

16. Het iets werkliks treurig voorgeval wat u diep geroer het? Vertel iets daarvan

treurige voor valle te veel om te noem

17. <u>Oorlogswoorde</u>: Stel 'n lys van net soveel oorlogswoorde op as wat u kan onthou (veral die woorde wat ons vandag glad nie meer hoor nie of baie selde. Gebruik 'n ekstra vel papier indien nodig. Dink aan krygsterme, byname, oorlogstuig, kossoorte, ens. ens.)

Langtom Howitser Franskanon
pompom Aeist Mexeem

18. <u>Algemeen</u>: Enige ander belangrike inligting wat u graag wil meedeel:

J. C. Heijneke
HANDTEKENING.

KRUGERFEES en SAAMTREK van OUDSTRYDERS.

(Ge-rganiseer deur die Volksfeestekomitee van die Johannesburgse Skakelkomitee).

Saterdag 8, Sondag 9, en Maandag 10 Oktober 1949.

Inligting verstrek deur Oudstryders wat deelgeneem het aan die Vryheidstryd 1899 - 1902 en wat die Feesverigtinge in Johannesburg, 1949, bygewoon het.

Volle naam: Carel Febastesan van Heerden Botha

Huidige Posadres: 11 B Jager Str Hillbrow J H B

Geboortedatum: 2 Augustus 1875 Ouderdom 10 Oktober 1949: 74 jaar

DEELNAME AAN DIE VRYHEIDSTRYD (1899 - 1902).

1. Waar was u woonagtig by die uitbreek van die oorlog? Kleinfontein Dist Pretoria

2. Kan u iets meedeel in verband met die oomblik toe u van die oorlogsverklaring teen Engeland verneem het
ik het die beste ver trouie ge had ver n oor winning, soos ons dit genoem het vol moed

3. In watter Kommando(s) het u diens gedoen? Pretoria wyk Bronkors Spruit

4. Onder watter offisier(e) het u diens gedoen? ~~Pretoria~~ Gnrl Erasmus ~~en~~ veldcornet Delange

5. Het uself offisiersrange beklee? ne

Indien wel, noem die range met die datum naastenby

6. Noem die veldslae waaraan u deelgeneem het (met datums indien u dit onthou).
Lydesmiet ~~Hess~~ makaar Varesproes [varenceesprass] datums ort gaan later in transvaal Pieraarsrivier ik meen 20 aingus tus 19?

7. Was u gewond gedurende die oorlog? ne, Elvietsia witbank

Hoeveel keer? / en ~~baie~~ baie ander

Tydens watter gebeurtenis? ?

51

8. Was u ooit gevang? __________

Waar? __________

9. Het u ooit ontsnap? __________

Deel iets mee i.v.m. die ontsnapping? __________

10. Het u baie skade gely wat u eiendom betref? alles ver loor

11. Hoeveel van u huisgesin (dit geld slegs die gesinslede wat saam met u in dieselfde huis gewoon het) is gedurende die oorlog?

(a) gewond __________ (b) gedood __________

(c) Na vrouekampe vervoer? 3 (d) Na krygsgevangenekampe gevoer __________

(e) Hoeveel is in die kampe dood 2

12. Was u 'n krygsgevangene? __________

Waar was u in daardie tyd? __________

13. Kan u iets onthou i.v.m. die vredesluiting op 31 Mei 1902? baie treurig en hartseer

Waar was u op daardie tydstip? in Transvaal

14. Deel iets mee i.v.m. een of ander heldedaad wat u kan onthou: __________

15. Vertel een of meer grappie of grappige voorval ons had 2 Jode by ons op n dag het ons die vyand ingewag en terwyl hulle nader kom sê die een vir die ander Adam dis tyd om te soek na klere op n seker dag wou een n ~~tag~~ burger se klere koop waar hy agter skuil

16. Het iets werkliks treurig voorgeval wat u diep geroer het? Vertel iets daarvan die dood van 2 susters in die kamp en die dood van my swaer in die laaste slag net voor die vrede sluiting

17. <u>Oorlogswoorde</u>: Stel 'n lys van net soveel oorlogswoorde op as wat u kan onthou (veral die woorde wat ons vandag glad nie meer hoor nie of baie selde. Gebruik 'n ekstra vel papier indien nodig. Dink aan krygsterme, byname, oorlogstuig, kossoorte, ens. ens.)

toe die tontel doos uit gekom (het) was dit algemeen onder die seuns as iemand wil rook dan vra alman gelyk moet ek slaan of kry die tontel of is dit in n tent in die (donker) is daar vonkel dit soos sterretjies voor die vonke spat

18. <u>Algemeen</u>: Enige ander belangrike inligting wat u graag wil meedeel:

HANDTEKENING.

53

KRUGERFEES en SAAMTREK van OUDSTRYDERS.

(Georganiseer deur die Volksfeestekomitee van die Johannesburgse Skakelkomitee).

Saterdag 8, Sondag 9, en Maandag 10 Oktober 1949.

Inligting verstrek deur Oudstryders wat deelgeneem het aan die Vryheidstryd 1899 - 1902 en wat die Feesverigtinge in Johannesburg, 1949, bygewoon het.

Volle naam Coenrad Cornelus Oosthuizen.

Huidige Posadres 114 Park. Straat Randfontein

Geboortedatum 11 Oktober 1882 Ouderdom 10 Oktober 1949 67 jaar

DEELNAME AAN DIE VRYHEIDSTRYD (1899 - 1902).

1. Waar was u woonagtig by die uitbreek van die oorlog? Winterton Dist Escourt Natal

2. Kan u iets meedeel in verband met die oomblik toe u van die oorlogsverklaring teen Engeland verneem het

Het weggeloop uit Natal na die Vrystaat om saam met die Boere te veg.

3. In watter Kommando(s) het u diens gedoen? Harrissmith Berede Kommando.

4. Onder watter offisier(e) het u diens gedoen? Komd, Straus Gen. De Wet. Velk, J Cronjé Gen. Wessel Wessels. Komd, Beukes.

5. Het uself offisiersrange beklee? nee.

Indien wel, noem die range met die datum naastenby —

—

6. Noem die veldslae waaraan u deelgeneem het (met datums indien u dit onthou).

Nauwpoort. Springkaansnek. Rooiwal. Graspan, De Wetsdorp. Lindley [Groenkop. 25ste Desember 1901] Tandjiesberg. Holspruit. Wilgerrevier. Wolwehoek. Frankfort.

7. Was u gewond gedurende die oorlog? Ja.

Hoeveel keer? Drie Keer.

Tydens watter gebeurtenis? Vasgekeer by Holspruit ~~gewond~~ ~~arm~~ armaf geskiet Onder Gen., Wessel Wessel. Slangfontein duer die hand.

2/.....8.

54

8. Was u ooit gevang? Nee

Waar? — De Villiers.

9. Het u ooit ontsnap? Onsnap van Nauwpoort met die oorgawe van Komd.

Deel iets mee i.v.m. die ontsnapping? Die nag voor die oorgawe het my Jonger Broer en ek het geontsnap daar ons Natal Rebelle was en bang was om mak dood geskiet tē word. En toe 'n tyd lank by Komd, Haasbroek aangeslait.

10. Het u baie skade gely wat u eiendom betref? Ja Beeste is gevat.

11. Hoeveel van u huisgesin (dit geld slegs die gesinslede wat saam met u in dieselfde huis gewoon het) is gedurende die oorlog?

(a) gewond nee. (b) gedood nee.

(c) Na vrouekampe vervoer? 7 (d) Na krygsgevangenekampe gevoer —

(e) Hoeveel is in die kampe dood —

12. Was u 'n krygsgevangene? —

Waar was u in daardie tyd? —

13. Kan u iets onthou i.v.m. die vredesluiting op 31 Mei 1902? Het wapen neergelê onder Gen. DeWet en Gen, Wessel Wessels

Waar was u op daardie tydstip? Dist Harrissmith.

14. Deel iets mee i.v.m. een of ander heldedaad wat u kan onthou: Dit was die 2de April 1902 met die slag van Holspruit toe ons voor 200 en 300 Engelse tē staan gekom het. En 15 tree voor hulle het 'n Engelse Offesier my arem af geskiet en toe skiet hulle my perd dood. Daar moes ek my self verdedig met 'n af arem Met die gedagtē dat ek 'n Natal Rebel is. Toe onder die stort Bui van koeëls kom een van my mede Burgers terug ene Hendrik Kok. en laai my agter op sy perd. So is ons uit want ons was net 30 man

15. Vertel een of meer grappie of grappige voorval

16. Het iets werkliks treurig voorgeval wat u diep geroer het? Vertel iets daarvan

In die Dist Bethlehem met ongeveer 'n Veldkornetskap het ons die vyand tegemoet gaan in ~~die~~ 'n pan. maar onder die gebulder van kanonne van die voetgangers moes ons terug trek. met die verby gaan moes ek sien hoe 14 van die burgers daar lē party dood sekere gewond en onder die gekreun moes ek hulle agter laat waar ek dit nie sal kan vergeet nie.

55

17. Oorlogswoorde: Stel 'n lys van net soveel oorlogswoorde op as wat u kan onthou (veral die woorde wat ons vandag glad nie meer hoor nie of baie selde. Gebruik 'n ekstra vel papier indien nodig. Dink aan krygsterme, byname, oorlogstuig, kossoorte, ens. ens.)

Kossoorte

Mielies gebak op ou Sinkplate en dan word daar soms uur te perd gery om dit op ou hand meulens wat die Engelse nie vernietig het nie te gaan maal en dan word dit droog geeët en dan word 'n bietjie water agter na gedrink so word 'n mens gevoed tot jy weer dit herhaal. Byname. Douspoor, Witsog. Koolkont. rooigif, Vuurpyl. Jan bloom, Doppies, Rooihits Witbekruip, Herneckbom, Kokkelwiek. Wagwoorde, Vleisbraai Mouser Springbok. Blesperd. Maërlaër wagstaan. Wegtrek. Ouperd.

18. Algemeen: Enige ander belangrike inligting wat u graag wil meedeel:

Met die Held Gen. De Wet voor aan die Boere kommando en die terug reis van die Kaapkolonie was ons vas gekeer. Maar waar Gen De Wet was is altyd uitkom planne Elke man word beveel om vuur te maak en toe die Engelse dink hulle het hom vas gekeer toe was daar net vuure Die ander dag more toe skiet die ou Held met sy manne die ~~[illegible]~~ Engelse van agter af en betaal hulle in eie mund terug.
Want die woorde wat die ou Held altyd gebesig ~~was~~ het was (Kom ons gaan) en nie (gaan ek kom) nie

H. C. Oosthuyzen
HANDTEKENING.

KRUGERFEES en SAAMTREK van OUDSTRYDERS.

(Georganiseer deur die Volksfeestekomitee van die Johannesburgse Skakelkomitee).

Saterdag 8, Sondag 9, en Maandag 10 Oktober 1949.

Inligting verstrek deur Oudstryders wat deelgeneem het aan die Vryheidstryd 1899 - 1902 en wat die Feesverigtinge in Johannesburg, 1949, bygewoon het.

Volle naam Maria Sophia Susanna Heyneke wed. Grobbelaar.

Huidige Posadres Witkoppies P.K. Rysmierbult, Tvl.

Geboortedatum 5 Sept. 1876. Ouderdom 10 Oktober 1949 73 jaar

DEELNAME AAN DIE VRYHEIDSTRYD (1899 - 1902).

1. Waar was u woonagtig by die uitbreek van die oorlog? Witkoppies. P.K. Rysmierbult.

2. Kan u iets meedeel in verband met die oomblik toe u van die oorlogsverklaring teen Engeland verneem het

3. In watter Kommando(s) het u diens gedoen?

4. Onder watter offisier(e) het u diens gedoen?

5. Het uself offisiersrange beklee?

Indien wel, noem die range met die datum naastenby

6. Noem die veldslae waaraan u deelgeneem het (met datums indien u dit onthou).

7. Was u gewond gedurende die oorlog?

Hoeveel keer?

Tydens watter gebeurtenis?

57

8. Was u ooit gevang? Ja

Waar? Witkoppies, P.K. Rysmierbult.

9. Het u ooit ontsnap?

Deel iets mee i.v.m. die ontsnapping?

10. Het u baie skade gely wat u eiendom betref? Ja. Huise afgebrand. Vee en alle lewende hawe weg geneem.

11. Hoeveel van u huisgesin (dit geld slegs die gesinslede wat saam met u in dieselfde huis gewoon het) is gedurende die oorlog?

(a) gewond (b) gedood

(c) Na vrouekampe vervoer? 8 Potchefstroom (d) Na krygsgevangenekampe gevoer

(e) Hoeveel is in die kampe dood 4

12. Was u 'n krygsgevangene?

Waar was u in daardie tyd?

13. Kan u iets onthou i.v.m. die vredesluiting op 31 Mei 1902?

Waar was u op daardie tydstip? Kamp – Potchefstroom.

14. Deel iets mee i.v.m. een of ander heldedaad wat u kan onthou:

15. Vertel een of meer grappie of grappige voorval

16. Het iets werkliks treurig voorgeval wat u diep geroer het? Vertel iets daarvan

Ja. Daar is duisende en nog 'n maal duisende tragiese sterf gevalle onder vreeslike slegte omstandighede gewees,

 58

17. Oorlogswoorde: Stel 'n lys van net soveel oorlogswoorde op as wat u kan onthou (veral die woorde wat ons vandag glad nie meer hoor nie of baie selde. Gebruik 'n ekstra vel papier indien nodig. Dink aan krygsterme, byname, oorlogstuig, kossoorte, ens. ens.)

Bullie Beef, McConnichies, draghoenders
Pwool, Dum-Dum, Long Tom

18. Algemeen: Enige ander belangrike inligting wat u graag wil meedeel:

M. S. S. Heyneke
HANDTEKENING

59

KRUGERFEES en SAAMTREK van OUDSTRYDERS.

(Georganiseer deur die Volksfeestekomitee van die Johannesburgse Skakelkomitee).

Saterdag 8, Sondag 9, en Maandag 10 Oktober 1949.

Inligting verstrek deur Oudstryders wat deelgeneem het aan die Vryheidstryd 1899 - 1902 en wat die Feesverigtinge in Johannesburg, 1949, bygewoon het.

Volle naam Koenraad Engelbrecht Ackerman.

Huidige Posadres 70, 6de Laan, Edenvale

Geboortedatum 1 Junie 1878. Ouderdom 10 Oktober 1949 ______ jaar

DEELNAME AAN DIE VRYHEIDSTRYD (1899 - 1902).

1. Waar was u woonagtig by die uitbreek van die oorlog? uit reg.

2. Kan u iets meedeel in verband met die oomblik toe u van die oorlogsverklaring teen Engeland verneem het

opgekommandeer.

3. In watter Kommando(s) het u diens gedoen? uit reg.

4. Onder watter offisier(e) het u diens gedoen? Veldkornet Piet Grobler, Generaal Gerrit Emmett.

5. Het uself offisiersrange beklee? Korporaal.

Indien wel, noem die range met die datum naastenby in die laar.

6. Noem die veldslae waaraan u deelgeneem het (met datums indien u dit onthou). Dundee, Lydies-mith, Dongella, spioenkop

7. Was u gewond gedurende die oorlog? /

Hoeveel keer? /

Tydens watter gebeurtenis? /

2/.....8.

60

8. Was u ooit gevang? /

Waar?

9. Het u ooit ontsnap?

Deel iets mee i.v.m. die ontsnapping?

10. Het u baie skade gely wat u eiendom betref? alles verloor.

11. Hoeveel van u huisgesin (dit geld slegs die gesinslede wat saam met u in dieselfde huis gewoon het) is gedurende die oorlog?

(a) gewond (b) gedood

(c) Na vrouekampe vervoer? ja (d) Na krygsgevangenekampe gevoer

(e) Hoeveel is in die kampe dood

12. Was u 'n krygsgevangene?

Waar was u in daardie tyd?

13. Kan u iets onthou i.v.m. die vredesluiting op 31 Mei 1902?

Waar was u op daardie tydstip? uitrûg

14. Deel iets mee i.v.m. een of ander heldedaad wat u kan onthou:

15. Vertel een of meer grappie of grappige voorval

16. Het iets werkliks treurig voorgeval wat u diep geroer het? Vertel iets daarvan

61

17. Oorlogswoorde: Stel 'n lys van net soveel oorlogswoorde op as wat u kan onthou (veral die woorde wat ons vandag glad nie meer hoor nie of baie selde. Gebruik 'n ekstra vel papier indien nodig. Dink aan krygsterme, byname, oorlogstuig, kossoorte, ens. ens.)

werk daar uitreg.

18. Algemeen: Enige ander belangrike inligting wat u graag wil meedeel:

C. E. Ackerman
HANDTEKENING.

62

KRUGERFEES en SAAMTREK van OUDSTRYDERS.

(Georganiseer deur die Volksfeestekomitee van die Johannesburgse Skakelkomitee).

Saterdag 8, Sondag 9, en Maandag 10 Oktober 1949.

Inligting verstrek deur Oudstryders wat deelgeneem het aan die Vryheidstryd 1899 - 1902 en wat die Feesverigtinge in Johannesburg, 1949, bygewoon het.

Volle naam WYNAND WILLEM ROELOFSE

Huidige Posadres 53 BARNATO STR BEREA. JHBURG

Geboortedatum 12. 1. 1881 Ouderdom 10 Oktober 1949 68 jaar

DEELNAME AAN DIE VRYHEIDSTRYD (1899 - 1902).

1. Waar was u woonagtig by die uitbreek van die oorlog? RIETBULT DIST. HEIDELBERG TVL

2. Kan u iets meedeel in verband met die oomblik toe u van die oorlogsverklaring teen Engeland verneem het

3. In watter Kommando(s) het u diens gedoen? HEIDELBERG KOMMANDO

4. Onder watter offisier(e) het u diens gedoen? VELD. KORNET D. SPRUYT EN J.R. BOTHA. GENL. H. ALBERTS EN P. VILJOEN.

5. Het uself offisiersrange beklee? ~~ADJUDANT~~ NEE

Indien wel, noem die range met die datum naastenby ADJUDANT

6. Noem die veldslae waaraan u deelgeneem het (met datums indien u dit onthou).

PLATRAND LADYSMITH DIST. GENL P. CRONJE LOS TE VEG. MACHADODORP.

7. Was u gewond gedurende die oorlog? JA.

Hoeveel keer? EEN MAAL

Tydens watter gebeurtenis? SLAG VAN "LAKE CHRISSIE"

2/.....8.

63

8. Was u ooit gevang? NEE

Waar? —

9. Het u ooit ontsnap? NEE

Deel iets mee i.v.m. die ontsnapping? —

10. Het u baie skade gely wat u eiendom betref? JA.

11. Hoeveel van u huisgesin (dit geld slegs die gesinslede wat saam met u in dieselfde huis gewoon het) is gedurende die oorlog?

(a) gewond —　(b) gedood —

(c) Na vrouekampe vervoer? 2　(d) Na krygsgevangenekampe gevoer —

(e) Hoeveel is in die kampe dood —

12. Was u 'n krygsgevangene? NEE.

Waar was u in daardie tyd? VEGSMAN

13. Kan u iets onthou i.v.m. die vredesluiting op 31 Mei 1902?

Waar was u op daardie tydstip? VEGSMAN

14. Deel iets mee i.v.m. een of ander heldedaad wat u kan onthou: Dood van 5 VAN As op Heidelberg. Die storm jaag na 'n kraal of Willealskraal deur VELD. Koos SMIT.

15. Vertel een of meer grappie of grappige voorval Een man Penz kom eendag met 3 Engelse krygsgevangene by ons laer aan. Toe die Veldkornet Botha hom vra hoe hy hulle gevang het, antwoord hy dat jy hulle omsingel het.

16. Het iets werkliks treurig voorgeval wat u diep geroer het? Vertel iets daarvan

Die dood van Wyle E Batingh. Ons was baie saam, en saamgeveg, ook saam rasgeheer, Hy het sy moeder gaan groet ~~daar~~ ons maar een myl van hulle huis was. Die Engelse het in die huis weggekruip Sy moeder kon hom nie waarsku. Toe hy voor die deur afklim, skiet hulle hom deur 'n oop venster dood.

64

17. Oorlogswoorde: Stel 'n lys van net soveel oorlogswoorde op as wat u kan onthou (veral die woorde wat ons vandag glad nie meer hoor nie of baie selde. Gebruik 'n ekstra vel papier indien nodig. Dink aan krygsterme, byname, oorlogstuig, kossoorte, ens. ens.)

18. Algemeen: Enige ander belangrike inligting wat u graag wil meedeel:

W. W. Roelofse
HANDTEKENING.

KRUGERFEES en SAAMTREK van OUDSTRYDERS.

(Georganiseer deur die Volksfeestekomitee van die Johannesburgse Skakelkomitee).

Saterdag 8, Sondag 9, en Maandag 10 Oktober 1949.

Inligting verstrek deur Oudstryders wat deelgeneem het aan die Vryheidstryd 1899 - 1902 en wat die Feesverigtinge in Johannesburg, 1949, bygewoon het.

Volle naam Georg Fredrick Wilmans

Huidige Posadres 3 Dyer Str Potchefstroom

Geboortedatum 30st aug Ouderdom 10 Oktober 1949 72. jaar

DEELNAME AAN DIE VRYHEIDSTRYD (1899 - 1902).

1. Waar was u woonagtig by die uitbreek van die oorlog? Johannesburg.

2. Kan u iets meedeel in verband met die oomblik toe u van die oorlogsverklaring teen Engeland verneem het
toe het die Police mag Kennis gekry om klaarte maakt vir oorlog deur Kommandant van Dam.

3. In watter Kommando(s) het u diens gedoen? in South afrika Police mag.

4. Onder watter offisier(e) het u diens gedoen? Kommandak van Dam.

5. Het uself offisiersrange beklee? Nee.

Indien wel, noem die range met die datum naastenby —

6. Noem die veldslae waaraan u deelgeneem het (met datums indien u dit onthou).
Die 30st Oct by Lady smit ons het toe daar £1175 Soldate gevang.

7. Was u gewond gedurende die oorlog? —

Hoeveel keer? —

Tydens watter gebeurtenis? Ik was net 9 dae gebrand toe moes ik weg oorlog toe

2/.....8.

 66

8. Was u ooit gevang? —

Waar? —

9. Het u ooit ontsnap? —

Deel iets mee i.v.m. die ontsnapping? —

10. Het u baie skade gely wat u eiendom betref? arm terug gekom - niks gehad nie

11. Hoeveel van u huisgesin (dit geld slegs die gesinslede wat saam met u in dieselfde huis gewoon het) is gedurende die oorlog?

(a) gewond (b) gedood

(c) Na vrouekampe vervoer? (d) Na krygsgevangenekampe gevoer

(e) Hoeveel is in die kampe dood

12. Was u 'n krygsgevangene? nee

Waar was u in daardie tyd? op Kommando.

13. Kan u iets onthou i.v.m. die vredesluiting op 31 Mei 1902? ons Kamp was by Steenkamp Berg toe Kom Generaal Mulder hy se daar is Vrede onder ~~Hange~~ Handeling toe se ons ~~[illegible]~~ onaf Hanglykheid of niks

Waar was u op daardie tydstip? By Steenskamp Berg

14. Deel iets mee i.v.m. een of ander heldedaad wat u kan onthou: ons het die Kamp gevat by Belfast met alles wat Daar was Kos & Soldate ik was in geveg gewees & Dalmanuta + daar is my Broer Andries Wilmans Flenters geskiet & verbrand. Met Lidest Bome toe maas ons Slag.
Ek was maar 21 jaar & maar net 9 dae getroud toe moes ik weg. die Eerst Slag dit was die 30st Oct 1899.

15. Vertel een of meer grappie of grappige voorval toe moes ons die Engelsman vlug ons Jaag toe deur Lang leegte ik hoor die Koel Vluit vir Eerste Keer in my Lewe oor my Kop ik Vra aan my Swaer Luitland DS Smith wat Vluit so toe se my Swaer Jaag Joe Bang dit is Koel wat so Vluit - Luitland DS Smith - my Swaer het in Elands Rivier geval. my Broer wat so Fyn geskiet was A H Wilmans ook van die Police mag. my een Broer se Hand

16. Het iets werkliks treurig voorgeval wat u diep geroer het? Vertel iets daarvan is ook Stukken geskiet - by Koolberg. By Koolberg het ons die Kakies aangeval ons was deur mekaar met Engelse hulle was saffe Jokkies Skoene aan gehad. toe is Luitland Oosthuizen daar dood geskiet -

 67

17. Oorlogswoorde: Stel 'n lys van net soveel oorlogswoorde op as wat u kan onthou (veral die woorde wat ons vandag glad nie meer hoor nie of baie selde. Gebruik 'n ekstra vel papier indien nodig. Dink aan krygsterme, byname, oorlogstuig, kossoorte, ens. ens.)

Lekker au Meelie Pap Beest Vlies sonder sout Perske Blaare Vir Tobak om te Rook ik het een Velbraak gehad moenie Praat Kawaenie in die ou gagaes wat Byt en my Baadje was een Kakie overcoat moenie Praat van die Rou veelkeen moenie met die Velskeone Slaap nie in die nie dan kry jully nooit weer uit nie

18. Algemeen: Enige ander belangrike inligting wat u graag wil meedeel:

Een nag het ons order gekry om die Engelse Kamp aan te val ons is ook weg in die nag net toe die maan ondergaan toe was ons by die Voet van die Berg ons Storming toe die drie Koppe van helle Kanskeit was ons in die Forde Vaag almal toe verloor ons twee man die dag. die anderdag heeldag geveg. in die nag Vlug die Kakies die Kamp net so laat Staan.

G F Wilmans Oyerat 3 Pokkefoktos
HANDTEKENING.

Jammer ik is sieck honderea ander dinge op noen. ik het ook een Klip met Volle maan in monument by Collaeslow dit was in 38.

G F Wilmans
Bitter einder -

KRUGERFEES en SAAMTREK van OUDSTRYDERS.

(Georganiseer deur die Volksfeestekomitee van die Johannesburgse Skakelkomitee).

Saterdag 8, Sondag 9, en Maandag 10 Oktober 1949.

Inligting verstrek deur Oudstryders wat deelgeneem het aan die Vryheidstryd 1899 - 1902 en wat die Feesverigtinge in Johannesburg, 1949, bygewoon het.

Volle naam ROEDOLF Jacobus NIEMANN

Huidige Posadres 6 - 17de Straat
Delarey. P.K. Maraisburg

Geboortedatum 3 July 1873. Ouderdom 10 Oktober 1949 76 jaar
3 Maande

DEELNAME AAN DIE VRYHEIDSTRYD (1899 - 1902).

1. Waar was u woonagtig by die uitbreek van die oorlog? Lichtenburg

2. Kan u iets meedeel in verband met die oomblik toe u van die oorlogsverklaring teen Engeland verneem het
Was Polisie in Johannesburg en toe gesit by attilerie

3. In watter Kommando(s) het u diens gedoen? Kommandant Eloff. en ~~Kommandant~~ Kaptein Van Dalwieg

4. Onder watter offisier(e) het u diens gedoen? Luit. Odendaal. Sersant Redelinghuis

5. Het uself offisiersrange beklee? Nee.

Indien wel, noem die range met die datum naastenby —

6. Noem die veldslae waaraan u deelgeneem het (met datums indien u dit onthou).
Labatsie datum ongaan

7. Was u gewond gedurende die oorlog? Ja.

Hoeveel keer? Een maal.

Tydens watter gebeurtenis? Vaalbosputte. Destrik Lichtenburg

2/.....8.

69

8. Was u ooit gevang? Nee

Waar? /

9. Het u ooit ontsnap? /

Deel iets mee i.v.m. die ontsnapping? /

10. Het u baie skade gely wat u eiendom betref? Ja.

11. Hoeveel van u huisgesin (dit geld slegs die gesinslede wat saam met u in dieselfde huis gewoon het) is gedurende die oorlog?

(a) gewond: Geen (b) gedood 1

(c) Na vrouekampe vervoer? 5 (d) Na krygsgevangenekampe gevoer /

(e) Hoeveel is in die kampe dood /

12. Was u 'n krygsgevangene? /

Waar was u in daardie tyd? /

13. Kan u iets onthou i.v.m. die vredesluiting op 31 Mei 1902? Gewees op n boddel gegooi vir Delarey en Kitchener

Waar was u op daardie tydstip? Marico Distrik

14. Deel iets mee i.v.m. een of ander heldedaad wat u kan onthou:

Geen

15. Vertel een of meer grappie of grappige voorval By Lobatsi het Van Dalwig met sy hoed in sy hand rond gehardloop en geskreeu (die Maksem het seen een skoot geskiet) Maksim, Bliksum snelvuur

16. Het iets werkliks treurig voorgeval wat u diep geroer het? Vertel iets daarvan

/

70

17. Oorlogswoorde: Stel 'n lys van net soveel oorlogswoorde op as wat u kan onthou (veral die woorde wat ons vandag glad nie meer hoor nie of baie selde. Gebruik 'n ekstra vel papier indien nodig. Dink aan krygsterme, byname, oorlogstuig, kossoorte, ens. ens.)

18. Algemeen: Enige ander belangrike inligting wat u graag wil meedeel:

R. J. e Nieman
HANDTEKENING.

KRUGERFEES en SAAMTREK van OUDSTRYDERS.

(Georganiseer deur die Volksfeestekomitee van die Johannesburgse Skakelkomitee).

Saterdag 8, Sondag 9, en Maandag 10 Oktober 1949.

Inligting verstrek deur Oudstryders wat deelgeneem het aan die Vryheidstryd 1899 - 1902 en wat die Feesverigtinge in Johannesburg, 1949, bygewoon het.

Volle naam: Andries Gerhardus du Plessis

Huidige Posadres: Kaalplaas 150, P.K. Foresgums, oor Potchefstroom.

Geboortedatum: 14 Maart 1869 Ouderdom 10 Oktober 1949: 80 jaar

DEELNAME AAN DIE VRYHEIDSTRYD (1899 - 1902).

1. Waar was u woonagtig by die uitbreek van die oorlog? Kaalplaas 150, Gatsrand, Potchefstroom.

2. Kan u iets meedeel in verband met die oomblik toe u van die oorlogsverklaring teen Engeland verneem het: Berig van oorlog is ontvang net toe die Vrydag in Oktober in Potchefstroom aangekom is vir Nagmaal. Dadelik terug plaastoe. volgende dag by Mooirivier bymekaar, daarvandaan na Mafeking en was onder Veldk. Maartens die eerste wat die grenslyn oorgetrek het. Gen. Andries Cronje het daar die eerste oorlogskote afgevuur.

3. In watter Kommando(s) het u diens gedoen? 1e Veldkornet Maartens & Kom. Dreyer, 2e Gen. de la Rey & Liebenberg. Albei Gatsrand Kommandos.

4. Onder watter offisier(e) het u diens gedoen?

5. Het uself offisiersrange beklee? Nee

Indien wel, noem die range met die datum naastenby: /

6. Noem die veldslae waaraan u deelgeneem het (met datums indien u dit onthou). 1. Klipspruit (naby Johbrg), 2. Inval van Pretoria, 3. Fransdoer (Pretoria) 4. nog baie ander.

7. Was u gewond gedurende die oorlog? Nee

Hoeveel keer? /

Tydens watter gebeurtenis? /

72

8. Was u ooit gevang? nee

Waar? /

9. Het u ooit ontsnap? /

Deel iets mee i.v.m. die ontsnapping? /

10. Het u baie skade gely wat u eiendom betref? Verskillende Huise met meubels afgebrand; huwe kar & wa verbrand; beste skape, perde is gevat; karos, vorke alles was vernietig.

11. Hoeveel van u huisgesin (dit geld slegs die gesinslede wat saam met u in dieselfde huis gewoon het) is gedurende die oorlog?

(a) gewond: nie een nie (b) gedood nie een nie.

(c) Na vrouekampe vervoer? 5 (d) Na krygsgevangenekampe gevoer nie een nie.

(e) Hoeveel is in die kampe dood 2 kinders

12. Was u 'n krygsgevangene? nee

Waar was u in daardie tyd? /

13. Kan u iets onthou i.v.m. die vredesluiting op 31 Mei 1902? afgevaardigdes is gestuur na Vereniging. Hulle het weer teruggekom om die burgers te raadpleeg. Burgers het besluit om nie wapen af te lê nie. Afgevaardigdes is weer terug na Vereniging.

Waar was u op daardie tydstip? Makokskraal

14. Deel iets mee i.v.m. een of ander heldedaad wat u kan onthou: Ons was met 100 man teen Vaalrivier by Parys vasgekeer. Drie engelse laers het ons omsingel. Ons moes tóé 'n pad deurjaag sonder dat een man geskiet is. Met die deurjaag het ons nog 'n klomp van hulle gevang en geskud (d.i. klere uitgetrek). Die siener van Rensburg het hierdie voorval gesien terwyl hy in die distrik van Lichtenburg was. Ons het tabakrolle op die perde gelaai wat afgeval het. v. Rensburg het aan die ... gesê hy sien tabakblare oorval. ... by opgegrawe ... na die oorlog ...

15. Vertel een of meer grappie of grappige voorval 1. Op 'n keer is 'n engelsman so geskud dat hy nie 'n draad klere aangehad het nie, net 'n strooi hoedjie op waarvan voor half afgeskeur was en daar loop hy daardeur. 2. Nadat my vrou die môre opgelaai is om weggevoer te word het ek daar op afgekom en die engelsman wat besig was om die huis aan brand te steek deur gekry; ek wou hom doodskiet maar my maats wou nie; ek het toe my vinger in sy oog gedruk en amper sy oog uitgehaal.

16. Het iets werklik treurig voorgeval wat u diep geroer het? Vertel iets daarvan

Ons was tussen die blokhuise vasgekeer by Holfontein. Die engelse moes vlug. My broer Paul du Plessis het met die bajonet van 'n engelsman twee koeëlskote gekry. Sy lyk moes ons op sy perd vasmaak ~~na 'n kleinngat jaag; daarin gooi met 'n kombers daaroor.~~ Ons moes toe wegjaag die engelse het met versterking gekom. Die vierde dag daarna kon ons eers die bloed van sy uitrusting afwas.

17. Oorlogswoorde: Stel 'n lys van net soveel oorlogswoorde op as wat u kan onthou (veral die woorde wat ons vandag glad nie meer hoor nie of baie selde. Gebruik 'n ekstra vel papier indien nodig. Dink aan krygsterme, byname, oorlogstuig, kossoorte, ens. ens.)

gaskud = van klere ens. browe.

kordaait = kruit wat in lemetford patrone was en wat gebruik geword het om vuur te maak en pyp op te steek.

houtverlof gevat = wanneer 'n burger verlof geneem het sonder toestemming van 'n offisier.

gebrande mielie- kafferkoring en gras-koffie. Koffiemeul ry op 'n loodperd.

18. Algemeen: Enige ander belangrike inligting wat u graag wil meedeel:

Ek was by toe die eerste skote aan[illegible] Mafeking op die engelse geskiet is; het die hele oorlog deur geveg. Toe dit vrede geword het moes ek 'n rapport na Potchefstroom neem, net voor ons wapen afgelê het; daar het 'n engelse meisie my toe met potlood geskilder in my oorlogsdrag. Later het A.G. Verwalt (skrywer van Doreland[illegible]) 'n portret daarvan geneem. Die dame het nog gesê: Hulle het dan gesê die Boere is sonder klere in die veld, en kyk hoe goed is die man geklee (sy kon net engels praat).

HANDTEKENING.

[Sien bygaande portret].

My vrou en 3 kinders het ek by Howick (Natal) gaan haal. Op Potchefstroom stasie is ons afgelaai, moes toe 20 myl uit na die plaas maar kon nêrens 'n ryding kry nie. Terwyl my vrou en kinders in 'n tent gebly in Potch. is ek te voet 30 myl uit die dorp om 'n wa en 6 osse te gaan haal om my gesin uit te neem na die plaas. Met drie kindertjies wat ek vir 9s in die kafferlokasie in Potch. gekoop het en 'n stoel wat ek opgelet het (en vandag nog het) het ons op die plaas aangekom. Daar moes ons stukke sinkplate teen die murasies van die afgebrande huis sit om onder te slaap en te woon.

As ons nog leef, sal my vrou en ek volgende jaar, 30 Aug. 60 jaar getroud wees.

Ons was 9 broers wat aan die oorlog deelgeneem het, 3 is gedurende die oorlog dood, die een, Izak duPlessis is die eerste man wat in die oorlog geval het. Hy het by Mafeking gesneuwel. [Sien portret].

Smuts asb. portrette terug

A. G. du Plessis

KRUGERFEES en SAAMTREK van OUDSTRYDERS.

(Georganiseer deur die Volksfeestekomitee van die Johannesburgse Skakelkomitee).

Saterdag 8, Sondag 9, en Maandag 10 Oktober 1949.

Inligting verstrek deur Oudstryders wat deelgeneem het aan die Vryheidstryd 1899 - 1902 en wat die Feesverigtinge in Johannesburg, 1949, bygewoon het.

Volle naam PETRUS. JOHANNES DELPORT.

Huidige Posadres Plot 118 Pomona Landgoed. Oor Kempton Park.

Geboortedatum 1 Junie 1877 Ouderdom 10 Oktober 1949 72. jaar

DEELNAME AAN DIE VRYHEIDSTRYD (1899 - 1902).

1. Waar was u woonagtig by die uitbreek van die oorlog? Rietfontein Dist: Potchefstroom

2. Kan u iets meedeel in verband met die oomblik toe u van die oorlogsverklaring teen Engeland verneem het
Ek het die more kennis gekry en nog dieselfde vertrek.

3. In watter Kommando(s) het u diens gedoen? Potchefstroom

4. Onder watter offisier(e) het u diens gedoen? Veldkor. Maartins Kommandant Schutte Gen. P. Cronjee.

5. Het uself offisiersrange beklee? Tydelik.
Indien wel, noem die range met die datum naastenby ——

6. Noem die veldslae waaraan u deelgeneem het (met datums indien u dit onthou).
Kraaipan, en al die gevegte wat by Mafeking gewees het. Moosfontein Donkerhoek Magaliesberg

7. Was u gewond gedurende die oorlog? Nee.
Hoeveel keer? —— Geen
Tydens watter gebeurtenis? Geen

2/.....8.

75

8. Was u ooit gevang? Nee

Waar? —

9. Het u ooit ontsnap? Nee

Deel iets mee i.v.m. die ontsnapping? Nee.

10. Het u baie skade gely wat u eiendom betref? Ek het alles verloor wat ek gehad het. Behalwe my perd wat ek uit die oorlog weggekom het.

11. Hoeveel van u huisgesin (dit geld slegs die gesinslede wat saam met u in dieselfde huis gewoon het) is gedurende die oorlog?

(a) gewond Geen (b) gedood Geen

(c) Na vrouekampe vervoer? 8. (d) Na krygsgevangenekampe gevoer 8

(e) Hoeveel is in die kampe dood 3.

12. Was u 'n krygsgevangene? Nee

Waar was u in daardie tyd? Op die slagveld.

13. Kan u iets onthou i.v.m. die vredesluiting op 31 Mei 1902? Nadat die vrede al 'n dag besluit is, het ek dit gehoor.

Waar was u op daardie tydstip? Losberg Dist. Potchefstroom.

14. Deel iets mee i.v.m. een of ander heldedaad wat u kan onthou:

15. Vertel een of meer grappie of grappige voorval Daar was baie grappe dat ons nie alles kan onthou nie. Maar wat ek kan onthou is, Ons was 'n patrollie en baie honger. Toe kry ons 'n bok ram wat die Engelse nie meer kan weg kry nie. Deurdat die ding baie braansiek was. Ons het die ram geslag en dit was baie lekker.

16. Het iets werkliks treurig voorgeval wat u diep geroer het? Vertel iets daarvan Met Cronjie se oorgawe was my Vader en my twee broers gevang.
En die berig dat my Suster in die kamp dood is. Die grootste is dat ons ek my wapen moes vir die Engelse gee.

76

17. <u>Oorlogswoorde</u>: Stel 'n lys van net soveel oorlogswoorde op as wat u kan onthou (veral die woorde wat ons vandag glad nie meer hoor nie of baie selde. Gebruik 'n ekstra vel papier indien nodig. Dink aan krygsterme, byname, oorlogstuig, kossoorte, ens. ens.)

18. <u>Algemeen</u>: Enige ander belangrike inligting wat u graag wil meedeel:

Ek sal baie kan meedeel as ons mondelings kan gesels.

P J Delport
HANDTEKENING.

KRUGERFEES en SAAMTREK van OUDSTRYDERS.

(Georganiseer deur die Volksfeestekomitee van die Johannesburgse Skakelkomitee).

Saterdag 8, Sondag 9, en Maandag 10 Oktober 1949.

Inligting verstrek deur Oudstryders wat deelgeneem het aan die Vryheidstryd 1899 - 1902 en wat die Feesverigtinge in Johannesburg, 1949, bygewoon het.

Volle naam Hendrik Christoph Keet

Huidige Posadres Lekkerlag Pos Middelrand Zeerust.

Geboortedatum 15 Junie 1868 Ouderdom 10 Oktober 1949 81 jaar 4 maande

DEELNAME AAN DIE VRYHEIDSTRYD (1899 - 1902).

1. Waar was u woonagtig by die uitbreek van die oorlog? Potchefstroom

2. Kan u iets meedeel in verband met die oomblik toe u van die oorlogsverklaring teen Engeland verneem het Was baie geskok en ontstel

3. In watter Kommando(s) het u diens gedoen? Bowyk Mooirivier

4. Onder watter offisier(e) het u diens gedoen? Generaal P. Cronje

5. Het uself offisiersrange beklee? nee

Indien wel, noem die range met die datum naastenby —

6. Noem die veldslae waaraan u deelgeneem het (met datums indien u dit onthou). Mafeking, Modrivier

7. Was u gewond gedurende die oorlog? nee

Hoeveel keer? —

Tydens watter gebeurtenis? —

2/.....8.

7.8

8. Was u ooit gevang? Ja

Waar? Modrivier Perdeberg

9. Het u ooit ontsnap? Ja

Deel iets mee i.v.m. die ontsnapping? In die nag ontsnap maar in die oggend weer gevang

10. Het u baie skade gely wat u eiendom betref? Huis en al my besittings

11. Hoeveel van u huisgesin (dit geld slegs die gesinslede wat saam met u in dieselfde huis gewoon het) is gedurende die oorlog?

(a) gewond niemand (b) gedood niemand

(c) Na vrouekampe vervoer? egenote & Kind (d) Na krygsgevangenekampe gevoer myself

(e) Hoeveel is in die kampe dood niemand

12. Was u 'n krygsgevangene? Ja

Waar was u in daardie tyd? Simonstad en Groenpunt en St Helena

13. Kan u iets onthou i.v.m. die vredesluiting op 31 Mei 1902? Was swaar om te glo dat ons ons land verloor het.

Waar was u op daardie tydstip? St Helena

14. Deel iets mee i.v.m. een of ander heldedaad wat u kan onthou:

Ek het maar net my plig gedoen

15. Vertel een of meer grappie of grappige voorval In my opinie bytt die Engelse luis seerder as die boere luis

16. Het iets werkliks treurig voorgeval wat u diep geroer het? Vertel iets daarvan. Dit het my seer gemaak om te sien hoe dat mense mekaar so kan doodmaak en uitroei

79

17. Oorlogswoorde: Stel 'n lys van net soveel oorlogswoorde op as wat u kan onthou (veral die woorde wat ons vandag glad nie meer hoor nie of baie selde. Gebruik 'n ekstra vel papier indien nodig. Dink aan krygsterme, byname, oorlogstuig, kossoorte, ens. ens.)

18. Algemeen: Enige ander belangrike inligting wat u graag wil meedeel:

H. C. Kiel.
HANDTEKENING.

KRUGERFEES en SAAMTREK van OUDSTRYDERS.

(Georganiseer deur die Volksfeestekomitee van die Johannesburgse Skakelkomitee).

Saterdag 8, Sondag 9, en Maandag 10 Oktober 1949.

Inligting verstrek deur Oudstryders wat deelgeneem het aan die Vryheidstryd 1899 - 1902 en wat die Feesverigtinge in Johannesburg, 1949, bygewoon het.

Volle naam C. J. Harmse

Huidige Posadres 14de st no 6 HOK waterval weg Nelaands

Geboortedatum 16 Detsember 1885 Ouderdom 10 Oktober 1949 ______ jaar

DEELNAME AAN DIE VRYHEIDSTRYD (1899 - 1902).

1. Waar was u woonagtig by die uitbreek van die oorlog? BR. Besandelar de strik Vryburg. Midelraam. HOK DRONAARD

2. Kan u iets meedeel in verband met die oomblik toe u van die oorlogsverklaring teen Engeland verneem het Kanon. Gebulder Op Kraai Pan Van Kommedaant Talie De Beer en meer ander

3. In watter Kommando(s) het u diens gedoen? Talie de Beer Laater in daarnaa J. Van Zijl Eenne Kaal Een. velkorn Ein. Kopnamen

4. Onder watter offisier(e) het u diens gedoen? Genl. Van Zijl Senaat Kommodant. C. Grunnewald. Senaator E. Kaufman

5. Het uself offisiersrange beklee? nee Rebel Burger

Indien wel, noem die range met die datum naastenby Sekkere Klein Rekorte, op Brakspruit. van Wyk J. de Lary. Genrl.

6. Noem die veldslae waaraan u deelgeneem het (met datums indien u dit onthou). Hardbeesfontein Rooiwaal Swadzennek Braakspruit. Voor slit in dienaag. Bafe Wet ni Dat tom menie Ande

7. Was u gewond gedurende die oorlog? nee net n Kaal Kaal

Hoeveel keer? Geen

Tydens watter gebeurtenis? en kert daat geschet Swaaizennek, Let dat geschiet Braakspruit

2/.....8.

81

8. Was u ooit gevang? Nee

Waar? —

9. Het u ooit ontsnap? —

Deel iets mee i.v.m. die ontsnapping? Amper ge fang
Haardloop Bomme mesem
Amstrung Kanon Katlage Dren hoog uit

10. Het u baie skade gely wat u eiendom betref? Alles verloor
As Rebel

11. Hoeveel van u huisgesin (dit geld slegs die gesinslede wat saam met u in dieselfde huis gewoon het) is gedurende die oorlog?

(a) gewond Gen (b) gedood Een

(c) Na vrouekampe vervoer? (d) Na krygsgevangenekampe gevoer

(e) Hoeveel is in die kampe dood 3 Broers VROU KAM meffeking

12. Was u 'n krygsgevangene? Nee

Waar was u in daardie tyd? Op Kemande Teeg
Toe ons met die Groot Burt Trug Kom van Tones NOR VREDE

13. Kan u iets onthou i.v.m. die vredesluiting op 31 Mei 1902?
Baje Ontevreden hyd by my self

Waar was u op daardie tydstip? Naar Kaap le Raand

14. Deel iets mee i.v.m. een of ander heldedaad wat u kan onthou:
60 15 Ront Amstrung Bomme
in een Erg Vark gad gegee om lieg te maa
kes ondsnaping: in een On verwagte TREK
Swaairinek le kop 2 uur die agen
Rapoort die Raaeus Kom met
Frijburg le laat. Kom let en

15. Vertel een of meer grappie of grappige voorval Schiet Door
naa ons die Slaag op Braak SPRUIT moes gewoone ga
is my Pert ook Doot geschet is my Kappetaal Bung
mr au Kakie Pert naa u iet. hy zeg aan mij Hy het
£ 900 pond Tes Buet nau Trug ik Kees een Eenigge maan
vaant ik zeg an Ham Gelt ghy zeg nee Hy wys aan Pep
ik wel hom sokied ik zeg Geet hy wys aan stuk

16. Het iets werkliks treurig voorgeval wat u diep geroer het? Vertel iets daarvan
2 Saanna Kis mijnees Doot gechiet
in Malu Huis op die grens. Ostraalian Boomman
3 jong Plenkuppe Veermaak Raant en Rasa
ik was amp in die Slaag

Van No 15

Tammaijn Kouwe Tabak ik drijf
hom wen hij heel Kijff op diegen
Rond Goe a waij Schree hij
Hee hijl hij to Kraam al daar
Baje Burger am en Laag ik din
dat waar bij Vel Kornet
Eangnaa Kruppnamen senara
lestaan di Kornet to Bom dat
met die 15 panden op Ons Heeren
Schree hij en heel en Kaup op
die Grond Goe a uij Eeen Een
Twe Spat Ons u makaar
det waar op Braakp
onder Genne Raad V A Zijl
Kamm Dant C. H. Grunne
Vel Kornet E. Rauben
Koperaar. P. Kermalen

ik is Burger C J Haman
Rabelle

17. __Oorlogswoorde__: Stel 'n lys van net soveel oorlogswoorde op as wat u kan onthou (veral die woorde wat ons vandag glad nie meer hoor nie of baie selde. Gebruik 'n ekstra vel papier indien nodig. Dink aan krygsterme, byname, oorlogstuig, kossoorte, ens. ens.)

Meeste is my Ongaan

daar is Ent Soolaang is die Lappe in die Laagspoort daar zal ik mij hant nie kes Radi

18. __Algemeen__: Enige ander belangrike inligting wat u graag wil meedeel:

Wapen af lang op Swaardse hinnike Ons Rebel Kommando was die Eenngst waat nog een Kanon Armstog 15 Pond Van Macon Slaagy Kaaiwaae Af gelee het en met Tuustemin an ons Artilerie een Kaar Schaaste las op die Kop van Swaatserinnek Klipvoete Van die Rasies Elken Schoot

HANDTEKENING.

Raak dit tummelin die Rooies Laag dit is goed Zoo Schoot die Boere Stelte Rebelle

C J Harmse

St 14 No 6 Hak

waterwaal loop

neelands

KRUGERFEES en SAAMTREK van OUDSTRYDERS.

(Georganiseer deur die Volksfeestekomitee van die Johannesburgse Skakelkomitee).

Saterdag 8, Sondag 9, en Maandag 10 Oktober 1949.

Inligting verstrek deur Oudstryders wat deelgeneem het aan die Vryheidstryd 1899 - 1902 en wat die Feesverigtinge in Johannesburg, 1949, bygewoon het.

Volle naam ABRAHAM HENDRIK STEPHANUS VOSLOO

Huidige Posadres DRAAISPRUIT
P.K. STELLA

Geboortedatum 17 – 10 – 1878 Ouderdom 10 Oktober 1949 70 jaar

DEELNAME AAN DIE VRYHEIDSTRYD (1899 - 1902).

1. Waar was u woonagtig by die uitbreek van die oorlog?
ELLISDALE K.P.

2. Kan u iets meedeel in verband met die oomblik toe u van die oorlogsverklaring teen Engeland verneem het
AS WAARAGTIGE AFRIKANER HET EK GEVOEL DAT MY PLIG MY ROEP

3. In watter Kommando(s) het u diens gedoen? GEN. KOOS DE LA REY

4. Onder watter offisier(e) het u diens gedoen? VELDKORNET JAN THERON
KOMMANDANT VAN DER MERWE

5. Het uself offisiersrange beklee? KORPORAAL
Indien wel, noem die range met die datum naastenby TYDELIK IN DIE AFWESIGHEID VAN MY BROER

6. Noem die veldslae waaraan u deelgeneem het (met datums indien u dit onthou).
MODDERRIVIER, KIMBERLEY, HOOPSTAD, KLIPRIVIER; DONKERPOORT KLERKSDORP EN BAIE ANDER

7. Was u gewond gedurende die oorlog? JA
Hoeveel keer? DRIEKEER
Tydens watter gebeurtenis? DEUR DIE SKOUER BY SANDBULT, BY PRETORIA EN BY KLERKSDORP NABY TAAIBOSPAN

2/.....8.

84

8. Was u ooit gevang? 11de MEI 1902 NABY URYBURG

Waar? NABY URYBURG.

9. Het u ooit ontsnap? NEE

Deel iets mee i.v.m. die ontsnapping? GEEN ONTSNAPPING

10. Het u baie skade gely wat u eiendom betref? ALLES VERLOOR

11. Hoeveel van u huisgesin (dit geld slegs die gesinslede wat saam met u in dieselfde huis gewoon het) is gedurende die oorlog?

(a) gewond: MY BROER CORNELIS (b) gedood —

(c) Na vrouekampe vervoer? 8 (d) Na krygsgevangenekampe gevoer —

(e) Hoeveel is in die kampe dood —

12. Was u 'n krygsgevangene? ~~NEE~~ JA

Waar was u in daardie tyd? IN DIE TRONK IN URYBURG EN OP 24 MAART 1903 HET EK UIT TOKAI GEKOM

13. Kan u iets onthou i.v.m. die vredesluiting op 31 Mei 1902? DESTYDS WAS EK IN DIE TRONK MAAR DAT ONS VERLOOR HET WOU EK NIE GLO NIE

Waar was u op daardie tydstip? IN DIE URYBURG TRONK

14. Deel iets mee i.v.m. een of ander heldedaad wat u kan onthou: ONS VERKENNERS KAPTEIN JAN KIRSTEN WAS GEVANG DEUR DRIE ENGELSE MAAR HY HET HOM LOSGESLAAN OP SY PERD GESPRING EN WEGGEJAAG.

15. Vertel een of meer grappie of grappige voorval

MET KERSFEES 1901 WOU ONS URYBURG GAAN INNEEM. TOE ONS WEER GEWAAR IS ONS TUSSEN TWEE BLOKHUISE, MAAR HULLE SKIET NIE OP ONS NIE EN LAAT ONS VEILIG TERUGGAAN. HULLE SKIET NET OP ONS KOMMANDO WAT VER AGTER ONS EN ONS TWAALF KOM VEILIG UIT

16. Het iets werkliks treurig voorgeval wat u diep geroer het? Vertel iets daarvan

DIE SWAARSTE VAN ALLES WAS TOE PIET CRONJE DIE MENSE OORGEGEE HET. DAAR HET ONS GEHUIL SOOS KINDERS OOR SO'N DAAD

17. Oorlogswoorde: Stel 'n lys van net soveel oorlogswoorde op as wat u kan onthou (veral die woorde wat ons vandag glad nie meer hoor nie of baie selde. Gebruik 'n ekstra vel papier indien nodig. Dink aan krygsterme, byname, oorlogstuig, kossoorte, e. s. ens.)

STORMJAERS (VETKOEK) KLINKERS, KAKIES TOMMIES

18. Algemeen: Enige ander belangrike inligting wat u graag wil meedeel:

A.H.S. Vosloo

HANDTEKENING.

KRUGERFEES en SAAMTREK van OUDSTRYDERS.

(Georganiseer deur die Volksfeestekomitee van die Johannesburgse Skakelkomitee).

Saterdag 8, Sondag 9, en Maandag 10 Oktober 1949.

Inligting verstrek deur Oudstryders wat deelgeneem het aan die Vryheidstryd 1899 - 1902 en wat die Feesverigtinge in Johannesburg, 1949, bygewoon het.

Volle naam Willem Sternberg van den Berg

Huidige Posadres Machinestraat 22
Elsburg

Geboortedatum 19 Februarie 1880 Ouderdom 10 Oktober 1949 69 jaar

DEELNAME AAN DIE VRYHEIDSTRYD (1899 - 1902).

1. Waar was u woonagtig by die uitbreek van die oorlog? Lady Grey

2. Kan u iets meedeel in verband met die oomblik toe u van die oorlogsverklaring teen Engeland verneem het
Ons het toe bymekaar gekom op Molkop en die nag het ons ingesweer om getrou te wees en Generaal ~~Kom.~~ Olivier te gaan haal in die Vrystaat na die Kolonie toe

3. In watter Kommando(s) het u diens gedoen? Generaal Jan Olivier se Kommando asook Kom. Wessels, Bezuidenhout, die laaste Kom Fouché

4. Onder watter offisier(e) het u diens gedoen? Kom. Stoffel Myburg, Kom. Fauché, Luit Joen van der Walt as spioen Kom. Schoeman

5. Het uself offisiersrange beklee? Nee
Indien wel, noem die range met die datum naastenby —

6. Noem die veldslae waaraan u deelgeneem het (met datums indien u dit onthou).
Stormberg Junction, Penhoek, Dordrecht, Labushagnes ... Vrystaat by Beeskraal asook verskillende in Vrystaat.

7. Was u gewond gedurende die oorlog? Nee
Hoeveel keer? —
Tydens watter gebeurtenis? —

86

Buhrmanstafelkop
Bus. 240. Ermelo
12-10-49

Mnr

S. P. Goosen,

Beste Mnr ik stuur
u'l n stuk van my Papiere die eerste
Blad dit het waarskynlik uitgeval
en ik het dit nie opgemerk ik is soo
jammer ver die fout hoop maar
u'l sal my nalatigheid verskoon
baie dankie

Edmund Pieterse

nogmals wel ons ook baie baie dankie
se ver alles wat u'l almal ver ons
as oud stryders ge doen het ons het dit
baie geniet en waardeer ons vaste
hoop is dat jong Suid afrieka die
tou wat ons moet los sal stewig
vas hou en soos n Rots sal vasstaan
nogmals baie dankie

E. P.

en die Klip gat die naam is eendlik Lievo gat
Pret Plesie wat gesei is Slim Pret;
Gert v Rensburg, Koetse, en ik my self
ons moes ou Komedant Migal. Prinslo en
Daan. Malang die adjidant. deer die Blok
lyn bring waar ven dag Kaallaagte Stasie is
na die Kryg Raad of die Plaas Blyds Kop
van willem Ewertson. daar was wylen
Generaal Dewet en Generaal Hertsog
dit was n Delange en twe Kaffers voor
die Kryg sraad ver oordeel ver die dood in
ene Koen en van daar is die President. Styn
Genraal. Dewet Generaal Hertsog Komedant
Prenslo na Heilbron weer ver Krygs Raad
en ons drie man moes die drie Rapportryers
namelik Frikkie van wyk. Manie Dewet en
Klyn Hyndenig d en die adjidant. Daan (Malang)
deur die blok lyn bring en was ons af
gesaal by Blou Kop. en Daan Malang was
na sy huis by Malans Pos en hy daag
nie weer op en hy laat ons toe weet dat
ons maar moet gaan hy Kom nie nou
nie en ons moet noort van Kaallaagte
deur die Blok lyn gaan Toe ons daar Kom
was dit soo neelig as en die huis en ons
Kom toe ander Kant by sandrevier of die

87

8. Was u ooit gevang? Nee

Waar? —

9. Het u ooit ontsnap? —

Deel iets mee i.v.m. die ontsnapping?

10. Het u baie skade gely wat u eiendom betref? Ja; my skape beeste perde is geval deur die Engelse. Ek was nog maar 'n Jong boertjie. Ek het geen vergoeding daarvoor gekry nie

11. Hoeveel van u huisgesin (dit geld slegs die gesinslede wat saam met u in dieselfde huis gewoon het) is gedurende die oorlog?

(a) gewond — (b) gedood —

(c) Na vrouekampe vervoer? Nee (d) Na krygsgevangenekampe gevoer —

(e) Hoeveel is in die kampe dood —

12. Was u 'n krygsgevangene? — Nee

Waar was u in daardie tyd? —

13. Kan u iets onthou i.v.m. die vredesluiting op 31 Mei 1902? Groot Kapok geval en toe is ons na Aliwal Noord om wapens neer te lê. Toe was ons 'n maand en vyftien dae in die kamp waar die Engelse luise na ons aangekom het dat die stoffies so trek.

Waar was u op daardie tydstip? Op Kommando in Aliwal se distrek

14. Deel iets mee i.v.m. een of ander heldedaad wat u kan onthou: By Labushagnesnek het ek moes terugja om van my maats Ben Albertse Nicolaas en Hans Albertse te gaan uithaal waar hulle vas gekeer was. Met die uitja word my perd geskiet en toe kom Christiaan Booysens my weer red. By Kraairevier is Kom. Myburg se perd geskiet toe die Engelse ons vasgekeer het en ek en Faan Barnard hom uitgehaal. Sewe van ons het daar uitgekom Hartingh en sy Vader en Nel en Jan Greyling

15. Vertel een of meer grappie of grappige voorval

Tydens ons laer in Jamestown gestaan het het Kom. Schoeman brandwagte uitgestuur om dan terug te ja met 'n vals alarm die nag om ons te toets of ons gou in posisie sal wees. Baie het in die waens vasgesit. Die volgende dag het daar baie broeke bevuil agtergebly. Baie burgers het gekniehalterde perde opgeklim. Dit was voor die eerste geveg op Stormberg Junction

16. Het iets werkliks treurig voorgeval wat u diep geroer het? Vertel iets daarvan

Na die geveg op Stormberg Junction, die eerste geveg, het ons oor die slagveld gegaan en wat ons baie getref het was die gewonde Engelse. Baie het geroep om water party soos hulle moeders of broers. Dit was ons eerste nabyheid van soveel dooies.

17. Oorlogswoorde: Stel 'n lys van net soveel oorlogswoorde op as wat u kan onthou (veral die woorde wat ons vandag glad nie meer hoor nie of baie selde. Gebruik 'n ekstra vel papier indien nodig. Dink aan krygsterme, byname, oorlogstuig, kossoorte, ens. ens.)

Klinkers, "Peirdvleis" was Bullie Beef. Vetkoek was "Doodgooi" Kalslagter was die Tommygun. Die kanon se koëls wat so trek was die "vulletjie wat runnik" genoem. Ons eie mense wat oorgegee en weer teen ons geveg het het ons Hensoppers en Vlêrmuise genoem.

18. Algemeen: Enige ander belangrike inligting wat u graag wil meedeel:

Kom Fouché was gekwes anderkant Barkeley wat die Bonthoekke genoem is en ons het hom daar opgepas tot hy gesond is. By Labuschagnesnek het ons Van Donderdag tot Maandag geveg onder Kom Myburg toe het ons eers padgegee. Die Engelse het ons laer daar geval. Toe ons terugtrek het ons op Otterkerf vir Veggeneraal Villiers van Transvaal ontmoet. Die eerste aand het hy 200 man uitgestuur op brandwag. Een perd het agtergebly om mee rapporte te neem die ander ~~het~~ is laer-toe gestuur. Daarvandaan het ons getrek na Aliwal toe. Daar is ons op 'n Vrydagaand ~~HANDTEKENING.~~ deur Groot rivier en waar die geveg op Beeskraal plaasgevind het. Die eerste kanonskoot deur die Engelse geskiet het ~~[illegible]~~ op ~~Kom~~. Velkornet Jan de Wet se tent geval. Dit was vroeg op 'n Sondag. Daardie dag was daar baie Vrystaatse vrouens in die laer want daar sou 'n groot diens plaasvind. Veggeneraal Villers was die eerste met sy manne om uit te ja om posissie in te neem. Daar het ons sewe kanone van die Engelse stukkend geskiet. Daar het ons die Engelse skanse gepak soos 'n steen. Op Labuschagnesnek het die Engelse troep om daaroor op muur van die gesneuwelde Engelse ons te skiet. Op Posstal tydens 'n geveg het Veldkornet Gert Barnard geval.

Op Dooimanskrans op die Drakensberge bokant Rhodes. was ons 48 uur vasgekeer. Kom Fouché ons hoof. Basoetoeland die eenkant en Oos Griekwaland in die eenkant. Ons kos was 'n bietjie droë meel. Daardie nag twaalfuur het hy ons bymekaar geroep om 'n gebed te doen. Die Engelse het gebruik gemaak van Soekligte. Tienuur die volgende môre het ons uitgeja. Kom. Fouché het 'n prys op sy kop gehad. wat die eerste een sal kry wat hom skiet. Kommandant Skoebel het op Ryfulspruit die Engelse rapportryer van Nichollsonen met die naam van Moggenrood doodgeskiet. Baie maal het Kom. Fouché my uit die slagveld uitgered.

W. v. d. Berg

KRUGERFEES en SAAMTREK van OUDSTRYDERS.

(Georganiseer deur die Volksfeestekomitee van die Johannesburgse Skakelkomitee).

Saterdag 8, Sondag 9, en Maandag 10 Oktober 1949.

Inligting verstrek deur Oudstryders wat deelgeneem het aan die Vryheidstryd 1899 - 1902 en wat die Feesverigtinge in Johannesburg, 1949, bygewoon het.

Volle naam VAN ROOYEN, JOHANNES CORNELIUS.

Huidige Posadres Doringbult, Pk. Vlieëkraal, oor Maquassi

Geboortedatum 15 Oktober 1875 Ouderdom 10 Oktober 1949 73 jaar en 11 maande.

DEELNAME AAN DIE VRYHEIDSTRYD (1899 - 1902).

1. Waar was u woonagtig by die uitbreek van die oorlog? "Bornmansdrift", Distrik Ladybrand.

2. Kan u iets meedeel in verband met die oomblik toe u van die oorlogsverklaring teen Engeland verneem het
Dit was vir my onverwags en dit het my verbaas. Ek is dadelik deur my vader (veldkornet) aangesê om mense te kommandeer.

3. In watter Kommando(s) het u diens gedoen? Ladybrand - kommando.

4. Onder watter offisier(e) het u diens gedoen? hoofkmdt. Ferreira; genl. Christiaan de Wet; genl. De Villiers; genl. M. Prinsloo.

5. Het uself offisiersrange beklee? Nee

Indien wel, noem die range met die datum naastenby —

6. Noem die veldslae waaraan u deelgeneem het (met datums indien u dit onthou).
Perdeberg; Abrahamskraal; Koringspruit; Jammersbergdrift; Bidolsberg

7. Was u gewond gedurende die oorlog? Nee

Hoeveel keer? —

Tydens watter gebeurtenis? —

2/.....8.

90

8. Was u ooit gevang? Ja

Waar? Ficksburg

9. Het u ooit ontsnap? Nee

Deel iets mee i.v.m. die ontsnapping? —

10. Het u baie skade gely wat u eiendom betref? Al my roerende besittings verloor

11. Hoeveel van u huisgesin (dit geld slegs die gesinslede wat saam met u in dieselfde huis gewoon het) is gedurende die oorlog?

(a) gewond My broer Petrus (b) gedood —

(c) Na vrouekampe vervoer? (Moeder, 2 broers en 2 susters) (d) Na krygsgevangenekampe gevoer —

(e) Hoeveel is in die kampe dood Moeder (in Bloemfonteinse konsentrasiekamp.)

12. Was u 'n krygsgevangene? Ja.

Waar was u in daardie tyd? Ceylon – Diyatalawa (1900 – tot vrede) – verpleger in kamphospitaal –

13. Kan u iets onthou i.v.m. die vredesluiting op 31 Mei 1902? Ons was moedeloos omdat ons onafhanklikheid nie herwin is nie; Na die vrede het ek nog 'n paar maande by die siekes in die kamp oppgepas.

Waar was u op daardie tydstip? Hospitaal Diyatalawa. [Ek was onder die laastes om die kamp te verlaat.

14. Deel iets mee i.v.m. een of ander heldedaad wat u kan onthou: Dit was in die winter van 1900 toe ons die brug by Virginia (Sandrivier) aangeval. Een wandag (Pieter Lindeque) ~~se by~~ se perd is net voor die spoor/lyn doodgeskiet. Lindeque het oor die spoor gestorm, tussen die vyand deur en een van hulle perde gegryp. Hy het toe terug na die Boere gejaag. Blykbaar het die ~~bywo~~ Engelse gedink dat hy kom oorgee, anders kon hulle hom net daar ~~dood~~ platgeskiet het. Kort voor vrede is hy doodgeskiet.

15. Vertel een of meer grappie of grappige voorval Dit was toe ek onder kommdt. Crowther gedien het by Ficksburg (1900), het ek gesien hoe offisiere kan skrik. 'n Stuk of elf offisiere het te perd van 'n krygsraad gekom. Ek het hulle langs die pad agter 'n klip met 'n afgesaagde Martini Henri voorgesê. Toe hulle regoor my kom trek ek die skoot af. Hulle het verskrik uitmekaar gespring. Ek moes toe voor die krygsraad verskyn. Toe Crowther aan my vra: „Hoekom het jy dit gedoen?", antwoord ek: „Ek wou sien hoe offisiere kan skrik!" Hy het gelag en gesê: „Loop maar, mens kan met jou ook niks aanvang nie."

16. Het iets werkliks treurig voorgeval wat u diep geroer het? Vertel iets daarvan

By die slag van Biddulphsberg, het die Engelse aangeval, die gras aan die brand gesteek en onder die rook opgeruk na ons posisies.

(Sien volgende bladsy)

17. Oorlogswoorde: Stel 'n lys van net soveel oorlogswoorde op as wat u kan onthou (veral die woorde wat ons vandag glad nie meer hoor nie of baie selde. Gebruik 'n ekstra vel papier indien nodig. Dink aan krygsterme, byname, oorlogstuig, kossoorte, e.s. ens.)

Ons (van Ladybrand) is die Korannabergers genoem; vetkoek is „stormjaers" genoem;

18. Algemeen: Enige ander belangrike inligting wat u graag wil meedeel:

J. C. van Rooyen
HANDTEKENING.

No (16) vervolg: ~~Baie gewondes en do~~ Skielik draai
die wind en dryf die vuur op die Engelse af en verbrand
al die dooies en gewondes wat in die pad van die vuur
gekom het. Ons het baie van die vyand doodgeskiet
en gewond. Nadat die vyand die slagveld verlaat
het, het ek toe twee-uur die nog gewondes versorg en
hulle aan die Engelse ambulans uitgewys. Ek het van
hulle gehoor wat nog leef terwyl uniform brand; een Tommie
se arms is afgeskiet, en hy kon nie sy brandende helmet
van sy kop afkry nie. Ek het dit afgeruk en hom
water gegee. Hy het uitgeroep: „Thank God." Hy
was lelik verbrand.

Hierdie brandende gewondes was vir
my die afgryslikste gesig van die hele
oorlog.

KRUGERFEES en SAAMTREK van OUDSTRYDERS.

(Georganiseer deur die Volksfeestekomitee van die Johannesburgse Skakelkomitee).

Saterdag 8, Sondag 9, en Maandag 10 Oktober 1949.

Inligting verstrek deur Oudstryders wat deelgeneem het aan die Vryheidstryd 1899 - 1902 en wat die Feesverigtinge in Johannesburg, 1949, bygewoon het.

Volle naam VENTER LOUIS.

Huidige Posadres DERTIENDESTRAAT 81 PARKHURST. JHB

Geboortedatum 7NOVEMBER 1871 Ouderdom 10 Oktober 1949 78 jaar

DEELNAME AAN DIE VRYHEIDSTRYD (1899 - 1902).

1. Waar was u woonagtig by die uitbreek van die oorlog? WATERBERG.

2. Kan u iets meedeel in verband met die oomblik toe u van die oorlogsverklaring teen Engeland verneem het
Was besig met bouwerk toe ek opgekommandeer is.

3. In watter Kommando(s) het u diens gedoen? Gen Grobbelaar.

4. Onder watter offisier(e) het u diens gedoen? Kom. Swanepoel.
Veld. De Villiers

5. Het uself offisiersrange beklee? Nee
Indien wel, noem die range met die datum naastenby —

6. Noem die veldslae waaraan u deelgeneem het (met datums indien u dit onthou).
Krokodelrivier
Colesberg 1900 15 Januarie.

7. Was u gewond gedurende die oorlog? Nee.
Hoeveel keer? —
Tydens watter gebeurtenis? —

93

8. Was u ooit gevang? Nee.

Waar? —

9. Het u ooit ontsnap? —

Deel iets mee i.v.m. die ontsnapping? —

—

10. Het u baie skade gely wat u eiendom betref? Ja. Alles. wat ons besit het

11. Hoeveel van u huisgesin (dit geld slegs die gesinslede wat saam met u in dieselfde huis gewoon het) is gedurende die oorlog?

(a) gewond —   (b) gedood —

(c) Na vrouekampe vervoer? Vrou.   (d) Na krygsgevangenekampe gevoer —

(e) Hoeveel is in die kampe dood —

12. Was u 'n krygsgevangene? —

Waar was u in daardie tyd? —

13. Kan u iets onthou i.v.m. die vredesluiting op 31 Mei 1902?

Ja. toe ek nog op Kommando was.

Waar was u op daardie tydstip? Waterberg

14. Deel iets mee i.v.m. een of ander heldedaad wat u kan onthou:

as Spioen by Swartkoppies. het ons op Engelse Soldaete opgekom en was kwaai bestook.

15. Vertel een of meer grappie of grappige voorval —

Te veel om op te noem baie reeds vergeet.

16. Het iets werkliks treurig voorgeval wat u diep geroer het? Vertel iets daarvan

—

94

17. Oorlogswoorde: Stel 'n lys van net soveel oorlogswoorde op as wat u kan onthou (veral die woorde wat ons vandag glad nie meer hoor nie of baie selde. Gebruik 'n ekstra vel papier indien nodig. Dink aan krygsterme, byname, oorlogstuig, kossoorte, ens. ens.)

Kan nie meer onthou nie.

18. Algemeen: Enige ander belangrike inligting wat u graag wil meedeel:

L. Venter
HANDTEKENING.

KRUGERFEES en SAAMTREK van OUDSTRYDERS.

(Georganiseer deur die Volksfeestekomitee van die Johannesburgse Skakelkomitee).

Saterdag 8, Sondag 9, en Maandag 10 Oktober 1949.

Inligting verstrek deur Oudstryders wat deelgeneem het aan die Vryheidstryd 1899 - 1902 en wat die Feesverigtinge in Johannesburg, 1949, bygewoon het.

Volle naam Mijndert Petrus Clausen

Huidige Posadres 23 1ste laan Geduld Springs

Geboortedatum 13 Oktober 1882 Ouderdom 10 Oktober 1949 66 jaar

DEELNAME AAN DIE VRYHEIDSTRYD (1899 - 1902).

1. Waar was u woonagtig by die uitbreek van die oorlog? Klipfontein Lichtenburg

2. Kan u iets meedeel in verband met die oomblik toe u van die oorlogsverklaring teen Engeland verneem het

Ek was nog op school op Pretoria

3. In watter Kommando(s) het u diens gedoen? Lichtenburg

4. Onder watter offisier(e) het u diens gedoen? Genl De Larey

Kom Vermaas veldcornet Izak Clausen

5. Het u self offisiersrange beklee? verskeillende mal (on veldcornet

Indien wel, noem die range met die datum naastenby in 1900 1901 in 1902

Die datums is my ontgaan

6. Noem die veldslae waaraan u deelgeneem het (met datums indien u dit onthou). en ander

Kimberley, 2 revieve, magersfontein, donkerhoek, selhaatsnek, yzerspruit, Mattheu, Brakspruit en ander

7. Was u gewond gedurende die oorlog? Ja

Hoeveel keer? 2 maal

Tydens watter gebeurtenis? in kleinere skermutselinge

96

8. Was u ooit gevang? nee

Waar? —

9. Het u ooit ontsnap? —

Deel iets mee i.v.m. die ontsnapping? —

10. Het u baie skade gely wat u eiendom betref? Ja alles wat ek besit het is vernietig behalwe my perd zaal en toom

11. Hoeveel van u huisgesin (dit geld slegs die gesinslede wat saam met u in dieselfde huis gewoon het) is gedurende die oorlog?

(a) gewond: 1 (b) gedood 1

(c) Na vrouekampe vervoer? 8 (d) Na krygsgevangenekampe gevoer 0

(e) Hoeveel is in die kampe dood 7

12. Was u 'n krygsgevangene? nee

Waar was u in daardie tyd? altyd op die veld by Genl. Delarey

13. Kan u iets onthou i.v.m. die vredesluiting op 31 Mei 1902? Ja.

Waar was u op daardie tydstip? Op die dag was ek gewond op Malgaaft.

14. Deel iets mee i.v.m. een of ander heldedaad wat u kan onthou: Ek skryf nie graag van my persoonlyke dade want het net my plig gedoen maar ek kan verskillende dade onthou en van die roemrykste was met Donkerhoek se slag toe ek die nag nadat die Kommando moes pad gee tussen die Engelse deur gekruip het. en 'n wag van 30 uit hul hande verlos het

15. Vertel een of meer grappie of grappige voorval

16. Het iets werkliks treurig voorgeval wat u diep geroer het? Vertel iets daarvan

nooit

17. Oorlogswoorde: Stel 'n lys van net soveel oorlogswoorde op as wat u kan onthou (veral die woorde wat ons vandag glad nie meer hoor nie of baie selde. Gebruik 'n ekstra vel papier indien nodig. Dink aan krygsterme, byname, oorlogstuig, kossoorte, ens. ens.)

18. Algemeen: Enige ander belangrike inligting wat u graag wil meedeel:

het nie nog tyd daarvoor nie
kan dit miskien later gee.

M P Claasen
HANDTEKENING.

KRUGERFEES en SAAMTREK van OUDSTRYDERS.

(Georganiseer deur die Volksfeestekomitee van die Johannesburgse Skakelkomitee).

Saterdag 8, Sondag 9, en Maandag 10 Oktober 1949.

Inligting verstrek deur Oudstryders wat deelgeneem het aan die Vryheidstryd 1899 - 1902 en wat die Feesverigtinge in Johannesburg, 1949, bygewoon het.

Volle naam Petrus Erasmus Botha

Huidige Posadres P.E. Botha 54 MaloP. Weg mafeking.

Geboortedatum 1869. 16 october Ouderdom 10 Oktober 1949 ______ jaar

DEELNAME AAN DIE VRYHEIDSTRYD (1899 - 1902).

1. Waar was u woonagtig by die uitbreek van die oorlog?
Welgevonde Dst. Kroonstad.

2. Kan u iets meedeel in verband met die oomblik toe u van die oorlogsverklaring teen Engeland verneem het
my Plaas was 9 myl van die dorP. daar sou nagmaal wees en voor die kirk sou aangaan kom ons veldkoernet by my aan ge Jaag en se dit is oorlog meer kon ek uit hom nie kry

3. In watter Kommando(s) het u diens gedoen?
in die Kronstad Komando die naam het ons altyd behou

4. Onder watter offisier(e) het u diens gedoen? al was ons nit drie bymekaar soos ons later ver sPry was in die KaaP vrystad en transvaal

5. Het uself offisiersrange beklee? nee.
Indien wel, noem die range met die datum naastenby

6. Noem die veldslae waaraan u deelgeneem het (met datums indien u dit onthou).
datum kan ek nie ont die eerst was modder sPruit natal sPeJoen KoP wat ons ok maJoba noem Plat Rant os sPruit Rooiwal

7. Was u gewond gedurende die oorlog? nee
Hoeveel keer? een KoP aan die oor was die naaste koel aan my
Tydens watter gebeurtenis? met die slag van Plat Rant

99

8. Was u ooit gevang? Ja

Waar? Klipse kraal bst Kroostad

9. Het u ooit ontsnap? ampir op die tryn in die Kaap Koloni

Deel iets mee i.v.m. die ontsnapping? een donker nag die tryn het gestap die tommi sit by die deur ik het nadergestap en op my snaakse engels met hom gesels met die vaste besluit

10. Het u baie skade gely wat u eiendom betref? om uit te spreng

ek het alles verloor behalwe my Vrouw en vyf kinders een hond en een hamer sonder stiel

11. Hoeveel van u huisgesin (dit geld slegs die gesinslede wat saam met u in dieselfde huis gewoon het) is gedurende die oorlog?

(a) gewond — (b) gedood —

(c) Na vrouekampe vervoer? — (d) Na krygsgevangenekampe gevoer —

(e) Hoeveel is in die kampe dood

12. Was u 'n krygsgevangene? Ja

Waar was u in daardie tyd? St helena.

13. Kan u iets onthou i.v.m. die vredesluiting op 31 Mei 1902? daar was so veel Riem Kabels en telligrame dat ek nie geglo het voor daar

Waar was u op daardie tydstip? een klomp mense op die eiland die eet genoeg het

14. Deel iets mee i.v.m. een of ander heldedaad wat u kan onthou:

ek sou seg dat elkslag deur ons gelwer een heldedaad was of ons moes Retereer of nie maar by uit sondering was waar ek teen woor dig was by Klyn majoba onder brack spuit togela osspruit Rodewal en sovoort

15. Vertel een of meer grappie of grappige voorval die eerste grap vir my was met ons opsek nie tever van Harry smit wort ons die nag haastig aange om op te saal met Perde Komande te trek die Kakie is aan kom dit reen sterk ons moes rond hol in die donker Perdesoek hoe het ons nie geval in slote en gate water nat opgesaal en getrek altyd in reen op Harry smit het Porty in die Kerk geslaap maar ek en ander het getrek

16. Het iets werkliks treurig voorgeval wat u diep geroer het? Vertel iets daarvan

wel die treurigste voorval vir my was die twee kanone wat opgeblaas was een by ons en een langtom op Lombaarde kop van tee af het ek elk nag by die kanon geslaap

100

17. Oorlogswoorde: Stel 'n lys van net soveel oorlogswoorde op as wat u kan onthou (veral die woorde wat ons vandag glad nie meer hoor nie of baie selde. Gebruik 'n ekstra vel papier indien nodig. Dink aan krygsterme, byname, oorlogstuig, kossoorte, ens. ens.)

die dinge hier genoem het my heel maal ont gaan solank
ons bymekaar was met die beleg van Ladysmit.
was daar grap en speletjes al die beleg was ons maar
als Perde komando ons walaer het ver agter een groot
kop gestaan ons het een wag hou Plek na by die dorp gehaat
waar ons mekaar af los dan het ons die Pret gehaat

18. Algemeen: Enige ander belangrike inligting wat u graag wil meedeel:

om in boom in ons Nort te klem as die Kanon skiet dan val
ons agter die muur in so was dit dat ek een dag toevallig
by my wa was toe kom my swaar Willem. Klein hans. daar
aan gery met een keen Jas oor hom ik vra toe wat is verkeert
hy se toe ek is geskiet daar op die wag ek kyk toe dit was
een skaap vel wat ge bars het voor hy die skuiling bereik
- het toe sien ek een koel is lengs ~~langs~~ sy nek. in agter
die regter bladuit een is tussen die skouers in en lag in die

HANDTEKENING.

Rug been vas tussen die skouers een lap vel so groot soos
my hand los geskeur ek moes sukkel om die vel van die
hemp los te kry ek seg toe sy at na die ambulans hy gaan
toe hulle sny die koel uit en ver.bont ham die selde aant
in hy weer by ons die ander more trek die engelse uit
wat baie mael gebeur het hy roep sy kaffer laat op
saal en seg vir die jong vat my geweer en Patrone
en kom hy gaan toe op dit het ons altyd vrywillig
gedoen en so het hy elke dag gedoen tot hy gesant
was so meen ek dat as elk ou stryder die bietjie
wat hy nog kan ont hou op skryf sal dit 'n groot
deel van een boek uit maak

P. E. Botha

54 Male Po. Weg. Mafeking.

B B

KRUGERFEES en SAAMTREK van OUDSTRYDERS.

(Georganiseer deur die Volksfeestekomitee van die Johannesburgse Skakelkomitee).

Saterdag 8, Sondag 9, en Maandag 10 Oktober 1949.

Inligting verstrek deur Oudstryders wat deelgeneem het aan die Vryheidstryd 1899 - 1902 en wat die Feesverigtinge in Johannesburg, 1949, bygewoon het.

Volle naam Jacob Daniel Theunis Prinsloo

Huidige Posadres Potgieterstraat 108, Lyttelton, Transvaal.

Geboortedatum 14 Okt. 1881 Ouderdom 10 Oktober 1949 67 jaar

DEELNAME AAN DIE VRYHEIDSTRYD (1899 - 1902).

1. Waar was u woonagtig by die uitbreek van die oorlog? Fairhead Dt. Ladybrand. O.V.S.

2. Kan u iets meedeel in verband met die oomblik toe u van die oorlogsverklaring teen Engeland verneem het
Burgers was opgewonde en gereed om alles in die stryd te werp om 'n end te maak aan die uittarting van Engeland.

3. In watter Kommando(s) het u diens gedoen? Ladybrand.

4. Onder watter offisier(e) het u diens gedoen? Gen. Laas Ferreira wat per ongeluk lang Modderrivier doodgeskiet is. Komdt. Stoffel Froneman, Gen. Jan Crowther, Waarn. Komdt. C.J. Muller, Veldkornette Piet Ferreira en Andries Meyer.

5. Het uself offisiersrange beklee? Nee

Indien wel, noem die range met die datum naastenby —

6. Noem die veldslae waaraan u deelgeneem het (met datums indien u dit onthou).
Paardeberg, Abramskraal, Ladybrand, Jammersdrif (Wepener) 11 April 1900, Bidulphsberg 29 Mei 1900; Bethlehem 6/7/1900, Slaapkraans 29/7/1900.

7. Was u gewond gedurende die oorlog? Ja

Hoeveel keer? een keer

Tydens watter gebeurtenis? Slag by Bidulphsberg 29/7/1900;

2/.....8.

102

8. Was u ooit gevang? Ja

Waar? naby Witsieshoek (oorgawe van Gen. Mathiénus Prinsloo

9. Het u ooit ontsnap? nee

Deel iets mee i.v.m. die ontsnapping? In Bellevuekamp (Simonstad) was in klompie van ons besig om 'n tonnel te grawe maar is uitgevind en ons het toe dinge maar gelaat waar dit was.

10. Het u baie skade gely wat u eiendom betref? My vader en ons seuns se vee, sowat 2000 skape, 200 beeste, 60 perde is alles deur die vyand weggevoer.

11. Hoeveel van u huisgesin (dit geld slegs die gesinslede wat saam met u in dieselfde huis gewoon het) is gedurende die oorlog?

(a) gewond: twee (b) gedood geen

(c) Na vrouekampe vervoer? geen (d) Na krygsgevangenekampe gevoer geen

(e) Hoeveel is in die kampe dood geen

12. Was u 'n krygsgevangene? Ja

Waar was u in daardie tyd? Bellevue kamp, Simonstad
Ook 4 maande op skip (Die Kildonan Castle en Armenian)

13. Kan u iets onthou i.v.m. die vredesluiting op 31 Mei 1902?

Waar was u op daardie tydstip? In die Bellevue krygsgevange Kamp,

14. Deel iets mee i.v.m. een of ander heldedaad wat u kan onthou: In die veldslag van Bidulphsberg naby Senekal O.V.S. was ons 38 Ladybranders onder veldk. P. Ferreira ~~wat~~ op wye 2000 Engelse afgestorm het, maar wat ons vasgehou het met ons mausers van omtrent 9 v.m. tot sononder (die voorste Regimente op 300 tree van ons af) toe hulle verplig was om die aftog te blaas. Die grootste gedeelte van ons burgers onder Gen. Crowther was in die berg en te ver om ons hulp te bied. Late in die dag het ons hulp gekry van 'n ~~bom~~ Maxim met kanonier Moeler as aanvoerder.

× sien vraag 16 en 18

15. Vertel een of meer grappie of grappige voorval

× 16. Het iets werkliks treurig voorgeval wat u diep geroer het? Vertel iets daarvan
Die môre voor die Engelse opgeruk het, het hulle die gras aan brand gesteek om sodoende 'n rookskerm te vorm waaragter hul kanonne kon beweeg. Die middag het die vuur agter oor die slagveld getrek. Die uniforms van dooies en gewondes het vlam gevat en toe ons die middag hulle op die slagveld storm geloop het, was dit werklik 'n treurige gesig om alles so te aanskou. Die vyand het toe op 'n lang afstand uit kanonne op ons gevuur. Daar is gewond Gen. Hermanus de Villiers, Koos Delport, H. Bekker en myself.

17. **Oorlogswoorde:** Stel 'n lys van net soveel oorlogswoorde op as wat u kan onthou (veral die woorde wat ons vandag glad nie meer hoor nie of baie selde. Gebruik 'n ekstra vel papier indien nodig. Dink aan krygsterme, byname, oorlogstuig, kossoorte, ens. ens.)

18. **Algemeen:** Enige ander belangrike inligting wat u graag wil meedeel:

(1) By Bidulphsberg het Moeler ('n Hollander) hoewel hy al vyf koeëls deur hom had aangehou vuur op die vyand met sy Maksim. Na ons gewondes by Komdt. Jacobs se huis deur 'n Engelse militêre dokter behandel is, is Gen. de Villiers, 'n baie dapper man, na Senekal en later na Bloemfontein geneem, waar hy oorlede is. Hy was 'n skoonseun van ou Mnr. Andries Burger, oud L.V. vir Ladybrand, voor die Boereoorlog en weer daarna. Ons ander drie gewondes is na Bethlehem Hospitaal geneem.

(2). Op skip is 32 van ons vir 14 dae in 'n cel aangehou, omdat ons 'n paar verraaiers geboë het. Ons kos was vet blikkies skaapvleis met klinkers (oogklappe het ons Boere dit genoem) verder niks, behalwe dat ons van af die 8ste dag een maal op 'n dag swart koffie gekry het.

HANDTEKENING.

(3). Oorgawe Bloemfontein. Die 12e April 1900 was ons in 'n skermutseling met die vyand wat besig was om die spoorlyn-Colesberg–Bloemfontein op te blaas. Die selfde nag was ons net 13 man onder Korporaal Pieter Muller wat wag gestaan het aan die suide kant van die stad. Die 13e het Komdt. Froneman bevel gegee om ons posisies te verlaat. ~~Toe~~ ons ~~terug~~ trek daar waar die Universiteit (U.K.O.V.S.) vandag geleë is, toe net in kaal vlakte, het die Engelse perde kommando Bloemfontein van die Ooste (Shannon) binne gerук. Voorwaar treurig om die vyand jou hoofstad so te sien binne trek, sonder om 'n skoot te skiet!

J.D.T. Prinsloo

Oud L.P.R. vir Ladybrand vir 13 jaar lank, waarvan die laaste 3 jaar L.U.K.
Nou lid van die Boere-Bystandsraad
Pretoria.

14/10/49.

KRUGERFEES en SAAMTREK van OUDSTRYDERS.

(Georganiseer deur die Volksfeestekomitee van die Johannesburgse Skakelkomitee).

Saterdag 8, Sondag 9, en Maandag 10 Oktober 1949.

Inligting verstrek deur Oudstryders wat deelgeneem het aan die Vryheidstryd 1899 - 1902 en wat die Feesverigtinge in Johannesburg, 1949, bygewoon het.

Volle naam Nicolaas Johannes van der. Walt.

Huidige Posadres 22ste Laan 385 Villieria. Pretoria

Geboortedatum 24 Junie 1869 Ouderdom 10 Oktober 1949 80 jaar

DEELNAME AAN DIE VRYHEIDSTRYD (1899 - 1902).

1. Waar was u woonagtig by die uitbreek van die oorlog? Dist. Rustenburg ~~Wape~~ Wagenpadspruit.

2. Kan u iets meedeel in verband met die oomblik toe u van die oorlogsverklaring teen Engeland verneem het
Ek het net 'n swaar gevoel gehad vir ons volk, met die wete, dat Engeland 'n Magtige nasie is.

3. In watter Kommando(s) het u diens gedoen? Generaal Delarey.

4. Onder watter offisier(e) het u diens gedoen? Komdt. P.S. Steenekamp.

5. Het uself offisiersrange beklee? nee, ~~baie~~ waarnemende (Komdt. en Veldk.)
Indien wel, noem die range met die datum naastenby —

6. Noem die veldslae waaraan u deelgeneem het (met datums indien u dit onthou).
1) Mafeking (2) Spionkop (3) Colenzo.
(4) "Pieters hill" of. Mora koppie, soos ons hom genoem het.
(5) Nooitgedacht
6) Elandsbraal
7) Onverwacht.
8) Rustenburg.

7. Was u gewond gedurende die oorlog? —
Hoeveel keer? —
Tydens watter gebeurtenis? —

 105

8. Was u ooit gevang? Nee

Waar? —

9. Het u ooit ontsnap? —

Deel iets mee i.v.m. die ontsnapping? —

10. Het u baie skade gely wat u eiendom betref? huis afgebrand, vee weg. alles verloor.

11. Hoeveel van u huisgesin (dit geld slegs die gesinslede wat saam met u in dieselfde huis gewoon het) is gedurende die oorlog?

(a) gewond geen (b) gedood geen

(c) Na vrouekampe vervoer? vrou (Meerbank kamp) (d) Na krygsgevangenekampe gevoer nee

(e) Hoeveel is in die kampe dood geen.

12. Was u 'n krygsgevangene? nee

Waar was u in daardie tyd? op Kommando.

13. Kan u iets onthou i.v.m. die vredesluiting op 31 Mei 1902? Ek het toe wapen neergelê, saam met Delarey op Doornpoort?

Waar was u op daardie tydstip? op Rooiwal

14. Deel iets mee i.v.m. een of ander heldedaad wat u kan onthou:
ek het 'n troep gevang, en is toe ondervra deur Generaal, en die hoed van hom, is twee keer verruil en die laaste het nie 'n bol gehad en toe vra die Kakie, "is there anymore" tot groot pret van die boere.

15. Vertel een of meer grappie of grappige voorval
met Nooitgedacht op Magaliesberg, waar die die Kakies 'n regement "gehandsop" het, loop ek na 'n verwonde Soldaat, om hy kan te gee, agter 'n klip staan 'n offisier, hy wou my skiet, toe slaan ~~hy~~ ek die geweer uit sy hand en skiet hom toe deur die kop. Gen. Beyers vra my toe, wat maak jy nou, voor ek kan antwoord, antwoord 'n Kakie, hy was reg, want hulle het al oorgegee, waarom skiet die offisier op hom.

16. Het iets werkliks treurig voorgeval wat u diep geroer het? Vertel iets daarvan
die swaarste was, die neerlê van wapens

17. Oorlogswoorde: Stel 'n lys van net soveel oorlogswoorde op as wat u kan onthou (veral die woorde wat ons vandag glad nie meer hoor nie of baie selde. Gebruik 'n ekstra vel papier indien nodig. Dink aan krygsterme, byname, oorlogstuig, kossoorte, ens. ens.)

18. Algemeen: Enige ander belangrike inligting wat u graag wil meedeel:

N.J. vd Walt

HANDTEKENING.

KRUGERFEES en SAAMTREK van OUDSTRYDERS.

(Georganiseer deur die Volksfeestekomitee van die Johannesburgse Skakelkomitee).

Saterdag 8, Sondag 9, en Maandag 10 Oktober 1949.

Inligting verstrek deur Oudstryders wat deelgeneem het aan die Vryheidstryd 1899 - 1902 en wat die Feesverigtinge in Johannesburg, 1949, bygewoon het.

Volle naam Christoffel Petrus Cilliers

Huidige Posadres 60A Kimberley weg Bertrams Johbg

Geboortedatum 1883 9 October Ouderdom 10 Oktober 1949 66 jaar

DEELNAME AAN DIE VRYHEIDSTRYD (1899 - 1902).

1. Waar was u woonagtig by die uitbreek van die oorlog? Dist. Bethlehem plaas Hattingsdal naby Kransfontein St

2. Kan u iets meedeel in verband met die oomblik toe u van die oorlogsverklaring teen Engeland verneem het

ja ek was teleurgesteld, my naam was nie op die Komandeerlijs nie, en mij hart het gebrand om die vreemde indringers te gaan beveg, en kon nie teen ouer bevel handel nie

3. In watter Kommando(s) het u diens gedoen? Bethlehem Komando

4. Onder watter offisier(e) het u diens gedoen? Komandant Hendrik Bruwer Genl. Lukas Rautenbach, soms onder Genl de Wet

5. Het uself offisiersrange beklee? nee

Indien wel, noem die range met die datum naastenby —

6. Noem die veldslae waaraan u deelgeneem het (met datums indien u dit onthou).

na Bethlehem ~~geval~~ geval het is ek Komando toe, bij 1 slag Bethlehem die Lidiet koppie in Sept 1900 die Klaas Bende oorrompel in Lente van 1900

7. Was u gewond gedurende die oorlog? nee.

Hoeveel keer? —

Tydens watter gebeurtenis? —

108

8. Was u ooit gevang? nee

Waar? ——

9. Het u ooit ontsnap? ——

Deel iets mee i.v.m. die ontsnapping? ——

10. Het u baie skade gely wat u eiendom betref? Ja Kaffers in kakie klere het die Trop beeste in die Kraal gejaag al die beste gevat die brummels laat agterbly en op al die schape die veldsperds oor wild dood geschiet

11. Hoeveel van u huisgesin (dit geld slegs die gesinslede wat saam met u in dieselfde huis gewoon het) is gedurende die oorlog?

(a) gewond nee (b) gedood nee

(c) Na vrouekampe vervoer? nee (d) Na krygsgevangenekampe gevoer nee

(e) Hoeveel is in die kampe dood ——

12. Was u 'n krygsgevangene? nee ——

Waar was u in daardie tyd? in die veld op die Vrijstaatse vlaktes

13. Kan u iets onthou i.v.m. die vredesluiting op 31 Mei 1902? Ja na al die strijd en smart en die Tyding dit is vrede burgers moet wapen neer lê, is bittere trane gestort deur Geharde krijgers moeders en kinders van Suid Afrika

Waar was u op daardie tydstip? Dist Bethlehem

14. Deel iets mee i.v.m. een of ander heldedaad wat u kan onthou: Dit was n' jong burger Willem Olivier van Kestell O.V.S. Hij en sij broer was op verlof huistoe daar aangekom en bietjie gerus en toe veld toe om te sien wat het oorgeblij, en toe hulle terug rij huis toe sien hulle voor die woonhuis perde staan, hij rij tot by die stal hok sij perd vas, en hardloop huistoe die geweer is in sij buite kamer aan die huis die officier sien hom en vra have you got a pass, hij se ek gaan hom gou haal en toe hij uitkom val twee schote gelyk die rooie Mors dood en die ander geschiet en gou het hij die weg shoon gehad

15. Vertel een of meer grappie of grappige voorval

Dit was n' Engelse patrolie hulle rij na n' boere plaas en het al die benadigheid bij hulle en vra die boervrouw om vir hulle pannekoek te bak, die vrouw willig in, en die eerste panne koek wat rij omkeer sê sij te Wit, en kakie sê Wat de Wit en weg is hulle

16. Het iets werkliks treurig voorgeval wat u diep geroer het? Vertel iets daarvan

Ja om maar twee daarvan te noem dit was met die slag van Groenkop, toe die tig wort was die slag oor, die reuk van bloed en kordite en die gekerm van gewonde en die gesig van virmenktes, sal ek nooit vergeet nie. Toe het ek die huis besoek waar ons gewondes was,

 109

27. Oorlogswoorde: Stel 'n lys van net soveel oorlogswoorde op as wat u kan onthou (veral die woorde wat ons vandag glad nie meer hoor nie of baie selde. Gebruik 'n ekstra vel papier indien nodig. Dink aan krygsterme, byname, oorlogstuig, kossoorte, ens. ens.)

Wat vir my altyd opvallend was, Die kopperaal schappe het name gehad en as ons in n' groot komando trek in die nag as halt geroep word kan jy die name hoor uit roep, hier is nog van die wat ek onthou. Noordenveld, popelierhoek, Basboomvlakte, Agtertang. Oorlogswoorde, vir swaar, ons het vandag swaar afgegaan, om kakie te schiet. blik hom.

18. Algemeen: Enige ander belangrike inligting wat u graag wil meedeel:

Dit was na aan die einde van die Oorlog vrouwe is toe nie meer gevang nie kom daar 1 dag 7 Tommies op n' plaas aan hulle gryp daar n' boer dogter en 4 pen haar op die grond vas, en 7 duivels in kakie unie form soos ons nou in welvoeglike taal sal sê rand haar onsedelik aan, en elkeen het sy beurt gekry, en sy het by die dood ongedraai, sy en haar moeder was alleen.

ek zal nie name noem nie sy leef nog. C. P. Cilliers.
HANDTEKENING.

Op n' dag trek daar n' Engelse laar verby op n' plaas waar 2 vrouwe alleen is, en twee kaffir soldate in kakie unie vorm gaan daar aan en vertel somar dadelijk aan die vrouwe wat hulle wil hê, (Natuurlik onsedelike taal) Gelukkig kom daar officier, en die vrouwe vertel toe aan hom wat sij troepe verlang, hij het hulle toe daar weg. Maar toe hulle rij toe sê hulle aan die vrouwe ons sal vannag weer kom.

Net na van hulle was nog n' plaas waar 2 ander vrouwe is, hulle is die aand soheen toe, die nag om elf uur word daar aan die deur geklop, dit was die agter deur, en die was met n' werwel toe, en hulle stamp toe ok somar die deur oop en in is hulle. Daar was n' boere dogter in die huis en toe sy die lawaai hoor spring sij uit die bed uit, en toe sij in die gang kom loop sij haar teen die swart duivels vas en hulle ~~kak~~ kak haar in, en peil deur toe Toe kom haar moeder en tante bij, en die tante het kort ijster in haar hande en timmer meneer soldaat op die arm en hy los toe weer die ander een en hulle onset

KRUGERFEES en SAAMTREK van OUDSTRYDERS.

(Georganiseer deur die Volksfeestekomitee van die Johannesburgse Skakelkomitee).

Saterdag 8, Sondag 9, en Maandag 10 Oktober 1949.

Inligting verstrek deur Oudstryders wat deelgeneem het aan die Vryheidstryd 1899 - 1902 en wat die Feesverigtinge in Johannesburg, 1949, bygewoon het.

Volle naam Casper · Hendrik · le Roux

Huidige Posadres 14 Bree Straat
Parys. O·V·S

Geboortedatum 10 Augustus 1879 Ouderdom 10 Oktober 1949 70 jaar

op 5 de Maart 1901 Het ek by die Boere aan gesluit die Offisier was Sers. Smith.

DEELNAME AAN DIE VRYHEIDSTRYD (1899 - 1902).

1. Waar was u woonagtig by die uitbreek van die oorlog? C.T. op die Plaas Groen Hoek Dis Cradock

2. Kan u iets meedeel in verband met die oomblik toe u van die oorlogsverklaring teen Engeland verneem het

ons was gewaarsku as Britse onnerdane om nie deel te neem. aan die Boere Kant nie. en ook is ons gewaars gedat

3. In watter Kommando(s) het u diens gedoen? Gen. Piet Kritsinger Velk. Breed

4. Onder watter offisier(e) het u diens gedoen? Komd. Hans Lotter Hoof Velk. Willie Kruger

5. Het uself offisiersrange beklee? —

Indien wel, noem die range met die datum naastenby —

6. Noem die veldslae waaraan u deelgeneem het (met datums indien u dit onthou).

Waterkloof Dis. Cradock 1901 April daar is 28 Kakie gedood. 300 gevang van ons Kant 1 gesneuwel 1 gewond

7. Was u gewond gedurende die oorlog? —

Hoeveel keer? —

Tydens watter gebeurtenis? —

2/.....8.

111

8. Was u ooit gevang? Ja op die Berg by die Skier Pes. graaffReinet
Waar? waar Komd. Lotter se Comando der nietig is

9. Het u ooit ontsnap? /

Deel iets mee i.v.m. die ontsnapping? /

10. Het u baie skade gely wat u eiendom betref? Ja al my besitting is gekonderskeer deur Engelse om dat ek hi Rebel was

11. Hoeveel van u huisgesin (dit geld slegs die gesinslede wat saam met u in dieselfde huis gewoon het) is gedurende die oorlog? /

(a) gewond / (b) gedood

(c) Na vrouekampe vervoer? / (d) Na krygsgevangenekampe gevoer /

(e) Hoeveel is in die kampe dood /

12. Was u 'n krygsgevangene? Ja ek was derban der lewenslang
Waar was u in daardie tyd? na Bermuda as Caap Rebel en moes Harde arbeitdoen tot 7 Maande na vrede

13. Kan u iets onthou i.v.m. die vredesluiting op 31 Mei 1902? Ja derbanne. en derlange na my Vader land. SuitAfferka.

Waar was u op daardie tydstip? Bermuda Eiland

14. Deel iets mee i.v.m. een of ander heldedaad wat u kan onthou: ek ont hou nog hoe ek op 3 de September 1901 die dag by Jelzams Kaak na by PearSton van die Comando af ge sny was en nog twee van die Burgers Coetzee en Vanderwalt Kakii was toe om ons. hulle het toe beslict om hulle Perre en die Slag agter telaat en te slug met die voet na hi berg ek wou my ou geliefde ou dier. ou blesbok. nie agter laat nie. ek was toe omsingel van Kokies

15. Vertel een of meer grappie of grappige voorval

en kom toe in hi diep Sloot. daar kom toe ongeveer 50 Kakies op my af gestorm ek moes toe maar die Leemetford gebruik en het toe onder hulle so dood geskiet dat hulle na hi rand moes slug toe het ek en my ou liewe ou dier ook kon slig na hi Berg gelukkig gaan. die Son toe onder die volgende dag het ~~toe~~ ek toe weer by my Commando gekom

16. Het iets werkliks treurig voorgeval wat u diep geroer het? Vertel iets daarvan

op 5 de September 1901 by die Skier op die Berg Pes. Graaff-Reinet Waar ons Comando ver nietig is. daar is 14 van ons Burgers gesneuwel en 48 gewond dit was die droefste treur spel om te sien wat my oi gesien het

17. Oorlogswoorde: Stel 'n lys van net soveel oorlogswoorde op as wat u kan onthou (veral die woorde wat ons vandag glad nie meer hoor nie of baie selde. Gebruik 'n ekstra vel papier indien nodig. Dink aan krygsterme, byname, oorlogstuig, kossoorte, ens. ens.)

Kakie is laat. op Saal Koerre Kakie kom. daar blits hy. dal plat Kerels.
So lang die lepel in die Mielie Pap Steek treren wy nie. dik eet. Kos Soorte Mielie Pap. Stoorm Jares. en Vlys gesond met Perre Sweet

18. Algemeen: Enige ander belangrike inligting wat u graag wil meedeel:

ek was beskuldig der moord en hoogverraad en het dood vones gekry. en was 17 daë in Sel op gesluit. en toe deur die genade van Lord Kitsinger verbanne na Burmuda harde arbeid. daar was ek 13 Maande van 1902 tot 1903 Januarie 21. my werk daar was pik kap. kruwa Stoot. en klippe Saag. ens. ens.

C. H. le Roux
HANDTEKENING.
Kerk Straat
Parys. O.V.S

Nou iets van my Self wat ek gedoen het en die en die oorlog ek en een van my maats gaan verken ons het byna deur die Nag gery. kom toe op hë Plaas wat ek goet was. ek se toe ver my maat met die naam Piet. Erasmus kyk ou maat. ons moet eers hier by die huis uit vent of dit veilig is want ons is hier aan die groot Pad van Cradock na Middelburg. ons het toe ons Perre ver Steek en hë digtebos ons Stap toe na die huis dit was nog nag en baie donker. ons het toe Stel stel rond Snuffel en toe by een van die vensters geklop en hë Seun se toe ver ons dat daar kakies op die Plaas is. net agter hë Poppalierbos ek besluit toe dadelik om Perre te gaan buit van Kakie. ek het toe deur die bos gekruip my maat agter die bos laat staan. ek het toe by die Perre gekom waar hulle aan lyne was was toe Sien ek eers die gevaar waar ek in was want kakie lek hë Swart bank voor die Perre. en ik Sny toe een van die mooiste Perre los. en toe Stadig terug na my maat ek se aan hom om ook hë Peert tegaan haal. maar hy wou nie ons is toe weer die nag terug na ons Comando my ou maat is toe later gesneuwel

KRUGERFEES en SAAMTREK van OUDSTRYDERS.

(Georganiseer deur die Volksfeestekomitee van die Johannesburgse Skakelkomitee).

Saterdag 8, Sondag 9, en Maandag 10 Oktober 1949.

Inligting verstrek deur Oudstryders wat deelgeneem het aan die Vryheidstryd 1899 - 1902 en wat die Feesverigtinge in Johannesburg, 1949, bygewoon het.

Volle naam Gerhardus Petrus Brits

Huidige Posadres 98. 4de Straat
Boksburg Noord.

Geboortedatum 29 Nov. 1883 Ouderdom 10 Oktober 1949 65. jaar

DEELNAME AAN DIE VRYHEIDSTRYD (1899 - 1902).

1. Waar was u woonagtig by die uitbreek van die oorlog? Modderfontein Distrik Heidelberg. Transvaal.

2. Kan u iets meedeel in verband met die oomblik toe u van die oorlogsverklaring teen Engeland verneem het
Ek het toe hoera geskreeu, as jong man wat niks geweet het nie.

3. In watter Kommando(s) het u diens gedoen? Boere Kommando's Onder Generaal Piet Joubert.

4. Onder watter offisier(e) het u diens gedoen? Kommandant S. B. Buys

5. Het uself offisiersrange beklee? Nee.
Indien wel, noem die range met die datum naastenby

6. Noem die veldslae waaraan u deelgeneem het (met datums indien u dit onthou).
Colenso. 15 Desember 1900. Ladismith — ?
Spioenkop, Klein Tugella.

7. Was u gewond gedurende die oorlog? Nee
Hoeveel keer? nie
Tydens watter gebeurtenis?

2/.....8.

114

8. Was u ooit gevang? nee.

Waar? —

9. Het u ooit ontsnap? —

Deel iets mee i.v.m. die ontsnapping? —

—

—

10. Het u baie skade gely wat u eiendom betref? Ja. Die Engelsman het al my besittings gevat. Vee en Gesaaides

11. Hoeveel van u huisgesin (dit geld slegs die gesinslede wat saam met u in dieselfde huis gewoon het) is gedurende die oorlog?

(a) gewond: Een. (b) gedood nil

(c) Na vrouekampe vervoer? 7. (d) Na krygsgevangenekampe gevoer nil

(e) Hoeveel is in die kampe dood 3.

12. Was u 'n krygsgevangene? nee

Waar was u in daardie tyd? —

—

13. Kan u iets onthou i.v.m. die vredesluiting op 31 Mei 1902? Ja. Die Englse het gesê dat ons oor 5 jaar weer self sal regeer.

Waar was u op daardie tydstip? Frankfort. O.V.S.

14. Deel iets mee i.v.m. een of ander heldedaad wat u kan onthou: Op Boshoek distrik Heidelberg het ek tussen 3 engelse in 'n sloot in gejaag. Die een se been af geskiet, en twee ge-hensop.

15. Vertel een of meer grappie of grappige voorval Een oggend was ons op pad na Lemoenblaas met 'n trop ruiterkommando. Die Tommies het ons voorgelê. Op ons los gebars, my en maat se perd trap toe in 'n gat en val bo-oor hom. Toe hy afkom gryp hy die perd aan die stert. Hol omtrent 200 treë, toe val hy. Ek het toe maar weer sy perd agterna gesit en hom gevang.

16. Het iets werkliks treurig voorgeval wat u diep geroer het? Vertel iets daarvan

Dit was slag Rammelmoord, Daar kry ek toe een môre 'n groot vriend doodlê, En twee gevange. Die Een was Bouwer. Skoolmeester en Van Emmenis van die Artillery, wat ek later moes help doodskiet ander verpligting.

17. <u>Oorlogswoorde</u>: Stel 'n lys van net soveel oorlogswoorde op as wat u kan onthou (veral die woorde wat ons vandag glad nie meer hoor nie of baie selde. Gebruik 'n ekstra vel papier indien nodig. Dink aan krygsterme, byname, oorlogstuig, kossoorte, ens. ens.)

Langtom het ons Ou Stemreg genoem. Die Engelse Groot Kanon het ons Werdas genoem. Van die kossoorte het ons Stormjaers genoem. Dood gooiers. Maag bom.

18. <u>Algemeen</u>: Enige ander belangrike inligting wat u graag wil meedeel:

Al wat ek nou nog wens en vooruitsien is dat die Afrikaner volk nog die boonste trappie van die lees sal bereik, en dan 'n groot fees viering gereel kan word. ter gedagtenis van die Afrikaner volk se verdrukking wat in die verlede gewees het.

G P Brits
HANDTEKENING.

116

KRUGERFEES en SAAMTREK van OUDSTRYDERS.

(Georganiseer deur die Volksfeestekomitee van die Johannesburgse Skakelkomitee).

Saterdag 8, Sondag 9, en Maandag 10 Oktober 1949.

Inligting verstrek deur Oudstryders wat deelgeneem het aan die Vryheidstryd 1899 - 1902 en wat die Feesverigtinge in Johannesburg, 1949, bygewoon het.

Volle naam Isak Duncan Powell.

Huidige Posadres P. K. Meyerton. (TVL)

Geboortedatum 29st Mei 1875. Ouderdom 10 Oktober 1949 73. jaar

DEELNAME AAN DIE VRYHEIDSTRYD (1899 - 1902).

1. Waar was u woonagtig by die uitbreek van die oorlog? Vrededorp. Johannesburg.

2. Kan u iets meedeel in verband met die oomblik toe u van die oorlogsverklaring teen Engeland verneem het
Ek was die oggend besig in die smitswinkel toe ek daarvan meegedeel was.

3. In watter Kommando(s) het u diens gedoen? Johannesburg Kommando

4. Onder watter offisier(e) het u diens gedoen? Kommandant Ben Viljoen

5. Het uself offisiersrange beklee? —

Indien wel, noem die range met die datum naastenby —

6. Noem die veldslae waaraan u deelgeneem het (met datums indien u dit onthou).
27. Okt. 1899. Elandslaagte. 2de Nov. 1899. Ladysmith omsingel
(15de Dec 1899 Colenso. Verlies Van Engelse 7700. Manskap en 10. Kanone.)

7. Was u gewond gedurende die oorlog? Nee.

Hoeveel keer? —

Tydens watter gebeurtenis? —

2/.....8.

117

8. Was u ooit gevang? Ja.

Waar? Toutesberg (Middelburg distr.)

9. Het u ooit ontsnap? —

Deel iets mee i.v.m. die ontsnapping? —

10. Het u baie skade gely wat u eiendom betref? —

11. Hoeveel van u huisgesin (dit geld slegs die gesinslede wat saam met u in dieselfde huis gewoon het) is gedurende die oorlog?

(a) gewond Een (b) gedood Een

(c) Na vrouekampe vervoer? — (d) Na krygsgevangenekampe gevoer —

(e) Hoeveel is in die kampe dood —

12. Was u 'n krygsgevangene? Ja.

Waar was u in daardie tyd? India, Trisanopali, Abanagar Fort.

13. Kan u iets onthou i.v.m. die vredesluiting op 31 Mei 1902? Generaal Delarey kom haal ons in Abadnagar Fort.

Waar was u op daardie tydstip? Abadnagar Fort

14. Deel iets mee i.v.m. een of ander heldedaad wat u kan onthou:

Kommandant Generaal Viljoen stuur my om die nek van 'n bommeksien te gaan regmaak digby Engelse lienies. daar ek hoefsmit op kommando was.

15. Vertel een of meer grappie of grappige voorval Ons was aangejaag as gevangene en moes een aand langs 'n kutbos op 'n bokseil slaap waar die wagte om ons wag staan. Middernag kom daar toe 'n paar rotte tussen ons velskoene wat op 'n hoop lê en die maak toe 'n lol se lawaai dis toe die tommies ~~sk~~ hulle sersant roep en sê. Sarjent! Sarjent! All the boats is ~~running~~ away!

16. Het iets werkliks treurig voorgeval wat u diep geroer het? Vertel iets daarvan

'n Getroue vriend van my wat se kop weggeblaas was deur 'n bom wat langs my gekom het. op Spioenkop.

I

Na die slag van Aluesia Fort het ons die groot kanon "Lady Roberts" met 500 Engelse troepe gevang. En die troepe oor gejaag na Lautesberg toe, en na dit hulle weer terug geja na hulle Komando toe. Ons het toe nog die Kanon gehad, ons het toe die naam "Lady Roberts" uit gevee en "Lady Viljoen" op geskryf. Nadat dit trek ons toe die kanon bo op Lautesberg en stop hom vol dinamite, en hom op geblaas, vandag is daar nog stukke van hom in Pretoria sê Museum. Die selfde nag agter die kanon se opblaas toe het Generaal Viljoen gespioen om te kyk waar hy met sy manskappe kan deur om te vlug want die Engelse is rontom ons. Die nag het ons toe sonvar ons perde geneem en deur gevlug party het sonvar oor die Khakies gery. 'n Paar van ons manskappe was agter-

II

bly want ons het nie perde gehad nie. En ek was saam met die klomp wat agter gebly het. Ons het toe die 5 man wat agter gebly het in 'n gat in die berg weggekruip. Maar ongelukkig het 'n Kaffir ons by die Engelse gaan verraai. Toe kom die troepe soos 'n roos swerm bye rond om ons aan en die aarde het eindelik geruk soos hulle aan kom. Toe hulle so aan kom was die Kaffir heel voor loop hy en speel met die asegaai voor die Offesiere. Toe hulle voor die gat kom skreeu hulle vir ons om uit te kom. Voor ons wou uit die gat gaan vat ek my geweer en wou die kaffer skiet. Toe se die Hollander Mnr Onderstal. "Gode verdome moet tog nie skiet nie". Want die Engelse sal ons dood skiet in die gat. Toe ons buite die gat staan toe sê 'n Boere offesier "Gooi weg julle gewere en Patroon bandé" Toe se ons almal nee ons sal ons nie self ontwapen nie

III

Toe kom hulle en ruk ons patroon bande van ons af en gooi die gewere een kant toe. Na dit jaag hulle ons toe aan tussen die troepe tot waby hulle laër. En daar van daan het hulle ons toe weer aangejaa per voet na Middelburg sonder kos net die harde klinkers wat hulle ons gegee het om te eet. Toe ons die môre na Pretoria weggestuur word moes ons in bees trokke gery het met vier gewapende tommies by ons in die trok. Toe ons in Pretoria afklim toe ja hulle ons in die straat af na die randjies toe waar daar 'n soort van 'n tronk is, daar het ons toe die nag geslaap tot die volgende môre. Om nege uur kom Gen Botha en Kitchener met 'n paar Offesiers na die Offiee. waar hulle ons toe laat roep het met die Engelse troepe. Ons was toe vyf stuks wat voor gekom het. Dis Mnr Onderstal. Mnr Laurie Mnr J B. Powell en ek Mnr L.D. Powell maar die

vyfde een se naam is onbekend.
Toe ons daar kan vra die een
Offesier of ons die "Parol" wil
teken om huistoe te gaan. Toe sê
ons nee ons is krygsgevangne geneem
en stuur ons weg as krygsgevangne.
Toe sê Lord Ketchener en Gen
Boeler. dat hulle ons na 'n plek
in Indiá sal stuur waar ons
almal sal dood gaan aan die
koors. Toe seg die Halander
"Gode verdome waar julle kan
lewe sal ons ook lewe al stuur
julle ons na die Hell sal ons
daar ook lewe." Agter dit het hulle
ons name afgeskryf. Toe kyk
Gen Boeler en Ketchener na mekaar
omdat ek en my neef altwee Engelse
vane het. Toe se hulle vir ons
waar julle is mos Britse onder-
dane. Hulle sal ons twee alleen
weg stuur na die breekwater.
Toe seg ons dat hulle in die
boeke in Pretoria kan gaan kyk
dat ons al twee. burgers is
van die Rand. Toe stuur hulle

V

ons weg na Indië. Dis ons Vaderland sal ons stry en ly tot die dood toe. Toe ons in Indië land staan die Engelse vrouens en Koelies by honderde om te kom kyk na die wilde nasie wat hulle van gehoor het. Ons is 'n swart en bruin nasie en lyk soos bobbejane met lang hare. Toe ons van die skip af klim en by hulle verby marsheer toe groet ek en my neef hulle op Engels. "Ou my God" sê een van die vrouens uit een van die ander, dis dan ons eie nasie hulle lyk dan nes ons en praat die selfde taal, en watter skande is dit nie dat ons gehoor het dat dit 'n wilde nasie is. hulle behoort hulle te skaam"

Ek is jammer dat ek party van die datums vergeet het. Maar herdie wat hier geskryf is is die reine waarheid.

Ou Stryder

Mnr. I. D. Powell.

17. Oorlogswoorde: Stel 'n lys van net soveel oorlogswoorde op as wat u kan onthou (veral die woorde wat ons vandag glad nie meer hoor nie of baie selde. Gebruik 'n ekstra vel papier indien nodig. Dink aan krygsterme, byname, oorlogstuig, kossoorte, ens. ens.)

In India het ons geetjies in die brood gekry wat ons moes eet. Toe ons dit agter kom stuur ons die brood na die Offisiers om na te kyk en daardie dag moes ons toe sonder brood en kos bly. want hy se die geetjie het waar in die brood gekruip!

18. Algemeen: Enige ander belangrike inligting wat u graag wil meedeel:

Dit was die aand op Oom Paul Kruger se verjaarsdag in Trisenopoli Kamp waar ons speletjies gehad het toe daar skote afgevuur was deur Indiaanse wagte en twee Vrystaaters doodgeskiet het. In die Indiaanse koerante was geskryf dat ons die tekke wou stoom daarom het hulle vuurwapen op ons gebruik. en dit was 'n leuen..

J. D. Powell

HANDTEKENING.

KRUGERFEES en SAAMTREK van OUDSTRYDERS.

(Georganiseer deur die Volksfeestekomitee van die Johannesburgse Skakelkomitee).

Saterdag 8, Sondag 9, en Maandag 10 Oktober 1949.

Inligting verstrek deur Oudstryders wat deelgeneem het aan die Vryheidstryd 1899 - 1902 en wat die Feesverigtinge in Johannesburg, 1949, bygewoon het.

Volle naam Stephanus. Hermanus. Pieterse.

Huidige Posadres Rietfontein 162,
P.K. Hermina, Oor. Roodepoort

Geboortedatum 18de Augustus 1883 Ouderdom 10 Oktober 1949 66 jaar

DEELNAME AAN DIE VRYHEIDSTRYD (1899 - 1902).

1. Waar was u woonagtig by die uitbreek van die oorlog? Staats - Artillerie Pietoria.

2. Kan u iets meedeel in verband met die oomblik toe u van die oorlogsverklaring teen Engeland verneem het

3. In watter Kommando(s) het u diens gedoen? As Staatsartilleris na Kimberley gestuur (Genl. du. Toit), Genl. Delarey, Genl. Lemmer, Genl. Cilliers, Genl. Delarey, Genl. Liebenberg

4. Onder watter offisier(e) het u diens gedoen? Lt. Thuinsma, Lt Vogel, Lt. Krauter (Staats Artillerie - offisiere)

5. Het uself offisiersrange beklee?

Indien wel, noem die range met die datum naastenby Korporaal (Kort voor die Vrede.

6. Noem die veldslae waaraan u deelgeneem het (met datums indien u dit onthou).

Veertienstroom, Malpo, Donkerhoek, Kommandonek, Olifantsnek, Nooitgedacht Rustenburg (Kort voor Kersfees 1900) Marico-dist. Lichtenburg, Brakspruit, Stompies, Ysterspruit, Hartsrivier, Rooiwal.

7. Was u gewond gedurende die oorlog? Nee

Hoeveel keer?

Tydens watter gebeurtenis?

119

80 Alexandrastraat

Florida

14 Oktober '49.

Mnr. D.P. Goosen
Sek. Volksfeeskomitee
Helpmekaar Hoërseunskool
Johannesburg.

Waarde Heer,

Met betrekking tot "Inligting verstrek deur Oudstryders, Vryheidstryd 1899 - 1902, Feesverrigtinge in Johannesburg 1949," moet ek u meedeel dat ek dit hoog op prys sal stel, as u so goed wil wees om die volgende verbetering te laat aanbring op Vorm 1, alienea 5, wat moet lees:-

"Assistent Veldkornet vanaf September 1900 en later bevorder tot Veldkornet (as opvolger van Veldkornet J.F. Vercueil) en van tyd tot tyd Waarnemende Kommandant onder Genl. C.H. Muller."

Baie jammer om u lastig te val, maar ek het my vorms laat deur die pos ontvang, en het min tyd tot my beskikking gehad om die vorms behoorlik te voltooi.

Met die meeste agting
Die uwe
P. Eduard Minnaar
. (P. Eduard Minnaar)

1 Bylae

119

Informasie vir die geskiedskrywer;-

Die Regering het dit nodig geag om Veldkornet J.F. Vercueil, wat ook Onder Naturelle Kommissaris was, te benoem tot Naturelle Kommissaris van die distrik. Die Naturelle stamme, wat groot en magtig was, in die Laeveld van Middelburg, het begin voel asof hul aan hulle self oorgelaat was. Die Engelse het natuurlik ook probeer om hulle invloed te laat geld en was ons verplig om die Naturelle hulle onderhorigheid aan ons, te laat besef. 'n Beter keuse vir bogenoemde amp, as Jan Vercueil, kon die Regering nie gedoen het nie. Hy het verskillende Naturelletale sowel as die naturel self, met al sy gewoontes en sedes, geken, en sy naam was gunstig bekend by die kapteins.

(Vir die kommando, was Veldkornet Vercueil 'n mooi figuur, aangename persoonlikheid en 'n dapper offisier; eerlik en regverdig.)

Florida
14.10.'49.

(P. Eduard Minnaar)

120

8. Was u ooit gevang? Nee

Waar? ―

9. Het u ooit ontsnap? ―

Deel iets mee i.v.m. die ontsnapping? ―

10. Het u baie skade gely wat u eiendom betref? Geen salaris meer ontvang nie en alles verloor.

11. Hoeveel van u huisgesin (dit geld slegs die gesinslede wat saam met u in dieselfde huis gewoon het) is gedurende die oorlog?

(a) gewond ― (b) gedood ―

(c) Na vrouekampe vervoer? (d) Na krygsgevangenekampe gevoer

(e) Hoeveel is in die kampe dood ―

12. Was u 'n krygsgevangene? ―

Waar was u in daardie tyd? ―

13. Kan u iets onthou i.v.m. die vredesluiting op 31 Mei 1902? ―

Waar was u op daardie tydstip? Jakkalsfontein Dist Wolmaranstad.

14. Deel iets mee i.v.m. een of ander heldedaad wat u kan onthou: In die geveg te Hartsrivier (waar Lord Methuen gevange geneem is) het A. Cornelius (Staats-Artilleris) in die hewige geveg tussen die Engelse ingejaag, en homself aan 'n uitstekende ryperd, met 'n splinternuwe saal en toom gehelp, wat aan 'n Engelse Offisier behoort het. Daar Cornelius 'n muil vir 'n ryperd gehad het, het hy homself gehelp om beter oor die weg te kom.

15. Vertel een of meer grappie of grappige voorval Brakspruit, naby Hartsrivier Gedurende genoemde geveg het 'n bobbejaan op 'n muil vanaf die Engelse gekom en tussen die Boere gekom. Aan die saal was twee kassies vol met Leemetford-patrone. Die Boere het die "Ta" welkom ontvang en hy het nog 'n tydlank by hulle gebly.

16. Het iets werkliks treurig voorgeval wat u diep geroer het? Vertel iets daarvan Izak Koen, 'n staats artilleris wat 'in 'n Engelse offisiers uniform gekleed was, is op Jakkalsfontein gevang en hy is onverhoord geblindoek en doodgeskiet.

121

17. **Oorlogswoorde**: Stel 'n lys van net soveel oorlogswoorde op as wat u kan onthou (veral die woorde wat ons vandag glad nie meer hoor nie of baie selde. Gebruik 'n ekstra vel papier indien nodig. Dink aan krygsterme, byname, oorlogstuig, kossoorte, ens. ens.)

Byname: Vaalgras (ekself)
Poena (A. Cornelius)
Verewa }
Spider } Twee broers V.d. Heever.
Beesvleis was nooit anders genoem as "Pille"

18. Algemeen: Enige ander belangrike inligting wat u graag wil meedeel:

Op Leeukop - Wolmaranstad - het ons op die plaas van Mnr. H. van Rensburg gekom, waar 'n trop skape in 'n kraal gejaag is en met bajonette doodgesteek was. Onder die dooies het ons nog lewendige skape uitgehaal. Op Hartbeesfontein, na die Engelse kolonne daar deurgetrek het, het ons daar aangekom en 'n hele paar varke gekry, waarvan die een boud afgesny is en die nog lewende diere só aan hulle lot oorgelaat is. Ons het hulle toe die genadeskoot gegee!

S. H. Pieterse
HANDTEKENING.

KRUGERFEES en SAAMTREK van OUDSTRYDERS.

(Georganiseer deur die Volksfeestekomitee van die Johannesburgse Skakelkomitee).

Saterdag 8, Sondag 9, en Maandag 10 Oktober 1949.

Inligting verstrek deur Oudstryders wat deelgeneem het aan die Vryheidstryd 1899 - 1902 en wat die Feesverigtinge in Johannesburg, 1949, bygewoon het.

Volle naam JAMES FLANAGAN

Huidige Posadres P.K. Fochville

Geboortedatum 9/1/1879 Ouderdom 10 Oktober 1949 70 jaar

DEELNAME AAN DIE VRYHEIDSTRYD (1899 - 1902).

1. Waar was u woonagtig by die uitbreek van die oorlog?

p/a Polisie, Johannesburg

2. Kan u iets meedeel in verband met die oomblik toe u van die oorlogsverklaring teen Engeland verneem het

Ongeveer 12 of 13 Oktober 1899 was ek op diens in Pritchardstraat en by die Queens Hotel was 'n klompie Engelse wat 'n naturel na my gestuur het om my om my pas te vra. Ek was jonk en gretig om teen die Engelse te gaan veg.

3. In watter Kommando(s) het u diens gedoen? (1) Polisie Kommando (2) Rooi Regeringskorps.

4. Onder watter offisier(e) het u diens gedoen? (1) Komdt. van Dam (2) Gen. B. Viljoen (3) Gen. Wynand Viljoen (4) Kapt. Andries du Toit & Komdt. Piet Joubert

5. Het uself offisiersrange beklee? Adjudant van Rooi Regeringskorps

Indien wel, noem die range met die datum naastenby

Adjudant ±9 maande voor ek wapen afgelê het.

6. Noem die veldslae waaraan u deelgeneem het (met datums indien u dit onthou).

30/10/1899 Ladysmith (Natal)
15/12/1899 Colenso
±16/1/1900 Colesberg
Abrahamskraal.
± Mei 1901 Dalmanita
1/1/1902 Elfesia

7. Was u gewond gedurende die oorlog? Nee

Hoeveel keer?

Tydens watter gebeurtenis?

2/.....8.

123

8. Was u ooit gevang? Nee.

Waar?

9. Het u ooit ontsnap? —

Deel iets mee i.v.m. die ontsnapping?

10. Het u baie skade gely wat u eiendom betref? Nee

11. Hoeveel van u huisgesin (dit geld slegs die gesinslede wat saam met u in dieselfde huis gewoon het) is gedurende die oorlog?

(a) gewond: geen (b) gedood geen

(c) Na vrouekampe vervoer? geen (d) Na krygsgevangenekampe gevoer geen

(e) Hoeveel is in die kampe dood geen

12. Was u 'n krygsgevangene? Nee

Waar was u in daardie tyd?

13. Kan u iets onthou i.v.m. die vredesluiting op 31 Mei 1902? Ja - onthou dat afgevaardigdes gestuur was. Gen. Wynand Viljoen is afgevaardig deur die Kooi Regeringskoppe.

Waar was u op daardie tydstip? Naby Pelgrimsrust.

14. Deel iets mee i.v.m. een of ander heldedaad wat u kan onthou: (1) Naby Spekboomrivier het Willie du Toit, terwyl twee Engelse hom aangeval het, een se keel afgesny en die ander een geskiet. (2) Ek en 'n maat het een aand vir nooiens gaan kuier. My maat het agtergebly en ek het naby afgesaal om te slaap toe ± 200 Engelse daar verby kom. Ek het tussen hulle deur gery met 3 hand perde sonder dat 'n skoot gevuur is. (3) My maat en ek was op brandwag en het gegaan bo op 'n koppie waar die Engelse ons voorgelê en my maat geskiet was. (4) 'n Bom was geskiet wat voor Komdt Kriel geval het en toe val hy van die perd af. Onder baie kwaai geskut het Faan Deysel terug gejaag en gevind dat Komdt Kriel in 'n erdvark gat ingekruip het.

15. Vertel een of meer grappie of grappige voorval (1) Op Pelgrimsrust by 'n myn het ons 'n stuk of 6 man 'n koekepan by die duin opgestoot en dan ry ons daarmee af. Die koekepan moes deur middel van 'n paal gerem word wat deur 'n gat in die ~~koep~~ koekepan gemaak was en teen die grond vasgedruk word. Sekere Dannhauser wat koekepan moes rem, het gesê dat hout uit sy hand geval het, met gevolg dat koekepan spoor duister geraak en een kerel sy arm gebreek het.
(2). Op 'n plaas waar die eienaar gevange geneem was, was 'n woonhuis half vol met los wol. Ons het op balke gesit en stoei en die een wat afval word deur die ander met die wol toegegooi en later weer oopgekrap. Toe ons een kerel wou oopkrap het hy flou geword van benoudheid en ons moes vreeslik sukkel om hom weer by te kry.

16. Het iets werkliks treurig voorgeval wat u diep geroer het? Vertel iets daarvan
(1) Naby Lydenburg is 'n huis afgebrand en die persone is deur kleurling 'n ent vervoer waar 'n vrou geboorte gegee het aan 'n kind en albei daar oorlede is
(2) Op Colesberg was 4 van ons op patrollie en het 2 Engelse brandwagte teen gekom. Toe hulle vlug is een in die rug geskiet en hy het vreeslik gekerm van pyn en geroep na sy moeder en suster
(3) Toe ons op Lydenburg moes wapens aflê was dit hart verskeurend.

17. <u>Oorlogswoorde</u>: Stel 'n lys van net soveel oorlogswoorde op as wat u kan onthou (veral die woorde wat ons vandag glad nie meer hoor nie of baie selde. Gebruik 'n ekstra vel papier indien nodig. Dink aan krygsterme, byname, oorlogstuig, kossoorte, ens. ens.)

(1) „I spy" vir aankomende bom - bedoelde burgers moet wegkruip. (2) As iets eienaardigs gebeur die uitdrukking „Stadig kêrels ons is van Komdt. Dik eet se mense. (3) „Maagplate" vir Engelse klinkers (4) Lt. A. S. van Staden genoem „A. S. Keervoor." (5) Sers. Pretorius genoem „Broeklos." (6) Sers. Maj. Smit genoem „Vaatjie". (6) Australiers het vinnig getrek en hulle is genoem die „boesmans."

18. <u>Algemeen</u>: Enige ander belangrike inligting wat u graag wil meedeel:

(1). Een keer het ons afgesaal en begin vleis braai toe die Engelse op ons skiet. My perd het weggehadloop en 'n maat s'n het reguit na hom aangestap gekom ten spyte van die gevuur.

(2) Tussen Lydenburg en Machadodorp was daar omtrent 30 waens vlugtende vrouens en kinders. Van agterste wa het Engelse 3 osse met 'n kanon doodgeskiet

(3). My vader is te Spioenkop op 24/1/1900 doodgeskiet. ~~ex~~ My moeder en een broer is ook gedurende die oorlog dood.

J Flanagan

HANDTEKENING.

125

KRUGERFEES en SAAMTREK van OUDSTRYDERS.

(Georganiseer deur die Volksfeestekomitee van die Johannesburgse Skakelkomitee).

Saterdag 8, Sondag 9, en Maandag 10 Oktober 1949.

Inligting verstrek deur Oudstryders wat deelgeneem het aan die Vryheidstryd 1899 - 1902 en wat die Feesverigtinge in Johannesburg, 1949, bygewoon het.

Volle naam Paul Phulkiest Res jacobus v d Merwe

Huidige Posadres 76 house str Elsburg T vaal

Geboortedatum 27 - Agustus 1884 Ouderdom 10 Oktober 1949 65 jaar

DEELNAME AAN DIE VRYHEIDSTRYD (1899 - 1902).

1. Waar was u woonagtig by die uitbreek van die oorlog? Dewetsdorp

2. Kan u iets meedeel in verband met die oomblik toe u van die oorlogsverklaring teen Engeland verneem het

3. In watter Kommando(s) het u diens gedoen?
Kommandand DeVos. O V S.

4. Onder watter offisier(e) het u diens gedoen?
Kommedant DeVos. Kronstaad

5. Het uself offisiersrange beklee? Nee

Indien wel, noem die range met die datum naastenby

6. Noem die veldslae waaraan u deelgeneem het (met datums indien u dit onthou).
ih Kom 3. Kryl Wonteun
volskevier Jasse kraal.-

7. Was u gewond gedurende die oorlog? Nee

Hoeveel keer? —

Tydens watter gebeurtenis?

2/.....8.

 126

8. Was u ooit gevang? Nee

Waar? —

9. Het u ooit ontsnap? Een keer

Deel iets mee i.v.m. die ontsnapping? ik in My Maat Het een Rekord na Generaal De Wet gelei en is byna die engels gevang in toe het

10. Het u baie skade gely wat u eiendom betref? was weg gejaa Of My vader gegeet in gehaal —

11. Hoeveel van u huisgesin (dit geld slegs die gesinslede wat saam met u in dieselfde huis gewoon het) is gedurende die oorlog?

(a) gewond ______ (b) gedood 1 Broer

(c) Na vrouekampe vervoer? ______ (d) Na krygsgevangenekampe gevoer 10

(e) Hoeveel is in die kampe dood My Moeder

12. Was u 'n krygsgevangene? Nee

Waar was u in daardie tyd? op Kommandoe

13. Kan u iets onthou i.v.m. die vredesluiting op 31 Mei 1902? op Kroonstaad wapen af gele

Waar was u op daardie tydstip? in Des Kroonstat

14. Deel iets mee i.v.m. een of ander heldedaad wat u kan onthou: ik in My Maat Was gestier om een Rekord na Generaal De Wet Te Neem en is gevange in Tussen 4 Soldate gevang na Die Laal in Besluyt om weg te jaa in ons het Sonder een het geld uit gekom

15. Vertel een of meer grappie of grappige voorval op Krygskommando was ons in een geveg in Die Rooinek skiet net voor my af die klip waar agter ik lêe in ik Niks of My hoed weg Praat Nie van Die Vel van die Neus My Maat Dank ik is dood

16. Het iets werkliks treurig voorgeval wat u diep geroer het? Vertel iets daarvan Net Die Tyding van die Dood van My Moeder in van My ouste Broer wat geval het

127

17. Oorlogswoorde: Stel 'n lys van net soveel oorlogswoorde op as wat u kan onthou (veral die woorde wat ons vandag glad nie meer hoor nie of baie selde. Gebruik 'n ekstra vel papier indien nodig. Dink aan krygsterme, byname, oorlogstuig, kossoorte, ens. ens.)

____

____

____

____

____

____

18. Algemeen: Enige ander belangrike inligting wat u graag wil meedeel:

____

____

____

____

____

____

____
HANDTEKENING.

KRUGERFEES en SAAMTREK van OUDSTRYDERS.

(Georganiseer deur die Volksfeestekomitee van die Johannesburgse Skakelkomitee).

Saterdag 8, Sondag 9, en Maandag 10 Oktober 1949.

Inligting verstrek deur Oudstryders wat deelgeneem het aan die Vryheidstryd 1899 - 1902 en wat die Feesverigtinge in Johannesburg, 1949, bygewoon het.

Volle naam NICOLAAS CORNELIUS CLAASSEN

Huidige Posadres 184, RAND COLLIERIES, P. K. DALVIEW

Geboortedatum 14-10-1877 Ouderdom 10 Oktober 1949 71 jaar

DEELNAME AAN DIE VRYHEIDSTRYD (1899 - 1902).

1. Waar was u woonagtig by die uitbreek van die oorlog? Roodebank Distrik Standerton

2. Kan u iets meedeel in verband met die oomblik toe u van die oorlogsverklaring teen Engeland verneem het

Die gerugte het al lank die rondte gedoen. Die Volksraadslid het ons voorberei dat oorlog kan uitbreek. Die eerste wat ek egter wis was toe ek opgekommandeer is.

3. In watter Kommando(s) het u diens gedoen? Die Standertonse-Kommando

4. Onder watter offisier(e) het u diens gedoen? Veldkornet GERT BOSHOFF en later onder Gnl. Coen Brits + Kommandant Claassen

5. Het uself offisiersrange beklee? Ja

Indien wel, noem die range met die datum naastenby Veldkornet 15 Desember 1901

6. Noem die veldslae waaraan u deelgeneem het (met datums indien u dit onthou).

DUNDEE, LADYSMITH, SPIOENKOP en Onderbroekspruit waar die Engelse deurgebreek het na Ladysmith

7. Was u gewond gedurende die oorlog? Nee

Hoeveel keer? —

Tydens watter gebeurtenis? —

129

8. Was u ooit gevang? NEE

Waar? —

9. Het u ooit ontsnap? —

Deel iets mee i.v.m. die ontsnapping? —

10. Het u baie skade gely wat u eiendom betref? JA ALLES

11. Hoeveel van u huisgesin (dit geld slegs die gesinslede wat saam met u in dieselfde huis gewoon het) is gedurende die oorlog?

(a) gewond. Geen (b) gedood Geen

(c) Na vrouekampe vervoer? Geen (d) Na krygsgevangenekampe gevoer My VADER.

(e) Hoeveel is in die kampe dood Geen.

12. Was u 'n krygsgevangene? Nee

Waar was u in daardie tyd? —

13. Kan u iets onthou i.v.m. die vredesluiting op 31 Mei 1902? Gnls Botha + Smuts het ons bymekaar geroep in die distrik ERMELO (Gen. Smuts het van die Kaap Kolonie gekom) Hulle het ons laat stem of ons wou aanhou veg of vrede maak. Ons het toe oor die algemeen vir vrede gestem.

Waar was u op daardie tydstip? In die distrik van Bethal.

14. Deel iets mee i.v.m. een of ander heldedaad wat u kan onthou: Ons het uit die hoëveld op 'n plek tussen Brakpan + Benoni (Waar Apex vandag geleë is) gekom. Daar is besluit om 'n winkel + 'n Hotel daar te gaan buit. Kapt. Walter Meers, het my gevra om 'n Korps (ongeveer 100 man) soheen toe te lei aangesien ek welbekend met die ligging van die land daar was. Ons is kwaai deur die Engelse beskiet en ook omsingel. Ons het woes geveg maar met dagbreek was ons nog vasgekeer. Ons het toe besluit om uit te breek + die Engelse linie storm gejaag + deurgebreek in die rigting van Springs na Blesbok spruit — so het ons toe met verlies van 4 perde veilig uitgekom.

15. Vertel een of meer grappie of grappige voorval

Ons het een van die Engelse waglê 4 keer in 2 maande se tyd gevang. Toe ons hom die 4de keer vang, het hy al sy klere begin uittrek nog voor ons behoorlik by hom was. Toe aan hom gevra is waarom hy nie eers wag tot hy die bevel kry om uit te trek nie het hy hard aan die lag gegaan + gesê hy wil ons nie ophou nie.

16. Het iets werkliks treurig voorgeval wat u diep geroer het? Vertel iets daarvan

Ons het nog ons posisie by Colenso gehou toe ons deur ons offisiere beveel was om terug te trek. Dit was toe die eerste keer dat ons ons posisie moes verlaat en terug val vir die Engelse.

130

17. Oorlogswoorde: Stel 'n lys van net soveel oorlogswoorde op as wat u kan onthou (veral die woorde wat ons vandag glad nie meer hoor nie of baie selde. Gebruik 'n ekstra vel papier indien nodig. Dink aan krygsterme, byname, oorlogstuig, kossoorte, ens. ens.)

As die Kanonne op ons skiet het ons altyd vir mekaar geskreeu :- Aspaai
Byname :- Ou Tat Ou Blaar omdat hy enige soort blaar gerook het. Jollie

18. Algemeen: Enige ander belangrike inligting wat u graag wil meedeel:

N. C. Claassen
HANDTEKENING.

KRUGERFEES en SAAMTREK van OUDSTRYDERS.

(Georganiseer deur die Volksfeestekomitee van die Johannesburgse Skakelkomitee).

Saterdag 8, Sondag 9, en Maandag 10 Oktober 1949.

Inligting verstrek deur Oudstryders wat deelgeneem het aan die Vryheidstryd 1899 - 1902 en wat die Feesverigtinge in Johannesburg, 1949, bygewoon het.

Volle naam Evert Nicolaas Ferreira.

Huidige Posadres Doornstraat 77^A. Belgravia.
Johannesburg.

Geboortedatum 20 Julie, 1875 Ouderdom 10 Oktober 1949 74 jaar

DEELNAME AAN DIE VRYHEIDSTRYD (1899 - 1902).

1. Waar was u woonagtig by die uitbreek van die oorlog? D.F.S.

2. Kan u iets meedeel in verband met die oomblik toe u van die oorlogsverklaring teen Engeland verneem het
Toe het ons in die laër gestaan op Drie kop toe die oorlogsverklaring aan gekondig is

3. In watter Kommando(s) het u diens gedoen?

4. Onder watter offisier(e) het u diens gedoen? ~~B~~ Du Toit, Genneraal Schoeman.

5. Het u self offisiersrange beklee? ~~Kopperaal~~ Kopperaal
Indien wel, noem die range met die datum naastenby Kopperaal 1899.

6. Noem die veldslae waaraan u deelgeneem het (met datums indien u dit onthou).
Colesberg, 4/1/1900. Rietfontein 20/3/1901
Jasfontein 6/2/1901 Modderrevier, 21/4/1901

7. Was u gewond gedurende die oorlog? Nee
Hoeveel keer? nie gewond
Tydens watter gebeurtenis?

2/.....8.

 132

8. Was u ooit gevang? Ja.

Waar? Die slag na krom~~be~~ elemboog

9. Het u ooit ontsnap? Een maal.

Deel iets mee i.v.m. die ontsnapping? Ek het oor 'n muur geklim en in 'n sloot skuiling gesoek tot dat dit donker geword het; Ek was uit op spioen

10. Het u baie skade gely wat u eiendom betref? Ja.

11. Hoeveel van u huisgesin (dit geld slegs die gesinslede wat saam met u in dieselfde huis gewoon het) is gedurende die oorlog?

(a) gewond: Ek alleen (b) gedood —

(c) Na vrouekampe vervoer? Moeder (d) Na krygsgevangenekampe gevoer 5.

(e) Hoeveel is in die kampe dood 4.

12. Was u 'n krygsgevangene? Ja.

Waar was u in daardie tyd? ~~Bermuda. Die Slag van Kromelemboog~~ Bermuda

13. Kan u iets onthou i.v.m. die vredesluiting op 31 Mei 1902? Ons het die Dikeasie onder teken.

Waar was u op daardie tydstip? Burmuda

14. Deel iets mee i.v.m. een of ander heldedaad wat u kan onthou: Daar by my ontsnapping dat die Engelse ons op 'n Kantjie vas gekeer het, vir 'n tyd ~~pert,~~ van 8 dae.

15. Vertel een of meer grappies of grappige voorval ~~Dat die Toe die Engelse, my gevang het, my kaal uitgetrek het, en my te kaal voet voor die perde uitgejaa het;~~

Na my ontsnaping het ons die engelse vir 8 dae vas gekeer op 'n Kopie.

16. Het iets werkliks treurig voorgeval wat u diep geroer het? Vertel iets daarvan Dat die maat wat langs my gelê het, gewond is, en dat hy geroep het om hulp, daar ek hom nie kom help nie, dit het my diep ont roer deur dat ons gevg het om lewe en dood.

137

17. Oorlogswoorde: Stel 'n lys van net soveel oorlogswoorde op as wat u kan onthou (veral die woorde wat ons vandag glad nie meer hoor nie of baie selde. Gebruik 'n ekstra vel papier indien nodig. Dink aan krygsterme, byname, oorlogstuig, kossoorte, ens. ens.)

18. Algemeen: Enige ander belangrike inligting wat u graag wil meedeel:

E. N. Ferreira.
HANDTEKENING.

KRUGERFEES en SAAMTREK van OUDSTRYDERS.

(Georganiseer deur die Volksfeestekomitee van die Johannesburgse Skakelkomitee).

Saterdag 8, Sondag 9, en Maandag 10 Oktober 1949.

Inligting verstrek deur Oudstryders wat deelgeneem het aan die Vryheidstryd 1899 - 1902 en wat die Feesverigtinge in Johannesburg, 1949, bygewoon het.

Volle naam: Gabriel, Izaak, Jacobus Theron

Huidige Posadres: Kingsway 6 Rossmore Johannesburg

Geboortedatum: 6. Julie 1875. Ouderdom 10 Oktober 1949: 74. jaar

DEELNAME AAN DIE VRYHEIDSTRYD (1899 - 1902).

1. Waar was u woonagtig by die uitbreek van die oorlog? 71 Rissik Straat Braamfontein Joh burg.

2. Kan u iets meedeel in verband met die oomblik toe u van die oorlogsverklaring teen Engeland verneem het

Teen daardie tijd, was ek by een Sekere Mnr. Williams aan huis, toe ons die berig kry, laat oorlog verklaar is teen Engeland die elfde Oktober 1899.

3. In watter Kommando(s) het u diens gedoen? Rydende Polisie

4. Onder watter offisier(e) het u diens gedoen? Genl. van Dam

5. Het uself offisiersrange beklee? nee.

Indien wel, noem die range met die datum naastenby

6. Noem die veldslae waaraan u deelgeneem het (met datums indien u dit onthou).

30 Oktober bij Ladysmith Natal; verskillende veldslae daarna om Ladysmith, soals Platrand, en daarna na Colesko[p] Colesberg, en daar van daan na Stormberge en toe na Bloemfontein, na Abrahamskraal, waar ons President Kruger ontmoet het; hier het hul my perd doodgeskiet en my broer gewond, en toe is Ek met Helgaard de Jager saam na Bloemfontein

7. Was u gewond gedurende die oorlog? (nee)

Hoeveel keer? (nee)

Tydens watter gebeurtenis? (nee)

8. Was u ooit gevang? nee. Behalwe by oorgawe van Johannesburg

Waar?

9. Het u ooit ontsnap? nee.

Deel iets mee i.v.m. die ontsnapping? niks

10. Het u baie skade gely wat u eiendom betref? Perd, saal en toom.

11. Hoeveel van u huisgesin (dit geld slegs die gesinslede wat saam met u in dieselfde huis gewoon het) is gedurende die oorlog?

(a) gewond geen (b) gedood geen

(c) Na vrouekampe vervoer? geen (d) Na krygsgevangenekampe gevoer geen.

(e) Hoeveel is in die kampe dood niks

12. Was u 'n krygsgevangene? nee

Waar was u in daardie tyd? Hier in Johannesburg, na die oorgawe was ek krygsgevange.

13. Kan u iets onthou i.v.m. die vredesluiting op 31 Mei 1902? Ek was getrou aan my volk tot in 1902.

Waar was u op daardie tydstip? In Johannesburg.

14. Deel iets mee i.v.m. een of ander heldedaad wat u kan onthou: Onder Dr. Krause Speciale Kommandant het ek order gehad om Regter Kok en twee Franse Offesiere te arresteer wat die myne wil opblaas, en hul te vervoer na die Ford.

15. Vertel een of meer grappie of grappige voorval

16. Het iets werkliks treurig voorgeval wat u diep geroer het? Vertel iets daarvan

17. **Oorlogswoorde:** Stel 'n lys van net soveel oorlogswoorde op as wat u kan onthou (veral die woorde wat ons vandag glad nie meer hoor nie of baie selde. Gebruik 'n ekstra vel papier indien nodig. Dink aan krygsterme, byname, oorlogstuig, kossoorte, ens. ens.)

18. **Algemeen:** Enige ander belangrike inligting wat u graag wil meedeel:

G. J. J. Theron

HANDTEKENING.

KRUGERFEES en SAAMTREK van OUDSTRYDERS.

(Georganiseer deur die Volksfeestekomitee van die Johannesburgse Skakelkomitee).

Saterdag 8, Sondag 9, en Maandag 10 Oktober 1949.

Inligting verstrek deur Oudstryders wat deelgeneem het aan die Vryheidstryd 1899 - 1902 en wat die Feesverigtinge in Johannesburg, 1949, bygewoon het.

Volle naam Pieter Ignatuis Michael van Staden

Huidige Posadres Susterstroom P.k Mackmaar

Geboortedatum 18 : 3 : 1880 Ouderdom 10 Oktober 1949 69 jaar

DEELNAME AAN DIE VRYHEIDSTRYD (1899 - 1902).

1. Waar was u woonagtig by die uitbreek van die oorlog? Lydenburg.

2. Kan u iets meedeel in verband met die oomblik toe u van die oorlogsverklaring teen Engeland verneem het Nee

3. In watter Kommando(s) het u diens gedoen? Lydenburg Kommando

4. Onder watter offisier(e) het u diens gedoen? 1) Gen. Muller 2) Kommadant Schoeman, 3) Gen. Ben Viljoen

5. Het uself offisiersrange beklee? Nee

Indien wel, noem die range met die datum naastenby

6. Noem die veldslae waaraan u deelgeneem het (met datums indien u dit onthou).
In Ladysmith Slag van Spioen kop, Dongela Platrandse storm en klim gevagte. En al die klein gevegte om, n Ladysmith

7. Was u gewond gedurende die oorlog? Ja

Hoeveel keer? 2 maal

Tydens watter gebeurtenis? By Spioenkop en Biggersberg.

2/.....8.

138

8. Was u ooit gevang? Nee

Waar?

9. Het u ooit ontsnap? Nee

Deel iets mee i.v.m. die ontsnapping?

10. Het u baie skade gely wat u eiendom betref? Ja

11. Hoeveel van u huisgesin (dit geld slegs die gesinslede wat saam met u in dieselfde huis gewoon het) is gedurende die oorlog?

(a) gewond

(b) gedood ~~1 in~~ kamp

(c) Na vrouekampe vervoer? 4 Susters

(d) Na krygsgevangenekampe gevoer 2

(e) Hoeveel is in die kampe dood 1 in kamp dood

12. Was u 'n krygsgevangene? Nee.

Waar was u in daardie tyd?

13. Kan u iets onthou i.v.m. die vredesluiting op 31 Mei 1902? ~~Ons~~ Net opdrag gekry van Gen. Muller om wapen neer te lê op ~~Baromal~~ Balmoral. Terwyl ons die President deur gebring het. Ons was 15 in getal

Waar was u op daardie tydstip? In Pretoria Distrik

14. Deel iets mee i.v.m. een of ander heldedaad wat u kan onthou: Spionkop handgemeen geraak met die Engelse Dongula het ons kannonne van die Engelse gevat.

15. Vertel een of meer grappie of grappige voorval In so 'n moeilike tyd het jy nie tyd gehad vir grappe nie.

16. Het iets werkliks treurig voorgeval wat u diep geroer het? Vertel iets daarvan Hulle het twee van my beste vriende langs my dood geskiet, waar ek self die een op my perd moes laai om hom uit te bring. Dit is met een Bom plaas gevind by Pondrif Laagsmite

139

17. Oorlogswoorde: Stel 'n lys van net soveel oorlogswoorde op as wat u kan onthou (veral die woorde wat ons vandag glad nie meer hoor nie of baie selde. Gebruik 'n ekstra vel papier indien nodig. Dink aan krygsterme, byname, oorlogstuig, kossoorte, e.s. ens.)

moenie skiet, want dit is ons mense
Drie vrouens uit die hande van die kaffers gered
terwyl ons hulle vermomp het met 'n kakie drag.
en die kaffers het ons aangesien vir kakkies. Ons het hulle
vertel dat ons opdrag gekry het van hulle Offesier
van Harry Hawer: wat in krugerspos gewoon het
ons het die res van die kaffers weg gekry, maar ses kaffers het daar gebly
nou kan u self dink wat het geword van hulle.

18. Algemeen: Enige ander belangrike inligting wat u graag wil meedeel:

'n Boer wat 'n joiner geword het. Ek noem hom nie anders
as 'n verraaier van ons volk en 'n moordenaar
van ons vrouens in die konsetrasie kamp.
Harry Hawer wat die kaffer bende onder hom
gehad het, die tweede, Fors louw van krugerspos
wat 'n joiner korps onder hom gehad het.
sy korps het bestaan uit 25 joiners. waar ons 8 gevange geneem
het en weg gestuur het om sakke te gaan haal.

PJ M van Staden
HANDTEKENING.

Nou wil ek iets vertel van dat ons terug gevlug het
van Ladysmith af. van Lydenburg kommando!
van ons dapperre veg Gen. Ben Viljoen, en Gen.
Muller. Wat die Engelse kommando keer op keer terug
gehou het, dat hulle nie in volle vaart kon trek nie.
Op Delmanieta sien ons alweer sy helde dade met
Lydenburg kommando. Die tweede: die slag van Swart
Koppies; en die derde: die slag van Masipsedrif.
Nou kom ons by ou Lady Roberts, wat soos 'n Olifant
daar gestaan het wat almal voor bang was.
Wie het hom uit getrek? Ben Viljoen en Gen.
muller, met die Lydenburg kommando. het hom uit
sy vestings gebreek. En waar is nog al die klein
gevegtes wat ek nie nou eers noem nie

KRUGERFEES en SAAMTREK van OUDSTRYDERS.

(Georganiseer deur die Volksfeestekomitee van die Johannesburgse Skakelkomitee).

Saterdag 8, Sondag 9, en Maandag 10 Oktober 1949.

Inligting verstrek deur Oudstryders wat deelgeneem het aan die Vryheidstryd 1899 - 1902 en wat die Feesverigtinge in Johannesburg, 1949, bygewoon het.

Volle naam Hendrik Johenis Marthinis Matthijsen

Huidige Posadres 59 Hullstraat Vrededorp

Geboortedatum 1879: 70 jaar 4 maande Ouderdom 10 Oktober 1949 70. 4 maande jaar
Lofpenie

DEELNAME AAN DIE VRYHEIDSTRYD (1899 - 1902).

1. Waar was u woonagtig by die uitbreek van die oorlog? —
Indie artillerie Barrex Pretoria

2. Kan u iets meedeel in verband met die oomblik toe u van die oorlogsverklaring teen Engeland verneem het Ja
Die dag wat die oorlog verklaring aan Britange was ik volksraadwag, en het ik omtrent 6 voet van die President se troon afgestaan, op diens. Die President wou nie ✕ tekent nie
✕ die verklaring tekent nie Hy het ge se Britange is in Eu groot — en mogtigge sterk en goed gewapende ✕
✕ moonheid toe teken Hy en se fullie het my geforseer om te teken. Maar ik was my ... [illegible]

3. In watter Kommando(s) het u diens gedoen? Bij die Pretoria Komando als artillres

4. Onder watter offisier(e) het u diens gedoen? Majoor f Wolmarans en sy kaptein Pretorius

5. Het uself offisiersrange beklee? Ja als Kaptein Beoorder [illegible] majoor frans ✕ Wolmarans
Indien wel, noem die range met die datum naastenby datums onthou ik nie ✕
✕ Maar wat Ik wel onthou dit is ongeveer een maand naa die groot slag ✕ van spioenkop daar het ik met ✕
✕ Die Duitse kroep kanon 7 meiliemeter genaamd ... Bom oor die 200 kakies doodge[skiet]

6. Noem die veldslae waaraan u deelgeneem het (met datums indien u dit onthou).
1 van die Beikorsberg Plaklaagte en waar Komadant Kok se kommando gevang is ... die naam ... — met die selfde kanon ... boloon ... uitgeplatter
en nou die groot slag bij Modderlaagte na Lydysmith 7 engelse kanonne ...

7. Was u gewond gedurende die oorlog? Ja Lydy robert die groot kanon bom net oor mij kop
Hoeveel keer? omtrent 6 tree van my of ik was amper versmoor onder die ...
Tydens watter gebeurtenis? dit was naa die slag van Colenso een stuk van die bom
tref my teen die binnekant van my regter been ik val met my regter —
— skoeller teen en Klip ik ... gekrij ... my been en skoer ... af ik slee sooen tikkie en die pijn bedaar so bietjie ik spring op en op my perd maar ik voel sleg ✕

Hande in onskuld fullie al moet weg

ingelas,
+ Dit is sleg maar toe wordt gelukkig donker, nou weet ik nie watter kant toe is my mense nie pulle weet ook nie wat van mei geword het nie
majoor Wolverans het meen ik is dood of gevang. Ik het gerei angery
Ik is nou baie siek my been is so seer ik klim van my per of ik val ek
kannie op my been trap nie byiste seer, ook is my skouer baie seer
ik kan my hand skaars optel vreeslijk Dors is ik nou ik saal of
ik kry skaars die saal van die perd af ik besluit om nou maar
hier in die hooge gras nou maar te slaap met allegsikkel het
ik die halterrien van die halter af en kry die perd aankem gespan
nou het ik net maar die een gedate. en dit is hier bly ik tot more
Dagbreek dan sal ik spoein waar die Engelse is en ook waar
my mense is! Ik gaan le in my saal en dit reent ik is pap nat
vreeslik dors en Honger. Ik staan weer op dit is donker maar niks sien ik
nie veel waar ik op ik nie plekkies water kan kry soo hier en daar kry
ik tog kleine klitjis water soo sukkel ik in die donker nag en water nat
die rentjie is toe verby ik gaan le maar weer in die saal om te slaap maar
voor ik slaap het ik my Heere vertel van my toestand waar in
ik nou verkeer! als een jong outlers het ik my Heere geken Ik was
21 eentwintig jaar oud! Die volgende moore kan ik trap op my been
ook kan ik my skouer roer. Ik het my perd opgesaal opgeklim
en die eerste rigting wat wat bring op my laar afgedaan van
Honger; en van daar die oomblik of was ik beter en die been
en skouer het nooit erger geword nie nou bak my been
en skouer my soo hender, ik kry nou swaar met my been en
skouer ik trap swaar op my been my arem kan ik skaars
oplig

141

Was u ooit gevang? Ja 1902 28 Fewarie bij Renoster Kop Dist Bronkhorstspruit

Waar? Renoster Kop Distrik Bronkhorstspruit

9. Het u ooit ontsnap? nee want Kakie het ons rug en rug aan mekaar vasgebint

Deel iets mee i.v.m. die ontsnapping? en ook ons beene [illegible] vas aan bekaar not soos ons arms

Ook soo ons arms vas aan bekaar so mos ons die hele nag sit die Kliprant waar ons sit die Klippe is in ons boude ingeboor ons mos sit

10. Het u baie skade gely wat u eiendom betref? Ja alles verloor ook mij ouers Huis was nie eers 1 Klip van die groot woon Huis te sienne nie

11. Hoeveel van u huisgesin (dit geld slegs die gesinslede wat saam met u in dieselfde huis gewoon het) is gedurende die oorlog?

(a) gewond — (b) gedood Net mij Een Broer Leop Groenpunt

(c) Na vrouekampe vervoer? — (d) Na krygsgevangenekampe gevoer —

(e) Hoeveel is in die kampe dood —

12. Was u 'n krygsgevangene? Ja

Waar was u in daardie tyd? Scheepers Kamp en vandaar na Amet nagerfoed daar het generaal Delarey ons gaan haal Ik was ook by Harde gaar bij na pland op die 35 wat 16 Dag op die Hoëberg

13. Kan u iets onthou i.v.m. die vredesluiting op 31 Mei 1902? Ja toe het ik nog gevang en in daarie tyd toe die Genraals na Vreening was met die vred was ik gevang vandaar na India

Waar was u op daardie tydstip? bij Renoster Kop gevang vandaar na Pretoria Kamp

14. Deel iets mee i.v.m. een of ander heldedaad wat u kan onthou: By Sijdsmith Platrand daar het die Engelse Een Kanon in die tonnel gehad Hij Koop op spoor Hij Kom Efens uit dan vuur hij en weg is hij soo shiet ons Elke gag mekaar maar Ik wint Hom toe uit Ik stel die tuitse 7 meiller Kroep Kanon haar sijn waar elk slag die Blitsie uit daan, Ik wag mij Kans mooi of net hij weer sijn neus uitsteek, toe was Klaar en tegou vir Engelsman Ik vuur Hom In sij Bek die hele loop flenters die Kannenier Dood en nog Een Dood Dit was die End Hy wag tie

15. Vertel een of meer grappie of grappige voorval Daarie tyd was die Duitsers wag bij mij Konon, en Een van die Duitsers was soo en Entje van mij Kanon of dit was voor die Engelse Konon stikkent was en toe hy daar op staan. Ik sa die wag pas daar blits hij hij hardloop Hij vergeet om sijn broek te hou daa hij hardloop hard die Brakop en potjie hom onderstebo net by 'n Erdvarkgat hij steek sij Kop diper in die gat, hij [illegible] sij agter of liwer sijn Boud steek hoog uit die bom Barst net agter en Een Klip slaat op die Enbalt [illegible] daar uit [illegible] Hy het mij Eina mij Boet

16. Het iets werkliks treurig voorgeval wat u diep geroer het? Vertel iets daarvan van Biekeesberg gaan Ik op verlof Pretoria toe toe Ik daar land was daar was daar en boodskap Ik moet nie na Biekeesberg teruggaan nie mij Kanon is Kroonstad in die Vrijstaat, Ik gaan toe daarheen en toe ik ongeveer 50 jaards van mij Kanon af Kom Een van mij manne Pieter

[illegible]

17. Oorlogswoorde: Stel 'n lys van net soveel oorlogswoorde op as wat u kan onthou (veral die woorde wat ons vandag glad nie meer hoor nie of baie selde. Gebruik 'n ekstra vel papier indien nodig. Dink aan krygsterme, byname, oorlogstuig, kossoorte, ens. ens.)

Een dag of liwers nag is ik en een van mij maats op nagdiens na by Ermelo dit is donkermaan ons hoor eits loop ik spring op en se Holt wie-is daar meiden kind was die andwoord van in Kaffer meid, nou weet ons nie wat dit beteken nie ons gaan nader ik se aan die meid waar gaan jij Huis toe die Engels man het ons daar by die Kamp gebring mij Kinders is nog daar

18. Algemeen: Enige ander belangrike inligting wat u graag wil meedeel:

Die slag van vlakLaagte daar het ons die oorlog verloor Ik het dit gesê toe Komedant Generaal piet Joubeer Hou op striet die Engelse vlug moenie agter na dit nie laat staan hulle laat vlug to heil ik als ingong-soldaat dat ik die Konnon vier moet staak na die Harde dag segeweg to roep ik uit nou het ons die oorlog virloor en so was dit

Kaptein H. J. M. Matthijsen

HANDTEKENING.

143

KRUGERFEES en SAAMTREK van OUDSTRYDERS.

(Georganiseer deur die Volksfeestekomitee van die Johannesburgse Skakelkomitee).

Saterdag 8, Sondag 9, en Maandag 10 Oktober 1949.

Inligting verstrek deur Oudstryders wat deelgeneem het aan die Vryheidstryd 1899 - 1902 en wat die Feesverigtinge in Johannesburg, 1949, bygewoon het.

Volle naam CHRISTIAAN JACOB JOHAN KRUGER

Huidige Posadres SNT BRIDE'S LAAN 74 MAYFAIRWEST JHB.

Geboortedatum 28/9/1885 Ouderdom 10 Oktober 1949 64 jaar

DEELNAME AAN DIE VRYHEIDSTRYD (1899 - 1902).

1. Waar was u woonagtig by die uitbreek van die oorlog? OP ELIZA BY SANNIESHOF LICHTENBURG DIST

2. Kan u iets meedeel in verband met die oomblik toe u van die oorlogsverklaring teen Engeland verneem het

ONS WAS NOG BESIG OM FAMILIE TE ONTHAAL ~~TO~~ OP DIE OOMBLIK TOE DIE BERIG AAN ONS VERSTREK IS. EN TOE WAS DIT NET EEN REP EN ROER, WANT DIE FAMIELIE MOES WEER IN ALLER HAAS TERUG HUISTOE.

3. In watter Kommando(s) het u diens gedoen? GENL. DELAREY KOMMANDO

4. Onder watter offisier(e) het u diens gedoen? KOMMANDANT H.C. VERMAAS HOOFVELDKORNET A VISSER ASST. VELDKORNET H.C. VERMAAS JNR.

5. Het uself offisiersrange beklee? NEE

Indien wel, noem die range met die datum naastenby —

6. Noem die veldslae waaraan u deelgeneem het (met datums indien u dit onthou).

YSTERSPRUIT. RODIWAL RAMKAMP VLUG EN SLAAN SLAG BY KLERKSDORP.

7. Was u gewond gedurende die oorlog? NEE.

Hoeveel keer? —

Tydens watter gebeurtenis? —

2/.....8.

8. Was u ooit gevang? NEE

Waar? —

9. Het u ooit ontsnap? —

Deel iets mee i.v.m. die ontsnapping? —

10. Het u baie skade gely wat u eiendom betref? BESLIS JA. ~~ONS~~ EK HET NIKS GEHAD OM MEE TE BEGIN NIE NIE EERS GELD OM 'N DIER TE KOOP NIE

11. Hoeveel van u huisgesin (dit geld slegs die gesinslede wat saam met u in dieselfde huis gewoon het) is gedurende die oorlog?

(a) gewond: NIEMAND (b) gedood 1 BROER. WAS OOK NOG 'N PENKOP

(c) Na vrouekampe vervoer? GEEN (d) Na krygsgevangenekampe gevoer GEEN

(e) Hoeveel is in die kampe dood —

12. Was u 'n krygsgevangene? NEE

Waar was u in daardie tyd? —

13. Kan u iets onthou i.v.m. die vredesluiting op 31 Mei 1902? ONS WAS VER VAN VERENING AF, EN HET IN GROOT SPANNING VERKEER TOT DAT DIE RAPPORT ONS BEREIK BEREIK HET.

Waar was u op daardie tydstip? PLAAS DOORNBULT LICHTENBURG DIST

14. Deel iets mee i.v.m. een of ander heldedaad wat u kan onthou: MET DIE KNYPTANG BEWEGING WAT DIE ENGELSE UITGEVOER HET MET DIE DOEL OM DIE WESTRANSVAALSE KOMMANDO'S TE VANG, HET ONS BURGERS SONDER ENIGE OFFISIER IN OORLEG MET MEKAAR DAAR IN GESLAAG OM OP DIE ONMOONTLIKSTE, OF ONDEURDRINGBAARSTE PLEK IN HULLE LIENIE, NA 10 URE ~~TE~~ SE STAP EN DIE PERDE GELY HET DEUR TE GAAN, SONDER DAT DAAR EEN SKOOT GESKIET IS. DIT WAS IN DIE NAG.

15. Vertel een of meer grappie of grappige voorval AGT DAE VOOR DIE SLAG VAN ROOIWAL, WAS ONS OP DOORNBULT IN 'N KLEIN SKERMUTSELING BETROKKE EN TOE DIT OP SY HEWIGSTE ~~IS~~ WAS, SIEN ONS NIEMAND TE PERD REGUIT NA ONS TOE UITGEJAAG KOM, EN TOE HY BY ONS KOM SOU ONS NIKS ANDERS AS 'N GROOT MAK BOBBEJAAN ~~WAT~~ SIEN WAT MET 'N HANDMAXIM BY ~~ONS~~ HOM OP DIE PERD NA ONS TOE GEKOM HET. ALGEMEEN WAS DIE OPIENIES VAN DIE BURGERS BAIE PITTIG. SOOS BYVOORBEELD SELFS DIE BOBBEJANE IS BEREID, ONTEEN DIE ROOIES DIE WAPEN OP TE NEEM.

16. Het iets werkliks treurig voorgeval wat u diep geroer het? Vertel iets daarvan VIR MY WAS DIE SKOKKENDSTE VOORVAL BY DIE SLAG VAN ROOIWAL. DAT TOE ONS DIE ENGELSE FEITLIK TOT 'N OORGAWE GEDWING ~~WAS~~ HET, IS ONS VAN AGTER DEUR 'N AFRIKANER MET NAME ANDRIES CRONJE WAT IN BEVEL WAS VAN DIE

SIEN AGTER KANT

NATIONAL SCOUTS. ~~GESKIET.~~

EN HY HET MEER VAN ONS BURGERS DOOD GESKIET AS WAT DAAR DEUR DIE ENGELSE GEDURENDE DAARDIE SLAG VOOR HY OP DIE TONEEL VERSKYN. HET ~~DO~~

DIT WAS VIR MY DIE TREFFENDSTE, BLOOT VIR DIE FEIT DAT DIT DIE DAAD WAS VAN N MEDE AFRIKANER WAS.

145

17. Oorlogswoorde: Stel 'n lys van net soveel oorlogswoorde op as wat u kan onthou (veral die woorde wat ons vandag glad nie meer hoor nie of baie selde. Gebruik 'n ekstra vel papier indien nodig. Dink aan krygsterme, byname, oorlogstuig, kossoorte, ens. ens.)

______

______

______

______

______

______

18. Algemeen: Enige ander belangrike inligting wat u graag wil meedeel:

______

______

______

______

______

______

E. J. J. Krüger

HANDTEKENING.

Mnr D Goosen
Helpmekaar
Seuns Hoërskool
JH.

KRUGERFEES en SAAMTREK van OUDSTRYDERS.

(Georganiseer deur die Volksfeestekomitee van die Johannesburgse Skakelkomitee).

Saterdag 8, Sondag 9, en Maandag 10 Oktober 1949.

Inligting verstrek deur Oudstryders wat deelgeneem het aan die Vryheidstryd 1899 - 1902 en wat die Feesverigtinge in Johannesburg, 1949, bygewoon het.

Volle naam Cornelius Johannes Barnard

Huidige Posadres Doornspruit P.K. Foothills

Geboortedatum 21. Maart 1880 Ouderdom 10 Oktober 1949 69 jaar

DEELNAME AAN DIE VRYHEIDSTRYD (1899 - 1902).

1. Waar was u woonagtig by die uitbreek van die oorlog? Krugersdorp

2. Kan u iets meedeel in verband met die oomblik toe u van die oorlogsverklaring teen Engeland verneem het

ja dat ons ons vryheid verloor het was vir my ongeloofliek

3. In watter Kommando(s) het u diens gedoen? Krugersdorp wyk I

4. Onder watter offisier(e) het u diens gedoen? Generaal Kemp Kommandant Sarel Alberts

5. Het uself offisiersrange beklee? ~~Korporaal~~ Ja.

Indien wel, noem die range met die datum naastenby Korporaal.

6. Noem die veldslae waaraan u deelgeneem het (met datums indien u dit onthou).

Colenso 15. Dec. 1899 Ladysmit 30 October 1899 Spijoenkop van begin tot end Dundee Platrand Ladysmit enz. enz.

7. Was u gewond gedurende die oorlog? ~~Krugersdorp~~ lig gewond in Agterbeen

Hoeveel keer? Eenkeer.

Tydens watter gebeurtenis? deur breek na Ladysmit te Pitershewel

 147

8. Was u ooit gevang? Ja.

Waar? Deurbreek te Pieters~~…~~heuvel

9. Het u ooit ontsnap? Nee.

Deel iets mee i.v.m. die ontsnapping? —

10. Het u baie skade gely wat u eiendom betref? Ja.

11. Hoeveel van u huisgesin (dit geld slegs die gesinslede wat saam met u in dieselfde huis gewoon het) is gedurende die oorlog?

(a) gewond 2 stief Broers (b) gedood ′

(c) Na vrouekampe vervoer? my moeder 1 (d) Na krygsgevangenekampe gevoer 1

(e) Hoeveel is in die kampe dood ′

12. Was u 'n krygsgevangene? Ja

Waar was u in daardie tyd? Ceylon. Dyatalawa

13. Kan u iets onthou i.v.m. die vredesluiting op 31 Mei 1902? ′

Waar was u op daardie tydstip? Ceylon.

14. Deel iets mee i.v.m. een of ander heldedaad wat u kan onthou: ek het my Plegte in elke veld slag behoorlik uitgevoer.

15. Vertel een of meer grappie of grappige voorval

ons het een sekere oom Piet gehad wat verhom een gat gegrahet te Colenso waar in hy ge boer het en ver ons jong seuns was det een groot pret als oom Piet uit die gat is om te skreeuw Haaspai, dan loop oom Piet ver wat hy kan na die gat, en det was ver ons een grap om die ou te sien hoe hy in die gat telande kom

16. Het iets werkliks treurig voorgeval wat u diep geroer het? Vertel iets daarvan

Ja op Dundee waar ons so een groot getal van ons jong manne moes verloor en self ook op Spijoenkop en by die Platrant te Ladismith

17. Oorlogswoorde: Stel 'n lys van net soveel oorlogswoorde op as wat u kan onthou (veral die woorde wat ons vandag glad nie meer hoor nie of baie selde. Gebruik 'n ekstra vel papier indien nodig. Dink aan krygsterme, byname, oorlogstuig, kossoorte, ens. ens.)

18. Algemeen: Enige ander belangrike inligting wat u graag wil meedeel:

C. J. Barnard
HANDTEKENING.

11-10-47.

The (Kyk agter op) Vervolg-bladsy No 16

En die boer vrouw slaat hulle by die deur uit, en een van hulle het sy geweer in die huis vir/voor met die spook en ok die arm was seker lam geslaan, en die vrouwe stamp die deur toe, en agter die deur het lang ijster gestaan die word teen die deur gedruk en die vrouw wat geslaan het hou die ijster, en toe begin die swart Duiwel van buite af op die deur schiet die huis in, maar Boer vrouw staan en tot vandag is dit vir ons nog n' wonder werk dat sy nie dood geschiet is. En toe schiet nie wou help begin Mnr Kiffir soebat, die bas Engelsman sal hom dood maak as hy sonder geweer

Die vrouwe het sy geweer gegee (daar aan hom en weg is hulle)

Hierdie name gaan ek noem
Die moeder wat haar dogter te
hulp gesnel het was Mev
M.E. van Rensburg en haar man
was Willie van Rensburg van
Die Plaas Sonheuvel Dist Frankfort O.V.S
en die vrouw wat met die
ijster geslaan het was Annie
Pretorius vrouw van Hans
Pretorius Leeuwklip Dist Frankfort O.V.S
die vermelde persone is
al almal dood selfs die
Boerdogter ook.

Sij was geb. Naude ok van Frankfort

Een vroë more in daardie donkere daë
was 2 boere spione op kop uit op verkenning
en deur hulle verkykers sien hulle twee
soldate stap aan na n' sloot en tussen hulle
sien hulle n' vrouw mens wat hulle saam
sleep maar dit was lang afstand en ièn
van hulle is aan die geweer en toe die
dop klap, los hulle haar en naal stoot toe
Na sij ontset was vertel die dogter 2 kaffir
soldate het haar gegrijp. en sloot toe
aangesleep, maar daardie ièn boere
koel, het ièn kaffir sē arm gebreek.
Ek meen die schut was Jancke, hulle moeder
het hulle gestuur om te gaan melk haal op buur-
plaas naby. 1 sustertje was jonk (die een wat aanvoer
was het siek gewort en is dood

KRUGERFEES en SAAMTREK van OUDSTRYDERS.

(Georganiseer deur die Volksfeestekomitee van die Johannesburgse Skakelkomitee).

Saterdag 8, Sondag 9, en Maandag 10 Oktober 1949.

Inligting verstrek deur Oudstryders wat deelgeneem het aan die Vryheidstryd 1899 - 1902 en wat die Feesverigtinge in Johannesburg, 1949, bygewoon het.

Volle naam PETRUS JOHANNES. REYNECKE

Huidige Posadres WELGELUK P.K. BOTHAVILLE.

Geboortedatum 2e MEI 1880 Ouderdom 10 Oktober 1949 69 jaar

DEELNAME AAN DIE VRYHEIDSTRYD (1899 - 1902).

1. Waar was u woonagtig by die uitbreek van die oorlog? REITZ. DISTRIK LIEBENBERGSVLEI. (PLAAS)

2. Kan u iets meedeel in verband met die oomblik toe u van die oorlogsverklaring teen Engeland verneem het

Ek was nog te onervare en Jonk. ek was maar 19 jaar oud.

3. In watter Kommando(s) het u diens gedoen? KOM. STRUIS, GEN P. DE WET, KOM. L. DAWEL.

4. Onder watter offisier(e) het u diens gedoen? KOM. STRUIS, GEN P. DE WET KOM. L. DAWEL.

5. Het uself offisiersrange beklee? NEE.

Indien wel, noem die range met die datum naastenby —

6. Noem die veldslae waaraan u deelgeneem het (met datums indien u dit onthou).

COLESBERG, LADYSMITH, SANDRIVIER PLATKOP OF GRASKOP

7. Was u gewond gedurende die oorlog? Nee.

Hoeveel keer? —

Tydens watter gebeurtenis? —

150

8. Was u ooit gevang? NEE.

Waar? —

9. Het u ooit ontsnap? NEE.

Deel iets mee i.v.m. die ontsnapping? —

10. Het u baie skade gely wat u eiendom betref? ALLES VERLOOR.

11. Hoeveel van u huisgesin (dit geld slegs die gesinslede wat saam met u in dieselfde huis gewoon het) is gedurende die oorlog?

(a) gewond — (b) gedood EEN.

(c) Na vrouekampe vervoer? GEEN. (d) Na krygsgevangenekampe gevoer TWEE.

(e) Hoeveel is in die kampe dood GEEN.

12. Was u 'n krygsgevangene? NEE

Waar was u in daardie tyd? —

13. Kan u iets onthou i.v.m. die vredesluiting op 31 Mei 1902? PRES STEYN. HET. NA VEREENIGING. AFGEREIS MET DIE VREDSLUITING.

Waar was u op daardie tydstip? WOLMARANSSTAD.

14. Deel iets mee i.v.m. een of ander heldedaad wat u kan onthou: —

15. Vertel een of meer grappie of grappige voorval MET. DIE VELOSSING. VAN. PRES STEYN. TE REITS, HET DIE PRES. MET DIE HAASTIGE. VLUG. SY KEIL + MANEL. AGTERGELAAT, WAAROP OU KEIZER. TERUGGEGAAN HET EN DIE TROTSE EIENAAR GEWORD HET VAN DIE KLEDING STUKKE. TERWYL DIE OU JONG AGTER SY OUBAAS AANJAAG HET DIE KAKIES HOM INGEJA. NAA VRAAG VAN L.G. HET HY HULLE EGTER OP 'N DWAALSPOOR GESTUUR.

16. Het iets werkliks treurig voorgeval wat u diep geroer het? Vertel iets daarvan DIE TREURIGSTE VOORVAL GEDURENDE DIE OORLOG. WAS. MET DIE SLAG. VAN ~~PLATKOP~~ graspan OF GRASKOP PAN. TOE MY BROER DANIE DODELIK GEWOND WAS.

ONS, PRES STEYN SE LYFWAG. HET DIE KAKIES,

BLAAI OM.

AANGEVAL MET DIE DOEL OM. 'N VROUELAER VAN.
HULLE TE VERLOS. MY BROER DANIE IS. GEDURENDE.
HIERDIE GEVEG. DEUR DIE ~~[illegible]~~ BORS GESKIET, VOORDAT ONS.
'N OORWINNING KON AANTEKEN HET ENGELSE VERSTERKING
OPGEDAAG. WAAROP ONS ONDER DIE OORMAG. DIE AFTOG MOES
BLAAS. NADAT ONS MY GEWONDE BROER IN DIE HANDE
VAN 'N BEKENDE. VROU IN DIE. ~~KAM~~ LAER GELAAT HET.
DIE VROUELAER HET WEER IN ENGELSE HANDE GEVAL
~~OP~~ MY BROER IS OP 'N KAMPBED. VASGEMAAK WAAR. HY.
DIE HEELNAG IN DIE RYP GELE HET. (DIT WAS DIE KOUDSTE.
NAG WAT EK IN JARE BELEEF HET). HIERNA HET HY NOG.
28. DAE VAN. MARTELING BELEEF VOORDAT HY DEUR DIE.
DOOD VERLOS IS.

157

17. <u>Oorlogswoorde</u>: Stel 'n lys van net soveel oorlogswoorde op as wat u kan onthou (veral die woorde wat ons vandag glad nie meer hoor nie of baie selde. Gebruik 'n ekstra vel papier indien nodig. Dink aan krygsterme, byname, oorlogstuig, kossoorte, ens. ens.)

18. <u>Algemeen</u>: Enige ander belangrike inligting wat u graag wil meedeel:

P. J. Reynecke.

152

KRUGERFEES en SAAMTREK van OUDSTRYDERS.

(Ge-rganiseer deur die Volksfeestekomitee van die Johannesburgse Skakelkomitee).

Saterdag 8, Sondag 9, en Maandag 10 Oktober 1949.

Inligting verstrek deur Oudstryders wat deelgeneem het aan die Vryheidstryd 1899 - 1902 en wat die Feesverigtinge in Johannesburg, 1949, bygewoon het.

Volle naam PIETER JACOBUS GROVÉ

Huidige Posadres St SWITHINS-LAAN 29
Auckland Park Johannesburg

Geboortedatum 20·1·1885 Ouderdom 10 Oktober 1949 64 jaar

DEELNAME AAN DIE VRYHEIDSTRYD (1899 - 1902).

1. Waar was u woonagtig by die uitbreek van die oorlog? Johannesburg.

2. Kan u iets meedeel in verband met die oomblik toe u van die oorlogsverklaring teen Engeland verneem het
Ek onthou dat die Proklamasie opgeplak gewees het op die hoek van Mark & Rissik strate. Ek het daar naby werksaam waar Kondis se gebou vandag is.

3. In watter Kommando(s) het u diens gedoen? Gen. Ben Viljoen en later onder Kom. Grobbelaar.

4. Onder watter offisier(e) het u diens gedoen? Komdt. Grobbelaar Mostert.

5. Het uself offisiersrange beklee? Nee.
Indien wel, noem die range met die datum naastenby

6. Noem die veldslae waaraan u deelgeneem het (met datums indien u dit onthou).
Irene, Godwin Rivier. Het ook wag gestaan by Machadodorp by Pres. Kruger se spoorwa. Na sy vertrek is ek na Nooitgedacht om Prisoniers op te pas.

7. Was u gewond gedurende die oorlog? Nee.
Hoeveel keer?
Tydens watter gebeurtenis?

2/.....8.

E. R.

8. Was u ooit gevang? ja

Waar? Komatipoort

9. Het u ooit ontsnap? Nee

Deel iets mee i.v.m. die ontsnapping?

10. Het u baie skade gely wat u eiendom betref? Nee

11. Hoeveel van u huisgesin (dit geld slegs die gesinslede wat saam met u in dieselfde huis gewoon het) is gedurende die oorlog?

(a) gewond geen (b) gedood geen

(c) Na vrouekampe vervoer? geen (d) Na krygsgevangenekampe gevoer 3

(e) Hoeveel is in die kampe dood geen

12. Was u 'n krygsgevangene? ja

Waar was u in daardie tyd? Simonstad

13. Kan u iets onthou i.v.m. die vredesluiting op 31 Mei 1902? Niks besonders nie.

Waar was u op daardie tydstip? Simonstad

14. Deel iets mee i.v.m. een of ander heldedaad wat u kan onthou: Niks besonders nie.

15. Vertel een of meer grappie of grappige voorval: —

16. Het iets werkliks treurig voorgeval wat u diep geroer het? Vertel iets daarvan

Niks besonders nie.

153

E. R.

№ 19062 /A

WHEREAS, at the time of the outbreak of hostilities between the Government of Her late Majesty Queen Victoria and the Governments of the late South African Republic and the late Orange Free State, I, the undersigned Pieter Johannes Jacobus Groeve

of* Johannesburg Transvaal

now residing at ..
was a ~~burgher~~ resident of the South African Republic since 1896; and

WHEREAS the said South African Republic has been annexed to, and become part of, the dominions of His Majesty KING EDWARD THE SEVENTH; and

WHEREAS, I am desirous of formally claiming and securing all and sundry the rights and privileges of a British subject, which by reason of the fact of annexation as aforesaid, I am now justly entitled to do;

NOW, THEREFORE, I hereby formally declare that I acknowledge myself to be a subject of His Majesty KING EDWARD THE SEVENTH, and I do sincerely promise and swear that I will be faithful and bear true allegiance to His Most Gracious Majesty, KING EDWARD THE SEVENTH, His Heirs and Successors according to law.

P. J. Groot

Sworn and declared before me at Simonstown

this 31 day of Aug 1902

J. R. Walsh Captain
Special Commissioner.

* Fill in name of farm or town, ward and district. [T.O.

 154

17. Oorlogswoorde: Stel 'n lys van net soveel oorlogswoorde op as wat u kan onthou (veral die woorde wat ons vandag glad nie meer hoor nie of baie selde. Gebruik 'n ekstra vel papier indien nodig. Dink aan krygsterme, byname, oorlogstuig, kossoorte, e.s. ens.)

Stormjaers = vetkoek
lang of kort lat = lang of kort Manser.
Tiermelk = melk (as ons dit kon kry)
Takhare = mans met lang baarde: Ons was genoem penkoppe (soos pres. Steyn ons genoem het).

18. Algemeen: Enige ander belangrike inligting wat u graag wil meedeel:

Toe ek pres. Kruger opgepas het, was weerskante van sy wa twee trokke met goud (in kiste) Hierdie goud is op twee waens gelaai en vervoer van Machadodorp na — ? Ek weet nie maar was in rigting van Waterval Onder. Ek weet nie of dit. want ons het die goud gewees het nie. Ek dink ek is die enigste wat nog leef wat dit gesien het.

Elke môre vroeg het die ou President in sy stoel saam sit dan het die dokter sy pyp uit sy mond gehaal, sy bril afgehaal na sy oë gekyk en die ou President se oë verpleeg. Dit was 'n donker bril. Ek het hom ook vroeg in die môre in sy Bybel sien lees. Dit was 'n redelike groot Bybel.

Vir penkoppe het dagdiens om die wa gedoen maar snags het vir Burgers die wa opgepas.

[signature]
HANDTEKENING.

1 5 5

KRUGERFEES en SAAMTREK van OUDSTRYDERS.

(Georganiseer deur die Volksfeestekomitee van die Johannesburgse Skakelkomitee).

Saterdag 8, Sondag 9, en Maandag 10 Oktober 1949.

Inligting verstrek deur Oudstryders wat deelgeneem het aan die Vryheidstryd 1899 - 1902 en wat die Feesverigtinge in Johannesburg, 1949, bygewoon het.

Volle naam Hendrik Jacobus KAMFFER

Huidige Posadres Eljadestraat 22, La Rochelle, Johannesburg

Geboortedatum 23/11/1879 Ouderdom 10 Oktober 1949 69 jr 10 m jaar

DEELNAME AAN DIE VRYHEIDSTRYD (1899 - 1902).

1. Waar was u woonagtig by die uitbreek van die oorlog? Vereeniging/Heidelberg Tol distrik

2. Kan u iets meedeel in verband met die oomblik toe u van die oorlogsverklaring teen Engeland verneem het

Was toe reeds op kommando te Sandspruit in gereedheid om op te trek

3. In watter Kommando(s) het u diens gedoen? Heidelberg/Vereeniging, wyk Klipriver

4. Onder watter offisier(e) het u diens gedoen? Komdt. Weilbach en Veldt. Meyer

5. Het uself offisiersrange beklee? Ja

Indien wel, noem die range met die datum naastenby Veldkornet Oktober 1900, Kommandant 1902

6. Noem die veldslae waaraan u deelgeneem het (met datums indien u dit onthou).

~~Sands~~ Modderspruit/Ladysmith-Nov. 1899; Platrand; Spioenkop; Perdeberg; Abrahamskraal; Helmsnitz/Witrand; en baie ander kleiner skermutselinge.

7. Was u gewond gedurende die oorlog? Ja

Hoeveel keer? Drie

Tydens watter gebeurtenis? Perdeberg 27 Februarie 1900; Hartsenbergfontein 23/11/1900; Tussen Heidelberg en Greylingstad Maart 190[illegible]

2/.....8.

116

8. Was u ooit gevang? Was gedurende geveg ~~gevange geneem~~ vasgekeer.

Waar? Aarlsenbergfontein, distrik Vereeniging

9. Het u ooit ontsnap? soos hierbo.

Deel iets mee i.v.m. die ontsnapping? Was vasgekeer deur Kitchener Kommando, het uitgeveg en word deur hand gewond

10. Het u baie skade gely wat u eiendom betref? My ouers se eiendom was alles vernietig.

11. Hoeveel van u huisgesin (dit geld slegs die gesinslede wat saam met u in dieselfde huis gewoon het) is gedurende die oorlog?

(a) gewond · Self (b) gedood Enigste broer Gesneuwel Brandfort O.V.S.

(c) Na vrouekampe vervoer? Moeder en hele susters (d) Na krygsgevangenekampe gevoer —

(e) Hoeveel is in die kampe dood —

12. Was u 'n krygsgevangene? Nee

Waar was u in daardie tyd? —

13. Kan u iets onthou i.v.m. die vredesluiting op 31 Mei 1902? Het met my kommando omtrent 2000 bee vanaf Vereeniging gelê en was die eerste kommando wat deur Generaal Botha van die vredesluiting in kennis gestel is

Waar was u op daardie tydstip? Tussen Vaal en Klipsrivier nie die anderste Roodekop.

14. Deel iets mee i.v.m. een of ander heldedaad wat u kan onthou:

In geveg hierbo onder 8 en 9 het ek onder die Engelse ingejaag, 'n perd, ongeveer opgeneem van 'n soldaat en die aan een van my manne wie se perd weggehardloop het oorgehandig en uitgeveg. Het ook met vier manne in die nag vir Komdt. Cunningham en ongeveer 120 man gevang, hulle wapens en perde opgeneem en hulle terug gestuur na hulle kamp in Heidelberg se kant naby Klipsrivier en ander

15. Vertel een of meer grappie of grappige voorval

Het eendag aan die Wilgerivier 'n klomp Engelse gevang. My manne het hulle omgeruil met klere en toe die engelse wegstap het hulle soos 'n klomp boere gelyk en die kommando (boere) soos engelse soldate. Onder die het 'n penkop van 13 jaar, 'n klein Uneder met bynaam Generaal Kolby sy klere omgeruil met die Engelse bevelvoerende offisier

16. Het iets werkliks treurig voorgeval wat u diep geroer het? Vertel iets daarvan

Behalwe die sneuweling van my enigste broer was daar ook 'n hele paar gevalle van tragiese dood van my manskappe en aanranding deur gekleurdes van ons boere vroue en dogters

17. Oorlogswoorde: Stel 'n lys van net soveel oorlogswoorde op as wat u kan onthou (veral die woorde wat ons vandag glad nie meer hoor nie of baie selde. Gebruik 'n ekstra vel papier indien nodig. Dink aan krygsterme, byname, oorlogstuig, kossoorte, ens. ens.)

Daar blits hy - vir kanon wat skiet.
Handsoppers. Kamberskrygsgevangenis
Nasionale Scouts. Tonteldoos,

18. Algemeen: Enige ander belangrike inligting wat u graag wil meedeel:

HG Kamffer
HANDTEKENING.
/5OL. D.T.D. VR.

KRUGERFEES en SAAMTREK van OUDSTRYDERS.

(Georganiseer deur die Volksfeestekomitee van die Johannesburgse Skakelkomitee).

Saterdag 8, Sondag 9, en Maandag 10 Oktober 1949.

Inligting verstrek deur Oudstryders wat deelgeneem het aan die Vryheidstryd 1899 - 1902 en wat die Feesverigtinge in Johannesburg, 1949, bygewoon het.

Volle naam *Pieter Hendrik Rudolf du Plooy*

Huidige Posadres *Bus 96*

Breyten Distrik Ermelo

Geboortedatum *5 September 1871* Ouderdom 10 Oktober 1949 *78* jaar

DEELNAME AAN DIE VRYHEIDSTRYD (1899 - 1902).

1. Waar was u woonagtig by die uitbreek van die oorlog? *op Die plaas Bankfontein no 14 Distrik Ermelo.*

2. Kan u iets meedeel in verband met die oomblik toe u van die oorlogsverklaring teen Engeland verneem het, *Ons het verneem dat die Engelse met groot mag te op ons grense saam trek, en ons het begrijp dat dit nie ver sports was nie, maar om ons uit te tard en te dwing tot en Oorlog. op die 29st september is ons toe opgekommandeer. ons ermelo komande Perde ruiters het toe opgeruk tot bos van volksrus en het toe gehelp om lang tom op molskop te krij. dit was een van die 4 grootste kannonne van ons gennera(a)l P. Joubert met die hoof lager was langs Sant Spruit aan die noort weste kant van volksrus gekampeer / toe is en dokemint aan die Engelse gestuur wat vra wat beteeken die massa troepe op ons grense? als dit ver oevening is, dan moet hulle die 11de 12 uur terug trek en soo nie dan neem ons aan dat dit oorlog beteeken; en toe hulle nie terug trek, het ons Natal met ons Perde Komandes binne geval en dit was Oorlog*

3. In watter Kommando(s) het u diens gedoen? *In die Ermelo komandde;*

4. Onder watter offisier(e) het u diens gedoen? *Kommadant Tobias Smith en Veldkornet N. J. Breytenbach*

5. Het uself offisiersrange beklee? *Nee*

Indien wel, noem die range met die datum naastenby ——

6. Noem die veldslae waaraan u deelgeneem het (met datums indien u dit onthou).

Colenso 15 Desember. Spiojenkop, en weer Colenso Donkerkoek, en Machadodorp

7. Was u gewond gedurende die oorlog? *Nee*

Hoeveel keer? ——

Tydens watter gebeurtenis? ——

154

8. Was u ooit gevang? Nee

Waar?

9. Het u ooit ontsnap?

Deel iets mee i.v.m. die ontsnapping?

10. Het u baie skade gely wat u eiendom betref? Ja alles verloor, Huis met meubels verbrand, en vee weggevoer, net my rypaard het oorgebly.

11. Hoeveel van u huisgesin (dit geld slegs die gesinslede wat saam met u in dieselfde huis gewoon het) is gedurende die oorlog?

(a) gewond Nee nimand (b) gedood Nee nimand

(c) Na vrouekampe vervoer? 2 (d) Na krygsgevangenekampe gevoer Niks

(e) Hoeveel is in die kampe dood Een dogterdjie

12. Was u 'n krygsgevangene? Nee

Waar was u in daardie tyd? overal in suit en 'n Oostransvaal ook en teit lang in die vrystaat ver versterking:

13. Kan u iets onthou i.v.m. die vredesluiting op 31 Mei 1902? Ons was baie mismoedig en teleurgesteld dat ons die wapens moes aflê wat die eer + roem van die Afrikaner Volk was: Maar het mekaar moed in gepraat, en vertrou dat die Here sal voorsien. En dankbaar dat ons vrouens + Kinders uit die moord Kampe verlos kon word.

Waar was u op daardie tydstip? Distrik Carolina, T.v.L.

14. Deel iets mee i.v.m. een of ander heldedaad wat u kan onthou:

die engelse was baie bang ver ons klein geweer vuur toe het hulle en plaan uit-gevoer om en berg of rant wat hulle wil en besit neem, eers goet te Bombardeer voor dat hulle dit probeer in besit neem. wel hulle het en skurweberg in Natal begeer, en hom weer eers goet bestook voor dat hulle voorwaarts maseer. die aanval was so erg dat die burgers die Posisie moes ver laat maar daar was twee waaghalsege jong manne wat en vierkleur vlag besit het, en hulle storm hymmelyk weer die rant; en Hys die vlag bo op die berg: die Tommies stop dadelyk en trek maar te rug. waarskynlik

15. Vertel een of meer grappie of grappige voorval

Ik gedink dat daar versterking ver die boere gekom het wat soo astrand is. en die groot bombardasie van hulle kannonne. wat die heelerant en 'n stof en rook damp gedek het. te minag, en nog sooveel moet het om die vlag daar op te hys, ons opwekiese en burgers was verwonder waarom dat die engelse terug trek, en eers toe. hulle ons vlag op die rant sien het hull onder soek ingestel en uit gevend wat dat die oorsaak was, almal het gelag ver die vlatter van die engelse, en die twee gepryjs

16. Het iets werkliks treurig voorgeval wat u diep geroer het? Vertel iets daarvan

Naby Bethal was my broer dodelik gewond, en ons moes onder die dodelike vuur van die Engelse hom agterlaat, na die derde dag het die engelse pad gegee, toe het ons sy lyk daar gekry met sy hoed oor sy gesig. nog onbegrawe hulle het nadat hy geskiet is daar naby gekamp en hy was seeker daar heen vervoer terwyl hy nog geleef het,

160

KRUGERFEES en SAAMTREK van OUDSTRYDERS.

(Georganiseer deur die Volksfeestekomitee van die Johannesburgse Skakelkomitee).

Saterdag 8, Sondag 9, en Maandag 10 Oktober 1949.

Inligting verstrek deur Oudstryders wat deelgeneem het aan die Vryheidstryd 1899 - 1902 en wat die Feesverigtinge in Johannesburg, 1949, bygewoon het.

Volle naam Johannis Jacobus van Staden

Huidige Posadres 51-2- Str. [illegible]

Geboortedatum 1877 Die 15 Feeber Ouderdom 10 Oktober 1949 71 jaar

DEELNAME AAN DIE VRYHEIDSTRYD (1899 - 1902).

1. Waar was u woonagtig by die uitbreek van die oorlog? Johannesberg Ge gevangenis gedien als Bewarder

2. Kan u iets meedeel in verband met die oomblik toe u van die oorlogsverklaring teen Engeland verneem het Ja dit was die 11 die oktober en op die 21 oktober was die Slag van Elandslaagte waar ek by was

3. In watter Kommando(s) het u diens gedoen? Kaptein Geelk Hoof van gevangenissen

4. Onder watter offisier(e) het u diens gedoen? onder G. Kock

5. Het uself offisiersrange beklee? Ja Caperal

Indien wel, noem die range met die datum naastenby Van die Begin af.

6. Noem die veldslae waaraan u deelgeneem het (met datums indien u dit onthou). Erste Slag Elandslaagte [illegible] Spijoun Kop of al die slagen in Natal

7. Was u gewond gedurende die oorlog? Ja

Hoeveel keer? 3 keers Erste Bij Seldeats [illegible]

Tydens watter gebeurtenis? onder G. Delarij lig 2 die onder G. Byers Bij [illegible] 3 [illegible] onder G. Delarey

2/.....8.

 161

8. Was u ooit gevang? Ja Ek Bij lichtenburg saam

Waar? onder G. alberts

9. Het u ooit ontsnap? Ja Bij Elandslaagte van

Deel iets mee i.v.m. die ontsnapping? [illegible] uit Die aand
ek loop het maar Dat stel geslaan [illegible] Be
[illegible] 2 mal in [illegible] weer Bij mekaar [illegible]

10. Het u baie skade gely wat u eiendom betref? 35 Beeste 270 [illegible] gekry
en My [illegible] Salaris Bij Balmoral [illegible] met Boete [illegible]

11. Hoeveel van u huisgesin (dit geld slegs die gesinslede wat saam met u in dieselfde huis gewoon het) is gedurende die oorlog?

(a) gewond: Ja (b) gedood

(c) Na vrouekampe vervoer? Nie (d) Na krygsgevangenekampe gevoer [illegible]

(e) Hoeveel is in die kampe dood

12. Was u 'n krygsgevangene? Ja

Waar was u in daardie tyd? umBulo Kamp

13. Kan u iets onthou i.v.m. die vredesluiting op 31 Mei 1902? Ja [illegible]
Daar het Die Engelse G. alberts bekend gemaak

Waar was u op daardie tydstip? [illegible]

14. Deel iets mee i.v.m. een of ander heldedaad wat u kan onthou:
Ek het Drie maande voor Die Vrede
Gaan onder G. alberts saam gevang
en Ons is na Durban gestuur en Daar het
ons [illegible] Die Vrede gehoor
het en is na Die umBulo Kamp toe
waar ons nog as krygsgevangene aangehou is

15. Vertel een of meer grappie of grappige voorval

16. Het iets werkliks treurig voorgeval wat u diep geroer het? Vertel iets daarvan

17. Oorlogswoorde: Stel 'n lys van net soveel oorlogswoorde op as wat u kan onthou (veral die woorde wat ons vandag glad nie meer hoor nie of baie selde. Gebruik 'n ekstra vel papier indien nodig. Dink aan krygsterme, byname, oorlogstuig, kossoorte, ens. ens.)

18. Algemeen: Enige ander belangrike inligting wat u graag wil meedeel:

J.J. van Staden
HANDTEKENING.

KRUGERFEES en SAAMTREK van OUDSTRYDERS.

(Georganiseer deur die Volksfeestekomitee van die Johannesburgse Skakelkomitee).

Saterdag 8, Sondag 9, en Maandag 10 Oktober 1949.

Inligting verstrek deur Oudstryders wat deelgeneem het aan die Vryheidstryd 1899 - 1902 en wat die Feesverigtinge in Johannesburg, 1949, bygewoon het.

Volle naam Cornelis Jacobus de Bruyn

Huidige Posadres Vlakfontein P.K. Vlakdrift.

Geboortedatum 11 Augustus 1881 Ouderdom 10 Oktober 1949 68 jaar

DEELNAME AAN DIE VRYHEIDSTRYD (1899 - 1902).

1. Waar was u woonagtig by die uitbreek van die oorlog? Rooipoort 380 Potchefstroom dist.

2. Kan u iets meedeel in verband met die oomblik toe u van die oorlogsverklaring teen Engeland verneem het

Ek was op vergaderings waar ons besluit was om te veg tot die bitterste einde

3. In watter Kommando(s) het u diens gedoen? Gen. Cronje en Kommandant Wolmarans en Veldkornet Van Vuuren

4. Onder watter offisier(e) het u diens gedoen?

5. Het uself offisiersrange beklee? nee

Indien wel, noem die range met die datum naastenby

6. Noem die veldslae waaraan u deelgeneem het (met datums indien u dit onthou).

Eerste veldslag Kraai regs van Mafeking trein spoor opgebreek.

7. Was u gewond gedurende die oorlog? nee net voet kneus

Hoeveel keer? een keer

Tydens watter gebeurtenis? Slag by Mafeking

164

8. Was u ooit gevang? nee

Waar? —

9. Het u ooit ontsnap? —

Deel iets mee i.v.m. die ontsnapping? —

10. Het u baie skade gely wat u eiendom betref? Ja

11. Hoeveel van u huisgesin (dit geld slegs die gesinslede wat saam met u in dieselfde huis gewoon het) is gedurende die oorlog?

(a) gewond

(b) gedood

(c) Na vrouekampe vervoer? 5

(d) Na krygsgevangenekampe gevoer niks

(e) Hoeveel is in die kampe dood niks

12. Was u 'n krygsgevangene? nee

Waar was u in daardie tyd? Op Kommando

13. Kan u iets onthou i.v.m. die vredesluiting op 31 Mei 1902? Ons het Gen. Piet Liebenberg gekies en gestem vir vrede beslut

Waar was u op daardie tydstip? Kommando Klerksdorp

14. Deel iets mee i.v.m. een of ander heldedaad wat u kan onthou: Op Kafferskraal die nag het Hans Fovie na die Engelse gegaan en ons verraai. Die môre Sondag teen dag breek het die Engelse ons kom storm waar ons bloots uitgejaag het en toe late die Engelse ? gaskiet.

15. Vertel een of meer grappie of grappige voorval

16. Het iets werkliks treurig voorgeval wat u diep geroer het? Vertel iets daarvan

Ja baie keer soos Ligtenburg het my oom en neef doodgeskiet bly lê langs my op die Ford se wal.

17. Oorlogswoorde: Stel 'n lys van net soveel oorlogswoorde op as wat u kan onthou (veral die woorde wat ons vandag glad nie meer hoor nie of baie selde. Gebruik 'n ekstra vel papier indien nodig. Dink aan krygsterme, byname, oorlogstuig, kossoorte, ens. ens.)

Kos het ons begin nog van huis late. pap vleis en harde kluitjes.

18. Algemeen: Enige ander belangrike inligting wat u graag wil meedeel:

G J de Bruyn

HANDTEKENING.

Vlakfontein
p.K Vlakdrift

166

DIE SENTRALE
21 OCT 1949
VOLKSMONUMENTE

KRUGERFEES en SAAMTREK van OUDSTRYDERS.

(Georganiseer deur die Volksfeestekomitee van die Johannesburgse Skakelkomitee).

Saterdag 8, Sondag 9, en Maandag 10 Oktober 1949.

Inligting verstrek deur Oudstryders wat deelgeneem het aan die Vryheidstryd 1899 - 1902 en wat die Feesverigtinge in Johannesburg, 1949, bygewoon het.

Volle naam Louis Jacobus Johannes Nel

Huidige Posadres Poskan Vermant Weymeshoek

Geboortedatum 28. Oktober 1874 Ouderdom 10 Oktober 1949 75 jaar

DEELNAME AAN DIE VRYHEIDSTRYD (1899 - 1902).

1. Waar was u woonagtig by die uitbreek van die oorlog? Vergenoeg wyk 3 distrik Vryheid

2. Kan u iets meedeel in verband met die oomblik toe u van die oorlogsverklaring teen Engeland verneem het

3. In watter Kommando(s) het u diens gedoen? Vryheid Komando

4. Onder watter offisier(e) het u diens gedoen? Veltkornete Frans Moolman. Gert Vermaak en assistent Piet Henderson en

5. Het uself offisiersrange beklee?

Indien wel, noem die range met die datum naastenby Veltk Jack Behr Komedante Loek Heyns en S. Grobler

6. Noem die veldslae waaraan u deelgeneem het (met datums indien u dit onthou). Dundee Talene Kolenso Pietjoenkop almaal die gevegte Veldslae in Natal

7. Was u gewond gedurende die oorlog? Nee Nee. Baie

Hoeveel keer? skoke deur Leedaite Bomme

Tydens watter gebeurtenis? Talene en Kolenso

2/.....8.

 167

8. Was u ooit gevang? nee nee

Waar?

9. Het u ooit ontsnap? Baie plek Platrand was

Deel iets mee i.v.m. die ontsnapping? ons 16 man 4 het uit gekom 12 dood

10. Het u baie skade gely wat u eiendom betref? ik was in Besit £2,600 pond Waarde in Vee losse Bate

11. Hoeveel van u huisgesin (dit geld slegs die gesinslede wat saam met u in dieselfde huis gewoon het) is gedurende die oorlog?

(a) gewond 0 – 0 (b) gedood niks

(c) Na vrouekampe vervoer? Vrou en 3 Kinders (d) Na krygsgevangenekampe gevoer

(e) Hoeveel is in die kampe dood niks

12. Was u 'n krygsgevangene? nee

Waar was u in daardie tyd? Vryheid Komando

13. Kan u iets onthou i.v.m. die vredesluiting op 31 Mei 1902? Veltkornet Jan Potgieter Vermoor

Waar was u op daardie tydstip? met man of meer Koma

14. Deel iets mee i.v.m. een of ander heldedaad wat u kan onthou: Vermoor deur Engelsen Kaffers op onBeskryflike wys 4 man lewendig dood gesmy

15. Vertel een of meer grappie of grappige voorval

16. Het iets werkliks treurig voorgeval wat u diep geroer het? Vertel iets daarvan ek het Vermelt in Vraag 14

168

17. Oorlogswoorde: Stel 'n lys van net soveel oorlogswoorde op as wat u kan onthou (veral die woorde wat ons vandag glad nie meer hoor nie of baie selde. Gebruik 'n ekstra vel papier indien nodig. Dink aan krygsterme, byname, oorlogstuig, kossoorte, ens. ens.)

pap en Vlys meeste net Vlys sonder sout pap was Bykans onder Kryg. Baas

18. Algemeen: Enige ander belangrike inligting wat u graag wil meedeel:

HANDTEKENING. L. J. J. Nel

KRUGERFEES en SAAMTREK van OUDSTRYDERS.

(Georganiseer deur die Volksfeestekomitee van die Johannesburgse Skakelkomitee).

Saterdag 8, Sondag 9, en Maandag 10 Oktober 1949.

Inligting verstrek deur Oudstryders wat deelgeneem het aan die Vryheidstryd 1899 - 1902 en wat die Feesverigtinge in Johannesburg, 1949, bygewoon het.

Volle naam Gideon van Zyl.

Huidige Posadres Bovenst Oog, P.k. Klerkskraal.

Geboortedatum 10 Januarie 1861 Ouderdom 10 Oktober 1949 88 jaar

DEELNAME AAN DIE VRYHEIDSTRYD (1899 - 1902).

1. Waar was u woonagtig by die uitbreek van die oorlog? Bovenst Oog Dist. Ventersdorp, T.V.

2. Kan u iets meedeel in verband met die oomblik toe u van die oorlogsverklaring teen Engeland verneem het

3. In watter Kommando(s) het u diens gedoen? Generaal P. Cronje

4. Onder watter offisier(e) het u diens gedoen? Komadant Wolmarans en Veldkornet van Graan.

5. Het uself offisiersrange beklee? Ja, veg Korporaal
Indien wel, noem die range met die datum naastenby Februarie 1900

6. Noem die veldslae waaraan u deelgeneem het (met datums indien u dit onthou).
I Kraaipan, Mafeking; II Twee Rivier; Scholtz nek; Paarde Berg

7. Was u gewond gedurende die oorlog? nee
Hoeveel keer? —
Tydens watter gebeurtenis? —

2/.....8.

170

8. Was u ooit gevang? Ja

Waar? Paarde Berg.

9. Het u ooit ontsnap? nee

Deel iets mee i.v.m. die ontsnapping? /

/

/

10. Het u baie skade gely wat u eiendom betref? Ja; 307 Beeste 2 waens en Kar, Huis afgebrand en Vrugteboord afgekap.

11. Hoeveel van u huisgesin (dit geld slegs die gesinslede wat saam met u in dieselfde huis gewoon het) is gedurende die oorlog?

(a) gewond: niks (b) gedood niks

(c) Na vrouekampe vervoer? 8 (d) Na krygsgevangenekampe gevoer 1

(e) Hoeveel is in die kampe dood 2

12. Was u 'n krygsgevangene? Ja

Waar was u in daardie tyd? Sint Helena.

13. Kan u iets onthou i.v.m. die vredesluiting op 31 Mei 1902? /

Waar was u op daardie tydstip? Sint Helena

14. Deel iets mee i.v.m. een of ander heldedaad wat u kan onthou: nee

15. Vertel een of meer grappie of grappige voorval "in Dead Wood Kamp"

Was 'n sekere Krygsgevangene wat gereeld drank in die kamp gesmokkel het. Op 'n sekere dag het ons vriend te diep in die bottel gekyk en is deur die owerheid in bewaring geneem. Ons vriend het dan die wag begin sopies gee. Gevolg die wag en gevangene het af moes plekke ruil

16. Het iets werkliks treurig voorgeval wat u diep geroer het? Vertel iets daarvan

17. <u>Oorlogswoorde</u>: Stel 'n lys van net soveel oorlogswoorde op as wat u kan onthou (veral die woorde wat ons vandag glad nie meer hoor nie of baie selde. Gebruik 'n ekstra vel papier indien nodig. Dink aan krygsterme, byname, oorlogstuig, kossoorte, ens. ens.)

/

18. <u>Algemeen</u>: Enige ander belangrike inligting wat u graag wil meedeel:

/

× G. van Zijl (namens oudstryders wie reeds slaap)

HANDTEKENING.

172

KRUGERFEES en SAAMTREK van OUDSTRYDERS.

(Georganiseer deur die Volksfeestekomitee van die Johannesburgse Skakelkomitee).

Saterdag 8, Sondag 9, en Maandag 10 Oktober 1949.

Inligting verstrek deur Oudstryders wat deelgeneem het aan die Vryheidstryd 1899 - 1902 en wat die Feesverigtinge in Johannesburg, 1949, bygewoon het.

Volle naam Richard Henry Parkes.

Huidige Posadres 441 Julesstraat. Malvern. Johannesburg.

Geboortedatum 5 de Sept. 1879 Ouderdom 10 Oktober 1949 Sewentig jaar (70)

DEELNAME AAN DIE VRYHEIDSTRYD (1899 - 1902).

1. Waar was u woonagtig by die uitbreek van die oorlog? Germiston.

2. Kan u iets meedeel in verband met die oomblik toe u van die oorlogsverklaring teen Engeland verneem het

Ek was in die kamp te Sandspruit, distrik Volksrust, saam met die Boksburg kommando onder Komd. Adriaan Dirksen.

3. In watter Kommando(s) het u diens gedoen? Boksburg-Kommando.

4. Onder watter offisier(e) het u diens gedoen? Muller.

5. Het uself offisiersrange beklee? Nee.

Indien wel, noem die range met die datum naastenby —

6. Noem die veldslae waaraan u deelgeneem het (met datums indien u dit onthou).

Modderspruit 30 Okt. 1899. Colenzo 15 Des. 1899. Spioenkop. Platrand. Tierpoort. Olifantsfontein.

7. Was u gewond gedurende die oorlog? Nee

Hoeveel keer? —

Tydens watter gebeurtenis? —

2/.....8.

 173

8. Was u ooit gevang? Ja.

Waar? In die omgewing van Springs en Ermelo.

9. Het u ooit ontsnap? Nee.

Deel iets mee i.v.m. die ontsnapping? /

10. Het u baie skade gely wat u eiendom betref? Nee

11. Hoeveel van u huisgesin (dit geld slegs die gesinslede wat saam met u in dieselfde huis gewoon het) is gedurende die oorlog?

(a) gewond / (b) gedood /

(c) Na vrouekampe vervoer? / (d) Na krygsgevangenekampe gevoer /

(e) Hoeveel is in die kampe dood /

12. Was u 'n krygsgevangene? Ja.

Waar was u in daardie tyd? Bermuda.

13. Kan u iets onthou i.v.m. die vredesluiting op 31 Mei 1902? Toe die tyding deur die Britse Opperbevel uitgegee was, wou ons dit nie glo. 'n Kollekte was gehou, en 'n kabelgram aan Genl. Botha gestuur om dit te bekragtig. Die antwoord was dat ons as Burgers van die Transvaal van die geleentheid moet gebruik maak, en dadelik terugkeer.

Waar was u op daardie tydstip? In Bermuda.

14. Deel iets mee i.v.m. een of ander heldedaad wat u kan onthou: Na die slag van Colenzo was daar 'n pose van 'n paar weke, getroude mans met huisbelange was verlof toegestaan. Ons jong mans het agtergebly om grense te bewaak en verder het ons die gebeurtenisse bespreek. O.a. was daar 'n jong man "Mannetjie" Kruger wat eendag ewe manhaftig na offisier gestap het en verklaar het dat hy so 'n mooi jong dame agtergelaat het en wou verlof hê. Ongeerg wys die offisier na die kamp Tivoli wat in die verte gesien kon word en sê "Mannetjie daar lê jou verlofbrief". Die saak was afgehandel maar volgende dag tot die onrus van almal was die jongman vermis. Ongeveer twee dae later het hy ewe ongeërg sy verskyning gemaak met 'n Britse sersant en sy perd. "Wel Offisier hier is my verlofbrief". Rutteloos na ons na sy heldedaad geluister het hoe hy sy "verlofbrief" in hande gekry het het hy sy verlofbrief onmiddellik gekry en kon sy dame besoek.

15. Vertel een of meer grappie of grappige voorval Ons het brandwag gestaan op die plaas (Olifantsfontein of Babsfontein) van Kom. Opperman duskant 'n randjie. Aan die oorkant was twee kruispaaie waar ons gereeld moes gaan spioen want Kom. Opperman was verwag met sy manskappe en Orders was gegee om nie te skiet nie. Die oggend vroeg dou voor dag was ons op 'n stywe gallop na die kruispaaie. In die donker van verte was manskappe te bespeur. Dit moes ons mense wees en ons het hulle ewe tegemoet gery. Skielik toe ons op 'n distansie van 200 tree alleenlik khaki helmets bespeur. Wat 'n omspring en vlug, nou terug kamptoe om daar orders te kry van Stormjia. Alles was in 'n har-war die khaki was hier. Dit was opsaal, gewere soek ens. Maar nietemin ons het hulle op kaal vlakte bygeloop en gejaag tot by die treinspoor. Op pad terug het ons 'n goeie versameling gemaak van wit brode wat die khakies weggegooi het om ontslae te raak van party gewig op hulle perde. Terug in kamp het ons weggelê aan witbrood - iets wat ons lank laas gesien het.

16. Het iets werkliks treurig voorgeval wat u diep geroer het? Vertel iets daarvan

Die hartroerendste iets vir my was toe ons met die skip S.S. Montrose op pad na Bermuda was, het ongeveer 26 mans gesterf aan masels. Die aflating van die lyke in die see terwyl "The Last Post" gespeel was, is iets wat 'n onuitwisbare indruk op my gemoed nagelaat het.

174

17. Oorlogswoorde: Stel 'n lys van net soveel oorlogswoorde op as wat u kan onthou (veral die woorde wat ons vandag glad nie meer hoor nie of baie selde. Gebruik 'n ekstra vel papier indien nodig. Dink aan krygsterme, byname, oorlogstuig, kossoorte, ens. ens.)

(skuiling te soek onder kanonwa) (As enige gevaar te bespeur is)

Daar blits hy :: { Randjies se kant toe staan }: As iets gevaarlik lyk lyk was gesê "Ek like nie daarvoor nie."

Groot vetkoeke was genoem "Stormjaers".

Alle vervoering destyds was alleen per kooltrok.

18. Algemeen: Enige ander belangrike inligting wat u graag wil meedeel:

Ingeval u enige ander inligting omtrent die gebeurtenisse wil hê, sal ek gewillig wees om dit mee te deel as u enige rapporteerder persoonlik na my stuur en ek kan u verseker dit sal my groot plesier aandoen daar ek baie verhaaltjies kan meedeel, wat u tot groot voordeel kan strek.

R H Parker
HANDTEKENING.

175

KRUGERFEES en SAAMTREK van OUDSTRYDERS.

(Georganiseer deur die Volksfeestekomitee van die Johannesburgse Skakelkomitee).

Saterdag 8, Sondag 9, en Maandag 10 Oktober 1949.

Inligting verstrek deur Oudstryders wat deelgeneem het aan die Vryheidstryd 1899 - 1902 en wat die Feesverigtinge in Johannesburg, 1949, bygewoon het.

Volle naam: JJ Willemse

Huidige Posadres: Heidelberg, Blinkpoort, P.K. Kraal.

Geboortedatum: 17 mei 1885 Ouderdom 10 Oktober 1949 64 jaar en Tien maande

DEELNAME AAN DIE VRYHEIDSTRYD (1899 - 1902).

1. Waar was u woonagtig by die uitbreek van die oorlog? Dis. Middelburg. Wyk Mapochsgronde.

2. Kan u iets meedeel in verband met die oomblik toe u van die oorlogsverklaring teen Engeland verneem het

Ek onthou nog dat my vader wat toe Resident Vrederigter was, aan 'n paar jong burgers gesê het, julle moenie dink dat julle gaan Springbokke skiet nie. Ons moet maar net op God vertrou, hy kan ons alleen help, want die Engelse is sterk en het groot Kannonne

3. In watter Kommando(s) het u diens gedoen? Middelburg Kommando(s)

4. Onder watter offisier(e) het u diens gedoen? Veldkornet Krugie, VK Visagie, Kommandant Grobler, KM Krugie, Generaal Ben Viljoen, en Muller.

5. Het uself offisiersrange beklee? Nee.

Indien wel, noem die range met die datum naastenby —

6. Noem die veldslae waaraan u deelgeneem het (met datums indien u dit onthou).

Helvetia, waar Lady Roberts deur ons by die Engelse gevat is, By Wonderfontein Belfast, Lunsklip waar K.M. Krugie gewond is, Swartkoppies,

7. Was u gewond gedurende die oorlog? Nee.

Hoeveel keer? —

Tydens watter gebeurtenis? —

2/.....8.

176

8. Was u ooit gevang? Nee.

Waar? /

9. Het u ooit ontsnap? Nee.

Deel iets mee i.v.m. die ontsnapping? /

10. Het u baie skade gely wat u eiendom betref? Ja. Alles wat ons buit het. ook ons huis van 40 [illegible] voet. met 8 kamers is afgebrand en verwoes.

11. Hoeveel van u huisgesin (dit geld slegs die gesinslede wat saam met u in dieselfde huis gewoon het) is gedurende die oorlog?

(a) gewond / (b) gedood /

(c) Na vrouekampe vervoer? 10 (d) Na krygsgevangenekampe gevoer /

(e) Hoeveel is in die kampe dood 1.

12. Was u 'n krygsgevangene? Nee.

Waar was u in daardie tyd? Wyk Mapochsgronde.

13. Kan u iets onthou i.v.m. die vredesluiting op 31 Mei 1902? Ons het Generaal Kris Muller gekies vir Vrede Onderhandeling. Op 3 Junie om 4 uur die aand het ons berig ontvang dit is vrede.

Waar was u op daardie tydstip? Middelburg wyk Mapochsgronde.

14. Deel iets mee i.v.m. een of ander heldedaad wat u kan onthou: Die vat van Lady Roberts op Helfontein [illegible] onder bevel van Generaal Muller. Waarop die liedjie gedig is. Hier staan die Lady Roberts Hoera vir Ben Viljoen. Hoera vir Generaal Muller want hy het dit gedoen die Boerekrygers [illegible] bestanter die kom haar hier haal; dan sê hulle O. alla Wereld Waar kry julle die ou vrou. dan sê ons die Ou. Lady is 'n Nuwejaarspresent. Want Ben Viljoen gestuur het aan onse Sewentent.

15. Vertel een of meer grappie of grappige voorval Op 'n Sekendag toe ons saam met die Engelse geveg het, het ons in 'n Klouf afgegaan terwyl 5 van ons nog vlei gelê het die Kommando weggaan ons ry toe agterna, toe ons so op 'n punt uitkom sien ons dat ons mense Afteree. Die Engelse skiet toe vreeslik met hulle Kragtagtes [illegible] toe in 'n Nekkie uit [illegible] spring ons af en Neem posisie en Ons skiet toe kwaai op die Engelse sodat die ander Burgers kan uitkom Daar was een ou Burger wat ons altyd vertel het hoe hy in die Vryheids Oorlog geveg het. Die aand vra ek hom of dit ook in die Vryheids Oorlog so was. Hy sê toe so V.D. dol het dit nooit gegaan nie.

16. Het iets werkliks treurig voorgeval wat u diep geroer het? Vertel iets daarvan Die dood van Burger Kitshoner hy en 'n paar van sy seuns was by hulle huis hy en een Seun loop die vaad uit. Daar word hy deur die kaffers raps aan sy rug geskiet dat hy val die seun se arm word afgeskiet hy hardloop uit, toe ons by die plek kom waar hy geval het kry ons die lyk met 37 assegaai steke en sy [illegible]

17. **Oorlogswoorde:** Stel 'n lys van net soveel oorlogswoorde op as wat u kan onthou (veral die woorde wat ons vandag glad nie meer hoor nie of baie selde. Gebruik 'n ekstra vel papier indien nodig. Dink aan krygsterme, byname, oorlogstuig, kossoorte, ens. ens.) 177

Aspaai, Daar Blits hy, Katlagter. Weerdaar, Suster se Kousband, deurtrekker, Maagbomme Stomjaaërs.

18. **Algemeen:** Enige ander belangrike inligting wat u graag wil meedeel:

Ek Wil 'n bietjie vertel hoe ons in die laaste jare moes oorlog maak Daar was nie meer 'n kommissariet waar jy kan jou kos of klere ontvang het nie ook nie meer 'n tent om in te slaap, ook nie 'n jas vir reën of koue nie. Ook geen Kannonne nie net geweer, perd saal en toom. die Vlaktes, berge en Klowe was ons wonings ons patrone was ook skaars ons moes van die Vyand vat —

Vervolg op papier.

J. J. Kellerman

HANDTEKENING.

KRUGERFEES en SAAMTREK van OUDSTRYDERS.

(Georganiseer deur die Volksfeestekomitee van die Johannesburgse Skakelkomitee).

Saterdag 8, Sondag 9, en Maandag 10 Oktober 1949.

Inligting verstrek deur Oudstryders wat deelgeneem het aan die Vryheidstryd 1899 - 1902 en wat die Feesverigtinge in Johannesburg, 1949, bygewoon het.

Volle naam Gerrit Jacobus van Wyk

Huidige Posadres 9 Straat 112 Linden
Johannesburg

Geboortedatum 17 October 1884 Ouderdom 10 Oktober 1949 64 jaar
11 maande en 23 dae

DEELNAME AAN DIE VRYHEIDSTRYD (1899 - 1902).

1. Waar was u woonagtig by die uitbreek van die oorlog? Schaapplaas distr Lichtenburg

2. Kan u iets meedeel in verband met die oomblik toe u van die oorlogsverklaring teen Engeland verneem het
Ek kan net onthou hoe my ouers in benoudheid en angs verkeer het ek as kind het my nie daaroor bekommer nie, wou net graag saam met my pa gaan

3. In watter Kommando(s) het u diens gedoen? by 'n spionkorps onder Kommadant J. Pienaar W. seun

4. Onder watter offisier(e) het u diens gedoen? Pienaar en later as staf van generaal van Zyl en weer later onder Kaptein Klase

5. Het uself offisiersrange beklee? nee

Indien wel, noem die range met die datum naastenby

6. Noem die veldslae waaraan u deelgeneem het (met datums indien u dit onthou).
Baie kleintjies maar ek was by toe ons Lord Methuen gevang het en toe Kommedant Potgieter geval het

7. Was u gewond gedurende die oorlog? nee

Hoeveel keer? nie eens maal nie

Tydens watter gebeurtenis?

2/.....8.

179

8. Was u ooit gevang? Ja ek is die 11 Mei 1901 gevang by

Waar? Grelliespan na aan Vryburg

9. Het u ooit ontsnap? nee

Deel iets mee i.v.m. die ontsnapping?

10. Het u baie skade gely wat u eiendom betref? ek was 'n arm man se kind wat net pas die land in gekom het; van af Vryburg

11. Hoeveel van u huisgesin (dit geld slegs die gesinslede wat saam met u in dieselfde huis gewoon het) is gedurende die oorlog?

(a) gewond nie een nie (b) gedood ook nie een nie

(c) Na vrouekampe vervoer? (d) Na krygsgevangenekampe gevoer

(e) Hoeveel is in die kampe dood nie een nie

12. Was u 'n krygsgevangene? Ja

Waar was u in daardie tyd? eers in die tronk op Vryburg toe Bloemfontein en vandaar na Durban in die Umbulo kamp.

13. Kan u iets onthou i.v.m. die vredesluiting op 31 Mei 1902? Ek weet net dat voor ons die manne gekies het ons besluit het om nie oor te gee nie maar om te veg tot die bitter einde

Waar was u op daardie tydstip? toe die vrede gesluit is was ek gevang

14. Deel iets mee i.v.m. een of ander heldedaad wat u kan onthou: Dit is iets wat ek nie graag wil doen nie, want wat ek gedoen het was net omdat ek met hart en siel net my land verdedig het; nogtans hier is iets, ons moes van die vyand skiet goed kry, ons het hulle voor gelê of wil hulle gaan voorlê toe hulle alreeds vir ons daar was, ons sien met eens twee ruiters na die plek gaan wat ons in die oog het ons skiet hulle af en terug l ek moet xxx

15. Vertel een of meer grappie of grappige voorval ons het op die plaas Sandelingsfontein die aand geslaan, en ons was taamlik gerus daar was net 'n opperwag gewees, die vyand kom tussen ons en die perde wag verby, hulle kom toe sê dat 'n perde kommando nou net verby is en toe skiet hulle af op kommandant de Beer se mense my broer was tot 13 jaar en het baie vas geslaap en toe ek hom roep het hy geskrik gryp sy saal en sit dit op sy perd maar vergeet om die buikgord vas te maak dit geluk hom om op te kom maar toe hy grond toe loer om te kyk of hy al sy goed het val hy van die perd af en lê op sy rug met die saal tussen sy bene onder die perd

16. Het iets werkliks treurig voorgeval wat u diep geroer het? Vertel iets daarvan

Die nag dit was Saterdag 10 de Mei het ons wou deurbreek want toe het ons geweet ons is vas gekeer, toe is een van ons maats swaar gewond en toe ons terug padgee het hy gesê moet ek dan alleen agter bly, dit was vir my baie hard, en daar was

17. **Oorlogswoorde:** Stel 'n lys van net soveel oorlogswoorde op as wat u kan onthou (veral die woorde wat ons vandag glad nie meer hoor nie of baie selde. Gebruik 'n ekstra vel papier indien nodig. Dink aan krygsterme, byname, oorlogstuig, kossoorte, ens. ens.)

Stormjaers 'n soort vetkoek of klinkers ook 'n koek wat sonder rys goed gemaak is Stolops, is weer pap Kaboe millies tussen hakies dit was my seiliende verjaarsdag kos. en dan het ons dit op die grond opgetel en nie eens goed sag kon kook nie, dan was daar die wag woorde, meestal een van die offisiere se name

18. **Algemeen:** Enige ander belangrike inligting wat u graag wil meedeel:

Ek weet nie wat u met hierde vraag bedoel nie, maar ek sal tog so graag een en ander. van Generaal van Zyl wil vertel daar hy as 'n Kaap se rebel van Korporaal gegaan het tot Generaal, Hy was die eenigste kommando wat 'n kanon gehad het toe die vrede gesluit is maar ek is te onbekwaam om dit op papier te skryf nogtans verdien hy dit en, 'n mens hoor niks van hom nie. ek weet nie of hy nog leef nie. maar een ding weet ek hy was 'n dapper held met baie groot krygstaktiek

G. van Dyk
HANDTEKENING.

Daar ek nie die voorreg gehad het om geleerdheid
te bekom nie hoop ek u sal tevrede wees met my
verhaal. omtrent die tweede vryheids oorlog.
Ons was Britse onderdane tot kort voor die oorlog
begin het; my vader het in distrik Kalvinia gewoon
toe hy deur lang durige droogte en borgstaan uit
sy grond geraak het; toe het ons in Duitswes in
getrek. daar het hy van n baster weer grond gehuur
voor skape bokke en bees, die basters Kaptein was
David Vilander, toe breek die Witbooi oorlog uit
teen die Duitschers [Duitsers] my vader was voor man van n
klom boere wat daar in getrek het; en toe hy hom kom
kry, het iemand aan die duitschers [Duitsers] die vals beskuldi-
ging teen my vader gemaak dat hy aan die hottentote
amonitie [Ammunisie] sou verkoop het (wat hy nie vir homs
selfs gehad het nie, weer moes hy terug trek maar
weens die droogte was hy nie in staat ons weer
terug te trek na Kalvinia nie, maar in die groot
nood [nood], (daar was £250 pond belowe as iemand sy
kop aan die duitschers [Duitsers] sou bring,) het deur groot
en oorvloedige reëns wat in Transvaal Vrystaat
en Britbetsanaland [Betsjuanaland] geval het; die Kuruman rivier
af gekom en dwars deur die Kalahari geloop. die
water het vir my ouers en nog drie ander trekke
die kans gegee om weer terug te trek onder die
Britse gebied. ons het met die revier op getrek tot
by die twee rivieren. dit is waar die Gamagara
en Kuruman riviere in mekaar loop. daar het die

twede onheil ons gesin getref, namelik die Kaffer oorlog van 1896. dit was veroorsaak deur die doodskiet van die beeste met die Runder pes. daar het my vader & moeder met ons 6 kinders net met ons klere aan ons lyf uitgekom, na die oorlog het my vader my na Vryburg gestuur om daar iets te gaan verdien om net te kan leef ek was toe naby 12 Jaar oud, ek het in die destyds se Koerant drukkery gaan werk. die Koerand het die naam gehad van "Stillelander". terwyl ek daar in die werk was (en omtrent net vir my kos moes werk) is my vader die Transvaal in getrek, hy het op die plaas Leeupan by (toe veldkornet, maar later Kommandant Visser, gewoon en vir hom gewerk, ek het later ook gekom en het dit my vader gelukt om ons in 'n skool te kry. helaas net vir 6 maande, toe het die (soos ons dit maar altyd noem) die driejarige oorlog begin ek het die sinkingskoors gehad, en het as gevolg daarvan. maer en uitgeteer geweés. ek wou ook graag Kommando toe gaan. maar ek was te jonk en onderskat. ja verag, en was daar van geen kant iemand wat my daarin wou help nie. maar ek was darem goedgenoeg om met wa en osse vir die vrouens wat die mans op oorlog was, kos aan te ry, toe gebeur dit dat 'n klomp Kaffers my vang. en een van hulle voor manne wou my net doodskiet. maar die Heere het weer

ander een as voorspraak laat optreë en is my
lewe gespaar, toe het ek 'n besluit geneem om
kos wat wil. maar ek gaan nou self oorlog
toe. en na drie daë en nagte sê loop kaal ek by Komd.—
Tienaar uitgekom, hy het vir my 'n ou geweer
gegee. dit was 'n ou martinihenderie. ook al sleg
hy kan nie die dop uitskop as jy geskiet het nie
en hy was van die kaalloop geware en dus nie
'n laaistok by hom nie ek moes toe sorg dat
ek altyd 'n stukkie yster het om die dop weer
uit te kry. dit was darem net vir drie daë
toe het ek vir my self by die kakies 'n geweer
gevat en ook sommer 'n goeie een ook toe was
dit nog net my perd wat sleg was die het ook
nie lang geduur nie toe het ek 'n jong perd ge-
vang en self geleer, en van toe af was ek self
groot man, na drie maande diens kom ons by
Visser se Kommando daar sien 'n buurman van
my Pa my en was hy skoon verwonder om my
in lewe te sien, en vertel hy my dat my
ouers al so baie siemstellegramme van
my ontvang het dat hulle my al dood waan
en ek moet dadelik huis toe gaan dat hulle
kan weet ek leef, daarvan wou ek nie hoor nie,
want ek was bang hulle sal my nie weer wil
laat gaan nie, toe het my offisier my 'n verlof
brief gegee en daarme gewapend is ek huistoe
verbeel julle die vreugde van my ouers om my

weer te sien; onder Pienaar het ek gedien tot hy tot na die Kaapkolonie toe is, toe is ek op my Pa se versoek na generaal van Zyl daar was ek en my jonger broer (toe nog maar 12 Jaar) by sy staf. later het ek weer by Kommandant Vesloo aangesluit om weer spioen werk te kan doen. (want dit was ons werk by Pienaar) tot ons toe ook 'n Kanon gekry het toe het Kaptein Klasen van ons burgers gevra om vir hulle by die Kanon te kom help, daar ons hulle te min artillerie gewees het, toe die se skiet goed opraak het ons hom gaan weg steek en dis al Kanon wat nie weer in die Kakies se hande geval het nie.

O ek kan sommer 'n paar dae aan een vertel van alles wat ek moes deurmaak in my vryheids stryd maar miskien is ek vervelend so sal ek maar hier ophou net dit ek wil tog so graag weet wat het van Generaal van Zyl geword ek is soos u sal sien op die vorm gevang en na ek weer terug is het ek nooit weer van hom gehoor nie as jonkop in daardie dae

G. J. Van Wyk

XXXXX Heldedaad

gaan om die perde te gaan haal begin hulle op ons te vuur uiters 100 tree van ons af my perd was 'n ongeleerde wat ek van hy met 'n vangstok gevang is toe nog net drie dae gery het; toe die geskiet begin wil hy my nie op = neem nie. met die gevolg ek moes my geweer oor my skouer hang en met my een hand aan die saal klap vas hou en met die linker hand die toom, en daar skiet hulle my geweer aan twee stukke. ek wil nie laat lê nie anders sal die ander sê ek het dit van bangheid laat val ek het die perd 'n slag om my laat handloop in die tyd die geweer opgetel die een stuk oor die perd gegooi en met die band en saal klap vas te vat het ek weer begin hand loop langs die perd. toe hy verward raak in 'n waggebietjie boom, toe was dit my kans om op te spring en in plaas dat die dier met my nog gaan van af die vyand af het hy net weer terug met my, tot byna tussen hulle toe eers het hy met my terug geloop met die katties op my hakke. maar nie te ver kom ek by een van ons manne wat die perd geskiet is daar het ek hom agter op my perd gelaai en genaai, toe alles verby is het H. Oberholster die opmerking gemaak ek het op hulp van my bene en genade van die Here uitgekom

181

KRUGERFEES en SAAMTREK van OUDSTRYDERS.

(Georganiseer deur die Volksfeestekomitee van die Johannesburgse Skakelkomitee).

Saterdag 8, Sondag 9, en Maandag 10 Oktober 1949.

Inligting verstrek deur Oudstryders wat deelgeneem het aan die Vryheidstryd 1899 - 1902 en wat die Feesverigtinge in Johannesburg, 1949, bygewoon het.

Volle naam: Albert William Dreyer

Huidige Posadres: Weslaan 67. Landbouhoewes Lyttelton.

Geboortedatum: 26 Junie 1867. Ouderdom 10 Oktober 1949: 82. jaar

DEELNAME AAN DIE VRYHEIDSTRYD (1899 - 1902).

1. Waar was u woonagtig by die uitbreek van die oorlog? Johannesburg.

2. Kan u iets meedeel in verband met die oomblik toe u van die oorlogsverklaring teen Engeland verneem het
Staan verstom. Transvaal verklaar oorlog teen magtige Engeland. Hier staan ek met moeder & vrou. Geen burger van Transvaal, Vrystaat of Kaap. Sakeman. besluit as vrywilliger vir Transvaal.

3. In watter Kommando(s) het u diens gedoen? Pretoria Kommando.

4. Onder watter offisier(e) het u diens gedoen? Gen. Erasmus

5. Het uself offisiersrange beklee? —
Indien wel, noem die range met die datum naastenby —

6. Noem die veldslae waaraan u deelgeneem het (met datums indien u dit onthou).
Elandslaagte Tweede aanval. Donkerhoek Pta. Skurverand Machadodorp. Helvetia.

7. Was u gewond gedurende die oorlog? —
Hoeveel keer? —
Tydens watter gebeurtenis? —

2/.....8.

 182

8. Was u ooit gevang? Vrywillig oorgegee op grens van

Waar? Louvenco Marques

9. Het u ooit ontsnap?

Deel iets mee i.v.m. die ontsnapping?

10. Het u baie skade gely wat u eiendom betref? Ja, baie.

11. Hoeveel van u huisgesin (dit geld slegs die gesinslede wat saam met u in dieselfde huis gewoon het) is gedurende die oorlog?

(a) gewond — (b) gedood —

(c) Na vrouekampe vervoer? — (d) Na krygsgevangenekampe gevoer —

(e) Hoeveel is in die kampe dood —

12. Was u 'n krygsgevangene? —

Waar was u in daardie tyd? —

Heur ?

13. Kan u iets onthou i.v.m. die vredesluiting op 31 Mei 1902? Ons was God dankbaar gewees

Waar was u op daardie tydstip? Abrantes Portugal.

14. Deel iets mee i.v.m. een of ander heldedaad wat u kan onthou: —

15. Vertel een of meer grappie of grappige voorval —

16. Het iets werkliks treurig voorgeval wat u diep geroer het? Vertel iets daarvan

183

17. Oorlogswoorde: Stel 'n lys van net soveel oorlogswoorde op as wat u kan onthou (veral die woorde wat ons vandag glad nie meer hoor nie of baie selde. Gebruik 'n ekstra vel papier indien nodig. Dink aan krygsterme, byname, oorlogstuig, kossoorte, ens. ens.)

18. Algemeen: Enige ander belangrike inligting wat u graag wil meedeel:
Ek was sek. van Komdt H. Mostert. Daar ± 400 burgers teen ons oorgegee het. Ons is toonk-toe burgers het daar malaria opgedoen. 130 in 'n klein gebou met 2 geneeshere + 3 verpleegsters. Twee maal per dag word siekes na hospitaal vervoer. Ons het twee burgers op see begrawe, wat geweldige indruk op burgers gemaak het.

A.W. Dreijer
HANDTEKENING.

KRUGERFEES en SAAMTREK van OUDSTRYDERS.

(Georganiseer deur die Volksfeestekomitee van die Johannesburgse Skakelkomitee).

Saterdag 8, Sondag 9, en Maandag 10 Oktober 1949.

Inligting verstrek deur Oudstryders wat deelgeneem het aan die Vryheidstryd 1899 - 1902 en wat die Feesverigtinge in Johannesburg, 1949, bygewoon het.

Volle naam François Frederick Zeiler

Huidige Posadres Mareestraat 56 Potchefstroom

Geboortedatum 18 Junie 1880 Ouderdom 10 Oktober 1949 69. jaar

Pretoria

DEELNAME AAN DIE VRYHEIDSTRYD (1899 - 1902).

1. Waar was u woonagtig by die uitbreek van die oorlog? Johannesburg (Van af Sept 1899 tot 22 Junie 1902)

2. Kan u iets meedeel in verband met die oomblik toe u van die oorlogsverklaring teen Engeland verneem het
Ons was op Volksrust en ons het dadelyk oor die Natal grense getrek

3. In watter Kommando(s) het u diens gedoen? Johannesburg

4. Onder watter offisier(e) het u diens gedoen? Generale Ben Viljoen Gen Mulder Komdt. W. Viljoen Veldkt. Ceronie Dortie Jaury. Kapt Mellima.

5. Het uself offisiersrange beklee? Nee

Indien wel, noem die range met die datum naastenby Ek was net LANDZoon Dit was my By naam. ou "Landzoon"

6. Noem die veldslae waaraan u deelgeneem het (met datums indien u dit onthou).
30 Oct. 1899. Modder Spruit Nickelsonnek. Lady Smith Tegula Spionkop, 1900 Donkerhoek. 27/8/1900. Belfast Helvetia Groot-Kannon Lady Roberts geneem 29/11/1901 Renosterkop bowen al maal groot-gevegte (was ook meeste gevegte waar my Kommando deel geneem het) ook by Delary Dec 1901. Blesmetse slag nooit gedach. Elands river 1902 waar ons 17 & 18 Lombaards Ver neetig het

7. Was u gewond gedurende die oorlog? Nee

~~Hoeveel~~ keer?

Tyd~~ens watter gebeurten~~is?

Blauwaer →

By Elands Rivier het ons die 17de en 18de
Lancers in die bos gelei en ons het
hulle toe in Verwaaring ge stuur toe ons
begin op hulle Vuur spat hulle links
en regs uit soos 'n haas. hulle het somer
Koers Verloor en Verdwaal. Dit was te
heerlyk vir ons die dag om hulle so maklyk
van naby kon Boss en Kop Skoot-Skiet.
ons het baie mooi perde e Buit gemaak.

 185

8. Was u ooit gevang? Nee, (maar Baie maal Amper)

Waar? ~~Nee~~

9. Het u ooit ontsnap? Nee

Deel iets mee i.v.m. die ontsnapping? (Kakies het een maal vir Willie Smit en my Van Son op tot donker gejaag langs die Bonsbisrivier, (ons het hulle waghte gaan voorlee, en toe het ons tweede beste opgekom

10. Het u baie skade gely wat u eiendom betref? Nee, [

Ek het heele klompie Jonge ponde met kryskom gehad Kakies geskiet

11. Hoeveel van u huisgesin (dit geld slegs die gesinslede wat saam met u in dieselfde huis gewoon het) is gedurende die oorlog?

(a) gewond: ______ (b) gedood ______

(c) Na vrouekampe vervoer? ______ (d) Na krygsgevangenekampe gevoer My Vader was gevang

(e) Hoeveel is in die kampe dood ______

12. Was u 'n krygsgevangene? Nee

Waar was u in daardie tyd? Toe rekken ons nog met Kakie in die Veld af.

13. Kan u iets onthou i.v.m. die vredesluiting op 31 Mei 1902? Ons was Met Verkenners werk besig, onder Kaptein Mellema.

Waar was u op daardie tydstip? Lydenburg district

14. Deel iets mee i.v.m. een of ander heldedaad wat u kan onthou: Kapt Mellema Luit Jordaan David Kaplin (n Jood) en Veele ander het in Lydenburg gegaan om ons Gen Ben Viljoen te ontset, maar nie geslaag nie, Kapt Mellema (Hoof Spioen) Luit Jordaan en Kaplin het altyd ook vir ons die Blok huise x treis Spoorlyne opgeblaas, en as die Skoot val Storm, ons Boertjies (as ons slaag) gewoonlyk groot Buit

15. Vertel een of meer grappie of grappige voorval Die was daar baie die dag toe Johannesburg ingeneem was, Kom ek en n Kakie gelyk by Langlaagte ~~op~~ n hoek by anekaar uit en weg was ek en ek dink hy ook, by Wonderfontein meur Basie moes Bill Desree en ek verken Kakie het ons gesien Kom Bill was ander Kant my net toe ek my lig om af te klim by muurasie, skree hulle Hands up (Sien x op agter blad)

16. Het iets werkliks treurig voorgeval wat u diep geroer het? Vertel iets daarvan

Veele van my mede burgers het langs my voor en ook agter my geval en gewond. elke geval moet af sonder lyk vertel word. ruimte hier ontbreek by voorbeel Jonie Alberts net vir met n grappie vertel word sy Kop afgeslaan en so voort

X ek moes toe half pad uit die Saal al ge wees het en ek moes gloo so geweldig Tref ge spring het in die Saal en die (Dierbaare ou Rooi Skemmel Seerraad) geweldig met die Spoore gekap het dat dit Vir my gevoel het of hy nou maak lyk Voor Kakie Sê Koels sou uit hard loop. Gelukkig was dit n^e Steil afdraand wat ek moes X Retier dat Kakie gloo nie my mool onder Skoot kon kry nie, <u>nou hier is die grapie</u> na n^e ent weg was kry ek so n^e geweldige pyn in my nek dat ek Skaars op die perd kon sit. My hart word seer want ek dink toe my geluk is nou uit, en dat ek n^e Lemetford pel deur die nek het, Jaag toe om die rand. Was ek Veilig. Toe ek daar af klim Val ek sommer op my knee Van pyn. Voel Voel gou waar die Koel in of uit is. maar geen gat nie. ook nie druppel bloed nie. ek moes my nek Verdraai het met die perd se geweldige om swaai Voor ek weer in die Saal was, ek Sê toe sommer dat die Liewe Heere my geluk het goed gehou en hou nog vandag nog goed. (maar ek het nooit die die Spottery sê end gehoor nie, dat ek so Vir Kakie kon Skrik om my nek te Verdraai,

By Lydenburg een aand. Storm ons die Kakie Kappies forte, ons neem hulle toe in, en het baie Black British daar Van kant ge maak. maar moes dadelyk. terug trek. want Kakie Versterking kom toe uit Lydenburg al aan. en elke man moes Vir hom Self Veilig Soek om uit te kom een Van ons Boertjies wat nie kon Engels praat nie die Verbeel hom hy was gewond. en een Van die dappere Irie (Irish Brigade) se manne, kan weer nie Afrikaans praat nie. die draa hom op se rug uit na hy hom omtrent n^e myl gedra het. Kom ek op hulle af, ons neem hom in n' diep Sloot om te Sien waar die wond is daar was geen wond Toe ek die Boer sê Jy is nie ge wond nie en makeer niks nie Toe sê hy hy gloo ook nie dat hy gewond is nie ek wil liewer nie hier se nie wat die Irishman. X Vir hom wou doen. en wat hy Vir hom ge Sê het nie

X die Boertjie het die ander dag Van ons. Skrikkelyk

186

17. Oorlogswoorde: Stel 'n lys van net soveel oorlogswoorde op as wat u kan onthou (veral die woorde wat ons vandag glad nie meer hoor nie of baie selde. Gebruik 'n ekstra vel papier indien nodig. Dink aan krygsterme, byname, oorlogstuig, kossoorte, ens. ens.)

Boere By mekaar die pap is gaar (Vergaarden) So lank as die die lepel in die pap kan staan Terugtrek ons nie (Boer is dik geëet op) Saal. Kakie Kom (Gevaar) Daar bits hy (Kakie Kommon aftrek) Koes Kamara (Bom Bars Splinter waai) Toutjies — (Vleis wat ½" dik gedroog word Sonder Sout) Sout-Was Skaars Jy Staan Treu (een wat baie lui is om te Kook belet beter kap)

18. Algemeen: Enige ander belangrike inligting wat u graag wil meedeel:

Kommande Boere se Bynaame Van Kas (Gen Ben Viljoen) my eye Sight (B. Durandt) Rok Sak (Gen B. Viljoen se ajunt. (Bonthuis) Boots (Kapt Blignaut) Vytje Hart Seer, Swaar raan, Omgodsvrit. Krenkie (Claasen) Hong Kong (P. DeJong) au Kol, Bul Sak. (Steenkamp) Raas water, Gons Klip, Bromerbek Mossie Nek. speek beentje dit Was al maal Vlakkasse Korets. en het aan die Royal Stand Back Sekie Behoort het

[illegible] Zeiler (Langzoon)
HANDTEKENING.
31/10/1949

·Kos Soorte.

Gewoontlyk in die laaste part van die oorlog. pap Sonder Sout. en ook Vleis. Sonder Sout meeste gebraai in die as. baie swaar om dit in te kry as jy nie baie honger het nie maar as die honger druk daan. is eenige iets to te Smaaklyk Klekker. baie maal as die Kos Skaars is dan trek jy jou Belt Styf dan Stel dit die honger. beitje. Tabak party maal stop jy Valbos. in die ou pyp. ons het ook as ons beitje Tabak het maak ons van Meelie blaare Sigrate. Vuur was Volop ons het Tontel doose gemaak: Klere het ons van Kombers Bok en Skaap Velle gemaak. u moet ver staan ons het maande net op ons perde [illegible] deur ge brein. Winter en Somer maar as ons so nu en dan [illegible] Kakie Kamps of Trein of Konvooi by ge trek het dan het ons weer Volop van alles inge Sluit Geweere ammunisie Maz[illegible] ek het nooit Kakie ge draa nie en het nog my Vel klere. [illegible]